

DÉ WEERBARE SPORTVERENIGING, BESTAAT DIE?

Een mixed methods onderzoek naar de percepties van sportverenigingen en sponsorcommissies rondom het organiseren van weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap

Masterthesis Kelly Out

*Master Sportbeleid en Sportmanagement
Universiteit Utrecht
Juni 2023*

Dé weerbare sportvereniging, bestaat die?

Een mixed methods onderzoek naar de percepties van sportverenigingen en sponsorcommissies rondom het organiseren van weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap

Scriptiebegeleider

Dr. V. Stevens
Universiteit Utrecht

Tweede beoordelaar

Dr. J. van der Roest
Universiteit Utrecht

Auteur

Kelly Out
Master Sportbeleid en Sportmanagement
Studentnummer: 7434561
k.out@students.uu.nl

Cursus

Onderzoekseminar Sportbeleid en Sportmanagement

Periode

Studiejaar: 2022-2023
Afstudeerperiode: december 2022 – juli 2023

Beste lezer,

Tijdens het schrijven van dit voorwoord, begin ik te beseffen dat het toch echt ‘definitief’ wordt. Het gevoel dat je in de eindfase van je studie zit en je scriptie bijna hebt afgerond is daar. Al die tijd verlangde ik naar het afronden van mijn studie maar toch voelt het dubbel: enerzijds ben ik opgelucht als het achter de rug is, maar aan de andere kant komt er ook een eind aan mijn studietijd. Er komt een eind aan mijn tijd als student van de opleiding Sportbeleid en Sportmanagement waarbij ik in twee jaar tijd zoveel heb geleerd en ben gegroeid als persoon. Ik ben dan ook alle docenten dankbaar voor hun kennis en enthousiasme.

Zolang ik mij al kan herinneren zijn wij thuis met sport bezig, zowel het beoefenen als het kijken van sport. Het is de rode draad in mijn leven waardoor ik wist dat ik iets met sport wilde doen. Het vinden van een onderwerp voor mijn scriptie was daarnaast relatief eenvoudig. Vanwege mijn persoonlijke interesse in onderwerpen zoals ondermijning wist ik al snel welke kant ik op wilde gaan.

Het schrijven van deze scriptie ging met pieken en dalen. Sommige dagen was ik enorm productief, terwijl ik op andere dagen geen letter op papier kreeg. Ik ben dan ook mijn scriptiebegeleider Vidar Stevens enorm dankbaar voor de begeleiding tijdens dit gehele proces. Jouw begeleiding had niet alleen betrekking op de inhoud van mijn scriptie waardoor ik mijn onderzoeksvaardigheden heb verbeterd, maar we hebben het ook geregeld gehad over mij als persoon en mijn toekomst.

Ook wil ik het Mulier Instituut bedanken waar ik twee jaar stage heb gelopen. Zij, en in het bijzonder mijn begeleider Lianne Balk, hebben mij tijdens mijn stageperiode enorm geholpen om mij verder te ontwikkelen. Daarnaast hebben zij mij veel vrijheid gegeven voor het schrijven van mijn scriptie. Ook wil ik mijn familie bedanken voor hun steun en doordat zij mij regelmatig hebben aangespoord om mijn laptop dicht te doen en afleiding te zoeken door naar buiten te gaan of te gaan sporten. Als laatste wil ik de sportverenigingen en experts bedanken voor hun verhalen en bijdrage aan dit onderzoek.

Er valt nog genoeg te doen om criminaliteit uit de sport te krijgen en te houden, maar ik hoop dat ik met mijn scriptie een steentje bij heb kunnen dragen om een stap te zetten in de goede richting. De wedstrijd is nog niet gewonnen, maar opgeven is geen optie.

Veel leesplezier gewenst!

Kelly Out

Samenvatting

Nederland kent een unieke sportinfrastructuur met ruim 24.000 sportverenigingen. Wekelijks komen miljoenen sporters bij elkaar om via hun vereniging een sport te beoefenen. Sportverenigingen worden dan ook gekenmerkt door hun verbindende en sociale karakter. Echter kleven er niet alleen positieve kanten aan de sport en sportverenigingen. De sport en met name sportverenigingen kennen ook duistere kanten en hebben te maken met integriteitsvraagstukken zoals grensoverschrijdend gedrag, doping, matchfixing en criminele inmenging. Uit de nationale verkenning blijkt dat één op de acht sportverenigingen te maken heeft gehad met mogelijke signalen die kunnen duiden op criminele inmenging. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om een verdacht aanbod van een sponsor of personen met connecties in het criminele circuit die de vereniging gebruiken als ontmoetingsplek. Er bestaat hiernaast nog een ander fenomeen dat verband houdt met criminele inmenging namelijk crimineel weldoenerschap. Crimineel weldoenerschap is vooral gericht op mensen met een dubieuze achtergrond die zich maatschappelijk willen inzetten voor de sportvereniging om deze financieel te ondersteunen met bijvoorbeeld zwart geld. Deze financiële ondersteuning heeft betrekking op het sponsoren van de sportvereniging.

Hoewel bestaand onderzoek zich vooral heeft gericht op de omvang van crimineel weldoenerschap en de mogelijke weerbaarheidsinstrumenten, kan er nog weinig worden gezegd over waarom sportverenigingen wel of geen weerbaarheidsinstrumenten inzetten. Het gaat hierbij om de percepties van sportverenigingen en de mogelijke overwegingen om wel of niet in zee te gaan met een sponsor. Er wordt in deze scriptie niet alleen naar de weldoener gekeken, maar naar de bredere context. Dit onderzoek is verdiepend waarbij wordt getracht om antwoord te geven op de volgende onderzoeksvraag: *“Welke sportverenigingen lopen het meeste risico om te maken te krijgen met crimineel weldoenerschap en hoe kijken deze risicoverenigingen aan tegen het organiseren van weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap?”*

Het doel van deze scriptie is om te achterhalen welke verenigingen het grootste risico lopen op inmenging van weldoeners en welke percepties spelen bij de verenigingen om wel of geen actie te ondernemen tegen crimineel weldoenerschap. Vanuit de theorie is hierbij gekeken naar resource dependency (Pfeffer & Salancik, 2003), prototype (Hogg & Terry, 2000) en beleidsvervreemding (Stevens, 2021).

Om antwoord te kunnen geven op deze vraagstelling is allereerst een secundaire analyse uitgevoerd van de enquête uit de nationale verkenning. Vanuit deze secundaire analyse is een risicoprofiel ontstaan van sportverenigingen die het meest vatbaar zijn voor crimineel weldoenerschap. Dit risicoprofiel was het startpunt voor het kwalitatieve onderzoek in de vorm van verdiepende interviews. Er is gesproken met zeven sportverenigingen die voldoen aan dit risicoprofiel.

Uit de resultaten van de secundaire analyse blijkt dat 98 sportverenigingen (n= 1370) wel eens te maken hebben gehad met een signaal van crimineel weldoenerschap. Uiteindelijk bleek dat sportverenigingen die een businessclub hebben voor sponsoren en/of spelen op het hoogste amateurniveau het meeste verband houden met signalen van crimineel weldoenerschap. Vanuit dit risicoprofiel zijn er respondenten geselecteerd voor de verdiepende interviews. Uit deze gesprekken kwamen verschillende percepties naar voren waarbij uiteindelijk een typologie is ontwikkeld van vijf prototype sportverenigingen. Deze verenigingen verschilden onderling van elkaar: waarbij de één een grote financiële afhankelijkheid kende, was er bij de andere sprake van ontkenning van crimineel weldoenerschap bij hun vereniging. Een aantal verenigingen heeft in het verleden te maken gehad met

signalen van crimineel weldoenerschap. De afhankelijkheid van sponsors en de zinloosheid van het schrijven van beleid voor dit probleem waren veel voorkomende antwoorden uit de gesprekken. Verenigingen die dit ervaarden, namen ook in mindere mate weerbaarheidsmaatregelen zoals het vierogen principe en spreiding van sponsors. Zij benoemden dat dit niet hoeft omdat ze veel sponsors persoonlijk kennen. Het derde theoretische concept, prototype, kwam in mindere mate terug. Daarnaast kwamen ook andere inzichten naar voren zoals verenigingen die te maken hebben gehad met eisen vanuit sponsors waardoor de clubidentiteit en reputatie in gevaar kwam. Ook is sprake van een leereffect, waarbij verenigingen die in het verleden te maken hebben gehad met dubieuze sponsors, waakzamer zijn voor herhaling.

Dit onderzoek geeft nieuwe inzichten in de percepties van sportverenigingen rondom het organiseren van weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap. Voor ieder prototype uit de typologie is een maatgerichte aanpak gerealiseerd. Echter wordt geadviseerd om deze typologie verder te onderzoeken en aan te scherpen. Ook is een verantwoordelijkheid weggelegd voor gemeente, NOC*NSF, en sportbonden. Daarnaast wordt aanbevolen de andere inzichten zoals clubidentiteit en reputatie met bijbehorende eisen vanuit sponsors, en leereffect verder te onderzoeken.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	8
1.1 Aanleiding	8
1.2 Probleemstelling	9
1.3 Doel- en vraagstelling.....	10
1.3.1 Doelstelling.....	10
1.3.2 Vraagstelling.....	10
1.4 Relevantie.....	10
1.4.1 Maatschappelijke relevantie	10
1.4.2 Wetenschappelijke relevantie	11
1.5 Context.....	11
1.5.1 Maatschappelijke context	11
1.5.2 Organisatorische context	11
1.6 Leeswijzer.....	12
2. Theoretisch kader	13
2.1 Criminele weldoeners en de sociale context.....	13
2.2 Resource dependence theory.....	14
2.3 Prototype.....	15
2.4 Beleidsvervreemding.....	16
2.5 Resumé	16
3. Operationalisatie	17
3.1 Operationalisatie kwantitatief onderzoek.....	17
3.2 Operationalisatie kwalitatief onderzoek.....	19
3.2.1 Conceptueel model	19
3.2.2 Variabelen.....	19
4. Onderzoeksmethoden	21
4.1 Mixed methods	21
4.2 Kwantitatief onderzoek	22
4.2.1 Dataverzameling.....	22
4.2.2 Data-analyse	22
4.3 Kwalitatief onderzoek	23
4.3.1 Dataverzameling.....	23
4.3.2 Data-analyse	23
4.3.3 Selectie respondenten	23
4.4 Kwaliteitscriteria	24
4.4.1 Kwantitatief onderzoek.....	24
4.4.2 Kwalitatief onderzoek.....	24
4.5 Positie van de onderzoeker	26
5. Resultaten	27
5.1 Secundaire analyse	27
5.1.1 Omvang crimineel weldoenerschap bij sportverenigingen.....	27
5.1.2 Kenmerken sportverenigingen crimineel weldoenerschap.....	30
5.1.3 Weerbaarheidsmaatregelen sportverenigingen crimineel weldoenerschap	36
5.2 Verdiepende interviews.....	44

5.2.1	Sociale ruimte van sponsoring.....	45
5.2.2	Typologie.....	47
6.	Conclusie en discussie.....	57
	Literatuurlijst.....	65
	Bijlagen.....	68

1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt het onderwerp van deze scriptie met betrekking tot crimineel weldoenerschap ingeleid. Allereerst zal de aanleiding van het onderwerp worden besproken met de bijbehorende definitie van crimineel weldoenerschap en worden gerefereerd naar een aantal weldoeners uit het verleden. Daarnaast wordt verder ingezoomd op de problemen die kunnen spelen bij sportverenigingen op het gebied van de afhankelijkheid van sponsoring en op welke manier integriteitsvraagstukken de sportvereniging kunnen aantasten. Hieruit volgend wordt de onderzoeksvraag met bijbehorende deelvragen opgesteld en wordt de relevantie en context van deze scriptie geschetst. Afsluitend wordt de leeswijzer besproken voor de rest van deze scriptie.

1.1 Aanleiding

“Het probleem hier is, er zijn geen slachtoffers. Dus het is een soort win-win situatie voor de crimineel aan de ene kant [...] en aan de andere kant is er de club die meer geld ontvangt, de club draait goed, de sponsor is de grote man en iedereen vindt hem leuk.” (medewerker RIEC)

Steeds meer sportverenigingen zijn kwetsbaar voor criminaliteit in de vorm van illegaal gokken, matchfixing en sponsoring met crimineel geld (Stevens, Geurink & Wester, 2022). Uit een nationale verkenning blijkt dat één op de acht amateursportverenigingen in Nederland te maken heeft gehad met mogelijke signalen die kunnen leiden tot criminele inmenging. Deze verkenning had betrekking op 11 verschillende sporten (Bruinsma et al., 2020). Criminele inmenging houdt in dat criminelen zich gaan mengen in sportverenigingen en een rol verkrijgen binnen de sportvereniging om invloed uit te kunnen oefenen op bijvoorbeeld het beleid, of om geld wit te wassen via de sportvereniging (Bruinsma et al., 2020). Voetbalclub Young Boys Haarlem werd in 2012 opgeheven nadat illegale pokertoernooien werden georganiseerd en crimineel geld werd witgewassen (Schildkamp, 2014). Het complex van OFC Oostzaan werd in 2020 kort gesloten vanwege verdenkingen van witwassen, en troffen voormalig medewerkers van de voetbalclub handgranaten aan (Keijzer, 2022). Eén van de meest voorkomende vormen van criminele inmenging is crimineel weldoenerschap. Daar zal deze scriptie zich ook op richten. Bruinsma, Ceulen en Spapens (2018) definiëren crimineel weldoenerschap als volgt:

‘Ideële of maatschappelijk nuttige activiteiten, die geheel of gedeeltelijk worden gefinancierd met zwart geld en/of (mede) worden gebruikt om illegale inkomsten, status of andere voordelen te verwerven.’

Bij crimineel weldoenerschap in de sport worden sportverenigingen als mechanisme gebruikt om crimineel geld weg te zetten (of wit te wassen). Een belangrijk motief van de weldoeners is het verbeteren van hun imago. Hoewel nog weinig aandacht is voor het verschijnsel kan het wel negatieve gevolgen hebben voor de integriteit, en dus het imago, van sportverenigingen. Crimineel weldoenerschap komt in verschillende sporten voor zoals voetbal, tennis en kickboksen. De meeste voorbeelden van crimineel weldoenerschap bij sportverenigingen hebben betrekking op sponsoring (Bruinsma, Ceulen & Spapens, 2018). Doordat sponsors als belangrijke inkomstenbron fungeren voor verenigingen, kan een afhankelijkheidsrelatie ontstaan tussen sportvereniging en sponsor: verenigingen zijn in sommige gevallen financieel afhankelijk van sponsors, waardoor sponsors een machtspositie kunnen verkrijgen. Door de positie die een sponsor in kan nemen, wordt sponsoring van sportverenigingen ook steeds aantrekkelijker voor criminelen. Via sponsoring kunnen zij zich positioneren als maatschappelijk betrokken. Hierdoor vindt een verschuiving plaats richting de

‘knuffelcrimineel’ die voor het publiek handelt vanuit maatschappelijk oogpunt. Daarom wordt de crimineel in dit geval een ‘weldoener’ genoemd. Op deze manier kan iemand een sportvereniging binnendringen om bijvoorbeeld inspraak te krijgen binnen het bestuur. Een voorbeeld van een ‘weldoener’ op gebied van sponsoring betreft Kris J. Hij was een topcrimineel en richtte zijn eigen zaalvoetbalvereniging op: Hindstore (later Den Haag/Trimeur), waarbij zijn eigen bedrijf de hoofdsponsor was van de voetbalvereniging. De club trok ex-profvoetballers aan en betaalde hen, met zwart geld, uit eigen zak. De club genoot veel aanzien en speelde binnen korte tijd op het hoogste niveau (El Ayadi & Hoogerwaard, 2000).

1.2 Probleemstelling

Sponsors, zoals in bovenstaand voorbeeld, zijn van groot belang voor sportverenigingen en nemen dan ook een belangrijke positie in binnen een sportvereniging (KNHB, z.d.). Naast de contributies en kantine inkomsten is sponsoring de op twee na grootste inkomstenbron voor sportverenigingen (Van Kalmthout & Slot-Heijs, 2018). Bedrijven kunnen bijvoorbeeld een vereniging sponsoren in de vorm van reclameborden, shirtsponsor, of sponsor van materialen (KNVB, z.d.). Er kunnen verschillende redenen zijn waarom bedrijven een sportvereniging sponsoren. Zo kan bijvoorbeeld een familielid lid zijn van de lokale vereniging (persoonlijk oogpunt), een bedrijf wil maatschappelijke betrokkenheid nastreven (maatschappelijk oogpunt), of wil zijn netwerk uitbreiden (zakelijk oogpunt).

Weldoeners, en sponsors, zoals Kris J. kunnen schade aanbrengen aan de integriteit van de sportvereniging waarbij criminaliteit wordt genormaliseerd. Uit de nationale verkenning blijkt dat op het moment dat criminelen betrokken raken bij een sportvereniging, het imago van een sportvereniging aangetast kan worden en de veiligheid op de sportvereniging af kan nemen (Bruinsma et al., 2020). Desondanks doet een sportverenigingen in bijna geen enkel geval melding van criminele betrokkenheid binnen hun vereniging. Het gaat hierbij vooral om criminelen die al langer actief zijn binnen de sportvereniging. Sportverenigingen willen veelal hun autonomie bewaken en zaken intern oplossen zonder bemoeienis van buitenaf (Stevens, Geurink & Wester, 2022).

In de nationale verkenning wordt voornamelijk het probleem van criminele inmenging in de sport blootgelegd en vormt crimineel weldoenerschap maar een klein onderdeel hiervan en ontbreekt de verdieping. We weten uit de verkenning welke preventiemaatregelen sportverenigingen kunnen nemen, en in welke mate dat wel of niet gebeurt. Wat hierbij ontbreekt is de overwegingen van sportverenigingen om wel of geen maatregelen te nemen. Het gaat hierbij om de percepties van sportverenigingen ten aanzien van het organiseren van weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap en welke moeilijkheden de implementatie met zich meebrengt. Waarom ondernemen sportverenigingen bij sommige sponsors wel actie en bij anderen niet? Weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap heeft betrekking op de dynamiek tussen sponsors en de sponsorcommissie. De manier waarop criminele weldoeners een sportvereniging binnenkomen en wie welke verantwoordelijkheid draagt, speelt hierbij een belangrijke rol. Zoals eerder beschreven kunnen weldoeners de integriteit van de vereniging aantasten. Hierdoor is het van belang dat sportverenigingen weerbaar zijn tegen dit verschijnsel. Weerbaarheid heeft betrekking op het gedrag van mensen in een groep en in hoeverre dit acceptabel blijft volgens de normen die heersen binnen de groep om een veilige omgeving te creëren (Sampson, 2012). Bruinsma et al. (2020, p. 70) maken de vergelijking tussen weerbaarheid en het aanleggen van een hoge dijk. Het gaat hierbij enerzijds om het principe voorkomen is beter dan genezen. Aan de andere kant wordt ook gekeken naar de impact die een verschijnsel kan hebben op een groep. Doordat de veiligheid van de sportvereniging in het gedrang kan komen is weerbaarheid van groot belang. Sportverenigingen zijn in veel gevallen financieel afhankelijk van sponsors, waardoor hun kwetsbaarheid toe kan nemen. Hierdoor is het van

belang om inzicht te verkrijgen in de dynamieken tussen sportverenigingen en de weldoeners. Het is hierdoor enerzijds van belang om inzicht te krijgen in sportverenigingen die vatbaar zijn voor crimineel weldoenerschap, door middel van kwantitatief onderzoek, om vervolgens de verdieping aan te brengen, in de vorm van kwalitatief onderzoek, om te achterhalen welke percepties er spelen bij deze risicoverenigingen rondom het organiseren van hun weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap.

1.3 Doel- en vraagstelling

1.3.1 Doelstelling

Het doel van dit onderzoek is allereerst om inzicht te verkrijgen in het begrip crimineel weldoenerschap bij sportverenigingen en welk type verenigingen het grootste risico lopen op inmenging van weldoeners. Via dit onderzoek wordt getracht om te achterhalen welke percepties spelen bij sportverenigingen om wel of geen actie te ondernemen tegen crimineel weldoenerschap. Dit kan ervoor zorgen dat andere sportverenigingen kunnen leren op welke manier zij hun weerbaarheid organiseren.

1.3.2 Vraagstelling

Uit de probleemstelling is de volgende centrale onderzoeksvraag opgesteld:

“Welke sportverenigingen lopen het meeste risico om te maken te krijgen met crimineel weldoenerschap en hoe kijken deze risicoverenigingen aan tegen het organiseren van weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap?”

Om deze onderzoeksvraag uiteindelijk te kunnen beantwoorden, zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

- Wat is crimineel weldoenerschap?
- Hoe vaak komt crimineel weldoenerschap voor?
- Welke sportverenigingen zijn met name vatbaar voor crimineel weldoenerschap?
- Hoe weerbaar zijn sportverenigingen tegen crimineel weldoenerschap?
- Welke factoren hebben invloed op de weerbaarheid van sportverenigingen ten aanzien van crimineel weldoenerschap?
- Welke overwegingen spelen bij sportverenigingen en desbetreffende sponsorcommissies rondom de weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap?

1.4 Relevantie

1.4.1 Maatschappelijke relevantie

In veel gevallen wordt gesproken over de positieve effecten die sport en bewegen met zich meebrengen, zoals het bij elkaar brengen van verschillende groepen en bevorderen van de gezondheid (Van der Pal, Vervoort, Klaassen, 2021). Meerwaarde van een sportvereniging wordt onder meer gezien in de ontmoetingsplek waar verschillende mensen bij elkaar komen en waarbij gezelligheid centraal staat (Aalbers, 2017). Echter kleven ook negatieve effecten aan sport. De sportsector is in beweging wat betreft veiligheid en integriteit: NOC*NSF (2021) heeft een visie opgesteld om de sport veiliger te maken. Afgelopen jaren is onderzoek gedaan naar: governance voor een veilige sport (AEF), matchfixing (o.a. I&O Research), grensoverschrijdend gedrag (Olfers), doping (Mulier Instituut) en criminele inmenging (Mulier Instituut en Bureau Bruinsma). Hierbinnen komt een discussie op gang hoe het stelsel moet worden heringericht om toekomstbestendig te zijn (Van Popering & Stevens, 2022). Het recente onderzoek van Andersson, Elffers en Felix (2023) benadrukt

dat de governance structuren aanwezig zijn en dat het met name gaat om de uitvoer ervan. Met deze achtergrond is het niet alleen van belang om te achterhalen welk type sportverenigingen het grootste risico lopen voor crimineel weldoenerschap. Er zal ook gekeken moeten worden welke overwegingen er spelen bij deze risicoverenigingen rondom het verwerpen tegen mogelijke inmenging door een criminele weldoener.

1.4.2 Wetenschappelijke relevantie

In de wetenschap is nog niet veel bekend over het onderwerp crimineel weldoenerschap in de sport. Het onderzoek wat gedaan is, in Nederland, heeft vooral betrekking op de aard en omvang van crimineel weldoenerschap en daarnaast op de mogelijke preventiemaatregelen voor dit probleem, zoals wordt beschreven in het onderzoek van Bruinsma et al. (2020). Echter blijkt dat op dit moment de weerbaarheidsmaatregelen niet worden uitgevoerd door sportverenigingen en dat nauwelijks beleid aanwezig is bij de verenigingen (Stevens, Geurink & Wester, 2022). Weerbaarheid is een activiteit en geen checklist die een sportvereniging af kan gaan. Uit eerder onderzoek blijkt dat de meeste gevallen van crimineel weldoenerschap betrekking hebben op sponsoring in verscheidene vormen, maar over de dynamiek tussen de sponsor en de sportvereniging is weinig bekend. Deze scriptie kan een aanvulling zijn op de al bestaande literatuur, doordat in deze scriptie wordt gekeken naar de percepties van sponsorcommissies rondom het organiseren van weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap. Hierbij wordt een verdieping gemaakt en een typologie ontwikkeld van risicoverenigingen.

1.5 Context

1.5.1 Maatschappelijke context

Crimineel weldoenerschap komt, naast sportverenigingen, in veel verschillende domeinen van de samenleving voor zoals bij gemeentebestuurders, bedrijventerreinen, buurten, kapperszaken, massagesalons, havengebieden, pleziervaart, en in de zorg (Wennekes, 2018). De sportsector is een uniek domein. Veel sportverenigingen zijn afhankelijk van de inzet en kennis van vrijwilligers, die ook niet altijd de signalen van inmenging door weldoeners herkennen of weten hoe ze moeten reageren. Daarnaast verkeren verenigingen in veel gevallen in een onzekere financiële situatie door onder meer Corona en stijgende energieprijzen, waardoor sponsors meer dan ooit van groot belang zijn. Dit maakt verenigingen, en de sector als geheel, extra vatbaar voor weldoeners die criminele intenties hebben.

1.5.2 Organisatorische context

Crimineel weldoenerschap in de sport raakt verschillende actoren, maar op organisatorisch niveau heeft het direct betrekking op de sportverenigingen. Zij zijn namelijk degene die zich actief kunnen weren tegen invloeden van criminaliteit. Een sportvereniging wordt gekenmerkt door het vrijwillige karakter en de ledendemocratie. Alhoewel de verenigingsbestuurders als eindverantwoordelijke van het beleid worden gezien, is het de ledendemocratie die het bestuur kiest. De verenigingsbestuurders dienen verantwoording af te leggen aan de leden tijdens de Algemene Ledenvergadering (Van Bottenburg, 2007). Dit houdt in dat de leden het beleid bepalen rondom het geschetste probleem, crimineel weldoenerschap binnen sportverenigingen. Naast de leden(democratie) en de verenigingsbestuurders hebben sportverenigingen intern ook te maken met sponsors en de sponsorcommissies. Deze verschillende actoren zorgen allen voor een interne dynamiek. Echter, zo blijkt uit het geschetste probleem, is het onduidelijk hoe deze dynamieken precies werken. Daar zal deze scriptie nader inzicht in geven.

1.6 Leeswijzer

Na dit hoofdstuk worden de drie theoretische concepten behandeld die centraal staan in deze scriptie. Vervolgens wordt uitvoerend beschreven hoe enerzijds de variabelen in het kwantitatieve onderzoek meetbaar gemaakt gaan worden gevolgd door de variabelen van het kwalitatieve onderzoek. Daarna worden de beide methoden toegelicht, waarmee de resultaten uit hoofdstuk vijf verkregen zijn. In hoofdstuk zes wordt in de conclusie antwoord gegeven op de hoofdvraag en deelvragen. Ook wordt hierbij in de discussie besproken wat de belangrijkste aanbevelingen zijn en welke beperkingen deze scriptie kent.

2. Theoretisch kader

In dit theoretisch kader wordt vooral de focus gelegd op het kwalitatieve gedeelte van het onderzoek. Het kwantitatieve gedeelte wordt hierbij bewust achterwege gelaten omdat dit wordt gebruikt voor exploratieve doeleinden om te achterhalen bij welk type sportverenigingen crimineel weldoenerschap het meeste voorkomt. Het gaat daarbij om specifieke kenmerken van sportverenigingen die verband houden met signalen van crimineel weldoenerschap. Er wordt in dit theoretisch kader gekeken naar de elementen die invloed kunnen hebben op de sportverenigingen om wel of geen weerbaarheidsinstrumenten in te zetten tegen crimineel weldoenerschap. Waar in veel onderzoeken naar criminaliteit de focus wordt gelegd op enkel de crimineel en zijn handelen, wordt in deze scriptie gekeken naar de bredere context. Dit houdt in dat ook gekeken gaat worden naar de rol van de omgeving, in dit geval de sportvereniging. Henry en Milanovic (2000) benadrukken dat misdaad niet alleen de verantwoordelijkheid is van de crimineel, maar dat er breder gekeken moet worden naar de context waar de crimineel zich in bevindt. Henry en Milovanovic (2000) noemen dit concept *constitutive criminology*. Vanuit dit concept wordt gekeken naar leidende discoursen die spelen binnen sponsorcommissies of besturen van sportverenigingen die inmenging van een criminele weldoener mogelijk maken. Deze leidende discoursen worden vervolgens behandeld en bestaan uit drie theorieën die allen focussen op de bredere context tussen de weldoener en de sportvereniging: de *resource dependence theory* van Pfeffer en Salancik (2003), prototype vanuit de *self-categorization theory* van Hogg en Terry (2014), en beleidsvervreemding van Stevens (2021).

2.1 Criminele weldoeners en de sociale context

In deze scriptie speelt het begrip crimineel weldoenerschap een belangrijke rol. Op dit moment is in de literatuur weinig te vinden over dit begrip. Desondanks heeft Bruinsma et al. (2018) criminele weldoeners gedefinieerd als mensen die door middel van maatschappelijke activiteiten, met criminele intenties, hun imago of status willen verbeteren. Deze betekenis legt voornamelijk de focus op enkel de weldoeners die als overtreders worden gezien. Het gaat hen vooral om de motieven die de weldoeners hebben voor hun activiteiten. Hetgeen wat hier achterwege wordt gelaten is de context waarbinnen de weldoeners zich (gaan) bevinden. Een andere benadering komt vanuit Henry en Milovanovic (2000) en wordt gezien als een postmoderne invalshoek op de criminologie. Hun perspectief, genaamd *constitutive criminology*, is kritisch op de traditionele invalshoeken zoals die van Bruinsma et al. (2018). Henry en Milovanovic (2000) beweren dat het eenzijdig is om misdaad te definiëren als een ‘product’ met bijbehorende motieven vanuit de overtreder. De auteurs zien misdaad niet alleen als een uitkomst van het crimineel handelen, en leggen de verantwoordelijkheid niet alleen neer bij de crimineel. Volgens Henry en Milovanovic (2000) kan misdaad in een breder perspectief geplaatst worden waarbij de aansprakelijkheid ook ligt bij actoren die aanwezig zijn in die sociale context waar de misdaad plaats kan vinden. De auteurs slaan hiermee een andere weg in door te benoemen dat de overtreders niet gescheiden kunnen worden van de sociale omgeving. Henry en Milovanovic (2000) houden niet alleen het individu, de weldoener, verantwoordelijk, maar stellen ook de omgeving aansprakelijk. Deze coproductie komt volgens hen tot stand doordat mensen hun eigen werkelijkheid creëren gebaseerd op discoursen (in de vorm van taal) die dus ook bepaalt hoe men criminaliteit ziet. Door deze subjectieve realiteit worden betekenissen toegekend aan wat wij ‘normaal’ vinden. Hierdoor kan criminaliteit genormaliseerd worden, afhankelijk van de opvattingen die gelden binnen een context. Deze invalshoek van Henry en Milovanovic gaat ervan uit dat de werkelijkheid (voor een deel) normatief is en dat wij eigen definities toekennen aan problemen. Deze sociale constructie laat zien dat problemen worden gekaderd waarbij sommige onderdelen van het probleem meer worden belicht dan anderen. Doordat weldoeners zich in een grijs gebied bevinden omdat zij zich onder andere in een legitieme omgeving bevinden, kunnen discoursen ontstaan die het

‘gevaar’ van crimineel weldoenerschap minimaliseren en daarbij een mogelijkheid verschaffen voor weldoeners om zich op een gemakkelijke wijze in de structuren van de club te kunnen mengen. Hierdoor kan hun gedrag worden genormaliseerd en zelfs als belangrijk worden gezien (Brants, 2013). Henry en Milovanovic (2000) benoemen dus dat er meerdere actoren aanwezig zijn in de context die verantwoordelijkheid zijn. Wanneer de vertaalslag naar werkelijkheid wordt gemaakt, betekent dit dat de sportvereniging een sociale ruimte is waar verschillende actoren zich in bevinden. De mensen binnen deze context hebben niet allen evenveel ‘ruimte’. Vanuit de feministische literatuur, zoals Puwar (2004) is bekend dat sommige ‘lichamen’ te maken hebben met uitsluiting. In deze scriptie wordt het omgedraaid waarbij niet zozeer gekeken wordt naar de uitsluiting maar naar de insluiting. Het is van belang om te onderzoeken welke opvattingen er heersen bij sponsorcommissies van sportverenigingen om ook te kunnen begrijpen hoe het komt dat weldoeners binnen kunnen komen bij verenigingen. Hiervoor wordt allereerst gekeken naar de afhankelijkheidspositie van sportverenigingen die maakt dat weldoeners binnen kunnen komen. Ook wordt gekeken naar heersende normen, waarden en gedrag bij een vereniging waar een weldoener aan voldoet om binnen te komen, om gezien te worden als “één van ons”. Als laatste wordt gekeken naar de zinloosheid die een sportvereniging ervaart om beleid uit te voeren rondom crimineel weldoenerschap.

2.2 Resource dependence theory

De resource dependence theory van Pfeffer en Salancik (2003) beschrijft dat organisaties hulpbronnen nodig hebben om te kunnen overleven. Zij leggen hiermee de focus op het externe perspectief waarbij de context centraal staat waar de organisatie zich in bevindt. De auteurs beweren dat organisaties niet zonder middelen kunnen, en dat organisaties andere organisaties nodig hebben die hulpbronnen bezitten, waardoor organisaties afhankelijk kunnen worden van de omgeving. De theorie beschrijft dus voornamelijk op welke manier het gedrag van de organisatie wordt beïnvloed door de externe bronnen die zij nodig hebben. Doordat organisaties in bepaalde mate afhankelijk zijn van anderen, kunnen er machtsrelaties ontstaan. Naarmate organisaties meer schaarse hulpbronnen kunnen leveren, neemt hun invloed die ze uit kunnen binnen de organisatie ook toe. In hoeverre een organisatie afhankelijk is hangt af van (1) in hoeverre externe organisaties beschikken over de hulpbron, (2) in welke mate de hulpbron van groot belang is voor de organisatie om te overleven en doelstellingen te bereiken, en (3) in welke mate de organisatie kan uitwijken naar alternatieven van de hulpbron. Desondanks kan er ook sprake zijn van wederzijdse afhankelijkheid: enerzijds is A afhankelijk van B doordat B beschikt over een hulpbron die A nodig heeft, maar aan de andere kant kan A macht uitoefenen doordat B bijvoorbeeld invloed wil krijgen binnen de organisatie van A. Organisaties willen ten allen tijden autonoom zijn en zo min mogelijk afhankelijk zijn van de omgeving. Pfeffer en Salancik (2003) benoemen dat diversificatie van belang is om je afhankelijkheid te verkleinen: “*Organizations with many small suppliers are potentially less controlled than ones with a few major suppliers*” (Pfeffer & Salancik, 2003, p. 271). Dit houdt in dat organisaties meerdere hulpbronnen nodig hebben vanuit hun omgeving om hun kansen te spreiden en op deze manier minder afhankelijk te zijn dan wanneer zij slechts enkele hulpbronnen hebben in hun omgeving.

Sportverenigingen hebben, als non-profitorganisaties, hulpbronnen nodig vanuit de externe omgeving zoals geld en mensen. De belangrijkste inkomstenbronnen van sportverenigingen zijn contributies, kantine-inkomsten, en sponsoring (Mulier Instituut, 2018). Sportverenigingen zijn voor het voortbestaan van hun organisatie afhankelijk van (1) hun leden en in hoeverre zij trouw zijn aan de sportvereniging in de vorm van lidmaatschap en uitgaven, en (2) potentiële sponsoren die bereid zijn bij te dragen aan de financiële gezondheid van de sportvereniging. Hiermee wordt duidelijk dat deze actoren een grote invloed uit kunnen oefenen en dus eisen kunnen stellen om bijvoorbeeld meer invloed binnen een sportvereniging te krijgen. Omdat meeste verenigingen afhankelijk zijn van

sponsors, kan het voorkomen dat verenigingen minder strenge eisen stellen aan sponsors doordat sportverenigingen sponsors nodig hebben. Op het moment dat een sponsor zich meldt bij een sportvereniging die financieel afhankelijk is van sponsoring, kan de opvatting vanuit de vereniging zijn dat ze de sponsor binnen laten en minder streng zullen zijn ondanks eventuele signalen van crimineel weldoenerschap. Als dit het heersende narratief is binnen sportverenigingen, is de kans groter dat inmenging door een weldoener plaats kan vinden. De noodzaak voor hulpbronnen kan er dus voor zorgen dat sportverenigingen toegankelijker zijn voor inmenging door criminele weldoeners. Zoals Pfeffer en Salancik (2003) hebben beschreven is het van belang dat een sportvereniging een diversificatie strategie doorvoert om hun handelingspositie te versterken.

2.3 Prototype

Prototypes vormen een belangrijke basis binnen de self-categorization theory van Hogg en Terry (2000). Mensen categoriseren zichzelf als onderdeel van een bepaalde groep om onzekerheid te verminderen en om zichzelf te positioneren binnen de wereld (Barett, Wilson & Lyon, 1999, p. 74). Uit onderzoek blijkt dat groepen die divers zijn een grotere kans hebben op conflicten, waardoor mensen eerder geneigd zullen zijn om tot een groep te behoren met gelijken (Raaijmakers, 2008). Het gaat hierbij niet zozeer om dat leden bepaalde eigenschappen moeten bezitten, maar heeft eerder betrekking op de bredere context. Een prototype houdt in dat mensen zich kunnen herkennen in een bepaalde groep met bijbehorend gedrag. Deze herkenning heeft ermee te maken dat leden een representatie zijn voor potentiële leden door bijvoorbeeld gedeelde normen en waarden. De voorbeeldleden van een groep worden gezien als leden die het prototype het beste omarmen (*embodiment*). Een prototype komt in veel verschillende contexten voor (Dru, 2006). Sportverenigingen hebben in veel gevallen een eigen cultuur met een eigen idee over geldende normen en waarden. Het ideale gedrag wat iemand hierbij vertoont kan ervoor zorgen dat iemand binnen de sportvereniging past. Wanneer je hiertoe behoort, zal je eerder worden gezien als onderdeel van de sportvereniging. Doordat prototype erg contextafhankelijk is, kan het prototype per vereniging verschillen. Wanneer iemand afwijkt van het 'ideale gedrag' binnen de sportvereniging, zul je als afwijkend worden gezien. Hierdoor kan het zo zijn dat je niet binnen kunt dringen in de groep. Aan de andere kant kun je je gaan aanpassen aan de heersende normen en waarden (depersonalisatie) waardoor je alsnog onderdeel kunt worden van de sportvereniging (De Graauw, 2007).

Dit kan in de praktijk ook gelden voor sponsors. Wanneer een potentiële sponsor zich meldt bij een sportvereniging, kan diegene zich aanpassen aan het ideale gedrag met heersende normen en waarden die gelden binnen de vereniging. Hierdoor zal diegene voor de sportvereniging eruit zien als "één van ons" waardoor diegene sneller zal binnenkomen bij een sportvereniging. Door dit prototype binnen een sportvereniging, waarbij mensen sneller binnenkomen als ze lijken op leden van de sportvereniging, is het risico groter dat een weldoener zich kan inmengen in de vereniging. Op deze manier zal een sponsor, en weldoener, sneller binnen kunnen komen bij de sportvereniging.

2.4 Beleidsvervreemding

Tummers, Bekkers en Steijn (2009) definiëren beleidsvervreemding als volgt: “een algemene cognitieve staat van psychologische ontkoppeling met het beleid”. Deze definitie is voortgekomen uit de theorie van Karl Marx die schreef over werkvervreemding waarbij de arbeider en kapitalist steeds meer van elkaar worden gescheiden. Beleidsvervreemding bevat drie verschillende dimensies: machteloosheid, zinloosheid en sociale isolatie. Sociale isolatie wordt door Tummers, Bekkers en Steijn eerder rolconflict genoemd en heeft betrekking op de publieke professionals. In deze scriptie zal vooral worden gekeken naar zinloosheid omdat in de nationale verkenning naar voren is gekomen dat de sportverenigingen veelal benoemen dat criminele inmenging bij hen niet voorkomt. Tummers, Bekkers en Steijn (2009) benadrukken dat zinloosheid gaat over dat organisaties geen toegevoegde waarde zien in de uitvoering van het beleid en zinloosheid ervaren in de mogelijke oplossingen voor het probleem.

Stevens (2021) onderscheidt twee dimensies bij zinloosheid. Allereerst wordt zinloosheid voor de sportsector als dimensie benoemd. Dit heeft betrekking op zinloosheid voor het schrijven van beleid tegen dit probleem, omdat het in de sportsector niet bestaat. Er kan dus worden gekeken naar de bredere context waarbij sportverenigingen bijvoorbeeld beleid opgelegd kunnen krijgen vanuit hogere organisaties zoals NOC*NSF. Sportverenigingen kunnen zich hier bijvoorbeeld niet mee identificeren omdat zij dit probleem zelf nooit hebben ervaren of signalen van crimineel weldoenerschap niet herkennen, waardoor beleidsvervreemding kan ontstaan.

De tweede dimensie heeft betrekking op de verenigingscontext. Hierbij ontkennen sportverenigingen dat weldoeners zich kunnen inmengen bij hun vereniging vanwege verschillende redenen. Hierbij kan bijvoorbeeld benoemd worden dat het bij hen niet voorkomt maar bij een andere sportvereniging wel. Ook wordt benoemd dat het schrijven van beleid binnen hun vereniging zinloos is. Wanneer sportverenigingen het probleem van crimineel weldoenerschap niet herkennen of zelfs ontkennen, neemt de kans op inmenging van weldoeners toe. In dit geval kunnen potentiële sponsors eerder binnenkomen bij een sportvereniging doordat verenigingen bijvoorbeeld de signalen niet herkennen of niet willen zien. Het niet herkennen van criminele inmenging bij de sportvereniging kan het geval zijn doordat sportvereniging geen specifiek beleid voeren op dit thema.

2.5 Resumé

Vanuit het theoretisch kader wordt duidelijk dat de drie genoemde narratieven er uiteindelijk voor kunnen zorgen dat inmenging door weldoeners plaats kan vinden bij sportverenigingen. Allereerst houdt de afhankelijkheid van een sportvereniging verband met inmenging door een weldoener: op het moment dat een vereniging in grote mate afhankelijk is van een sponsor kan een weldoener hier op inspelen. De weldoener kan iets bieden aan de vereniging waardoor sportverenigingen minder strenge eisen zullen stellen aan de sponsor. Daarnaast kan het heersende prototype ook een rol spelen bij crimineel weldoenerschap: als een weldoener voldoet aan het heersende prototype zal diegene minder kritisch worden behandeld door de vereniging waardoor inmenging door de weldoener gemakkelijker kan plaatsvinden. Ook speelt beleidsvervreemding een grote rol wanneer verenigingen benoemen dat criminele inmenging bij hen niet voorkomt en vaak het probleem niet herkennen. Zij ervaren dan ook dat beleid hier tegen voeren zinloos is waardoor weldoeners gemakkelijker binnen kunnen komen omdat zij minder alert zijn. In de operationalisatie wordt vanuit deze concepten een conceptueel model geschetst waarbij de belangrijkste verwachte verbanden naar voren komen.

3. Operationalisatie

In dit hoofdstuk wordt getoond op welke manier het kwalitatieve en het kwantitatieve onderzoek geoperationaliseerd wordt. Het kwantitatieve gedeelte wordt uitgevoerd door middel van een secundaire analyse waarbij verschillende variabelen meetbaar gemaakt dienen te worden. Bij het kwalitatieve onderzoek in de vorm van verdiepende interviews, zijn drie variabelen aanwezig voortkomend uit het theoretisch kader. Deze abstracte concepten dienen meetbaar te worden gemaakt.

3.1 Operationalisatie kwantitatief onderzoek

In het kwantitatieve onderzoek wordt crimineel weldoenschap bij sportverenigingen als concept onderzocht. Voor de definitie van dit concept wordt vastgehouden aan de enquête uit de nationale verkenning. De factoren die van invloed zijn op de inmenging dienen daarbij als leidraad voor de secundaire analyse. Er wordt in de secundaire analyse dus niet alleen naar het concept crimineel weldoenschap gekeken. Ook zal verder worden ingezoomd op de weerbaarheidsinstrumenten die verenigingen in kunnen zetten, en het zoeken van externe hulp bij signalen van crimineel weldoenschap. Om deze concepten meetbaar te kunnen maken dient allereerst de definitie van de concepten duidelijk te zijn. Daarnaast zullen de uitingsvormen per concept worden besproken zoals die worden genoemd in de nationale verkenning. Het gehele overzicht van deze operationalisatie van de secundaire analyse is in tabel 1 terug te vinden.

Om in de secundaire analyse verbanden te onderzoeken tussen concepten, dienen de concepten meetbaar gemaakt te worden. Ten eerste wordt gekeken naar het concept crimineel weldoenschap. De definitie van dit begrip is zoals deze in het rapport van Bruinsma et al. wordt gebruikt (2018, p. 11). In de nationale verkenning zijn signalen opgenomen die betrekking hebben op criminele inmenging. In de secundaire analyse wordt echter alleen gekeken naar signalen van crimineel weldoenschap, welke van financiële aard zijn (zie tabel 1). In totaal betreft dit zes signalen die worden bekeken in de secundaire analyse. Ook wordt gekeken welke factoren invloed kunnen hebben op enerzijds mogelijke inmenging van weldoeners en anderzijds de mate van weerbaarheid bij sportverenigingen. In totaal betreft dit vijf factoren die ook terugkomen in de nationale verkenning. Ten derde worden de weerbaarheidsinstrumenten bekeken die sportverenigingen kunnen inzetten tegen signalen van crimineel weldoenschap. Er wordt gekeken naar de mogelijke verbanden tussen de weerbaarheidsinstrumenten en de factoren en signalen van crimineel weldoenschap. In totaal worden drie weerbaarheidsinstrumenten meegenomen in de secundaire analyse.

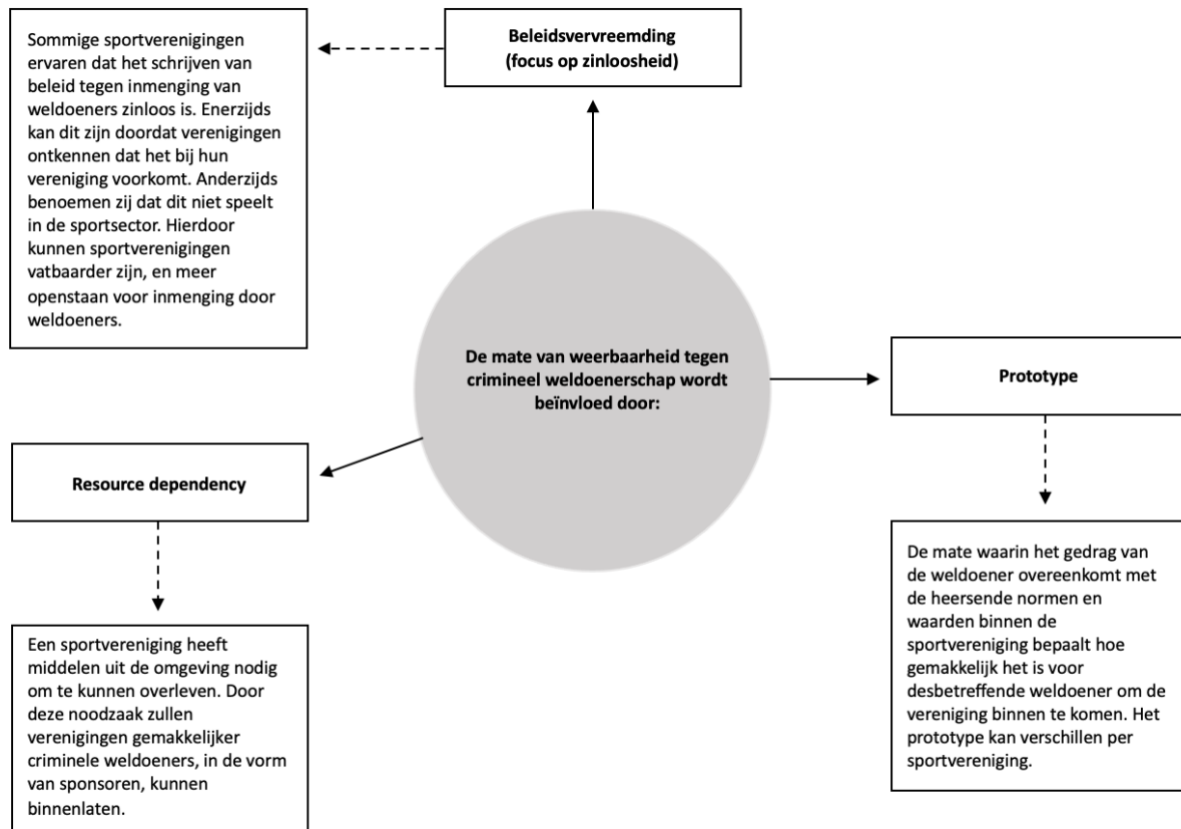
Tabel 1: Operationalisatiemodel secundaire analyse

Concept	Definitie	Uitingsvormen	Antwoordcategorieën
Crimineel weldoenerschap	“Ideële of maatschappelijk nuttige activiteiten, die geheel of gedeeltelijk worden gefinancierd met zwart geld en/of (mede) worden gebruikt om illegale inkomsten, status of andere voordelen te verwerven.” (Bruinsma, et al., 2018, p. 11)	<ul style="list-style-type: none"> • Een sponsor of donateur die anoniem wilde blijven (en wellicht afhaakte toen dat niet kon) • Een sponsor of donateur die enkel cash wilde betalen (en wellicht afhaakte toen dat niet kon) • Roddels dat een sponsor of donateur geld verdient met criminele activiteiten • Een (telefonisch) aanbod van onbekenden om de club financieel te steunen • Een sponsor of donateur die invloed eiste op het beleid van de vereniging • Een sponsor of donateur met een eigen onderneming die een conflict had met de gemeente of de Belastingdienst 	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nee • Weet ik niet
Weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap	De mate van weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap door middel van de inzet van weerbaarheidsinstrumenten om de kwetsbaarheid van de sportvereniging te verminderen.	<ul style="list-style-type: none"> • Wij gaan als bestuur altijd met meer dan één persoon het gesprek aan met mogelijke sponsoren of donateurs. • Wij voeren als bestuur regelmatig gesprekken met de externe accountant en de kascommissie- over hoe wij zo transparant mogelijk verslag kunnen doen van de herkomst van onze financiële middelen. • Onze vereniging vraagt altijd een Verklaring Omtrent Gedrag voor rechtspersonen op bij sponsoren en donateurs. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nee • Niet van toepassing
Factoren die van invloed zijn op (1) signalen van crimineel weldoenerschap en (2) de inzet van weerbaarheidsinstrumenten	Het betreft hier kenmerken van sportverenigingen die enerzijds verband kunnen houden met signalen van crimineel weldoenerschap en anderzijds een relatie kunnen hebben met de inzet van weerbaarheidsinstrumenten tegen crimineel weldoenerschap.	<ul style="list-style-type: none"> • Heeft een businessclub voor sponsoren • Afnemend ledenaantal • Spelend in de hoogste amateurcompetitie • Eigen kantine en/of sportaccommodatie • Financiële reserves waardoor ruimte is voor financiële tegenvallers 	<ul style="list-style-type: none"> • Ja • Nee • Niet van toepassing

3.2 Operationalisatie kwalitatief onderzoek

3.2.1 Conceptueel model

Op basis van het theoretisch kader, kan vervolgens een conceptueel model worden geschetst waarbij de belangrijkste verwachte verbanden naar voren komen. De drie concepten kunnen allen invloed hebben in hoeverre de sportvereniging weerbaar is tegen inmenging van criminele weldoeners. In het conceptueel model is zichtbaar welke narratieven er zijn bij de concepten die het gemakkelijker maken voor een weldoener om binnen te komen bij een sportvereniging.

Figuur 1: Conceptueel model

3.2.2 Variabelen

Het kwalitatieve gedeelte heeft net zoals het kwantitatieve gedeelte betrekking op crimineel weldoenerschap, maar de definitie verschilt wel van elkaar. Bij de kwalitatieve verdieping wordt meer de focus gelegd op de weerbaarheid van sportverenigingen ten aanzien van crimineel weldoenerschap en in hoeverre sportverenigingen een barrière opleggen. Het gaat hierbij om de percepties van sportvereniging ten aanzien van weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap. Er vindt dus een verschuiving plaats van enkel crimineel weldoenerschap naar ook de percepties van sportverenigingen ten aanzien van weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap. Om inzicht te kunnen krijgen in deze percepties wordt gebruik gemaakt van de drie theoretische concepten: resource dependency, prototype, en beleidsvervreemding. Deze concepten worden onderzocht en ondervraagd in de verdiepende interviews aan de hand van de topiclijst die terug is te vinden in bijlage 1.

Resource dependency gaat over de afhankelijkheid van een sportvereniging. Om dit begrip daadwerkelijk te kunnen meten in de interviews, worden vragen gesteld die betrekking hebben op de

belangrijkste inkomstenbronnen van verenigingen. Hierdoor kan doorgevraagd worden naar de spreiding van hun inkomstenbronnen en in hoeverre zij hiermee hun afhankelijkheid verkleinen. Ook zal worden gevraagd naar de financiële gezondheid van verenigingen en hun afhankelijkheid ten opzichte van sponsors. Dit kan bijvoorbeeld door te kijken naar in hoeverre de sportvereniging beschikt over financiële reserves. Het is van belang om te achterhalen hoe groot de noodzaak is voor financiële middelen.

Het tweede concept heeft betrekking op het heersende prototype binnen de vereniging. Zoals eerder is beschreven in het theoretisch kader, is het prototype van een vereniging context afhankelijk en verschillend per vereniging. In de interviews is het van belang om te achterhalen wat de kenmerken en het DNA is van de desbetreffende sportvereniging. Er kan worden gevraagd naar het type sponsors en in hoeverre deze aansluit bij DNA van de sportvereniging met bijbehorende normen en waarden.

Beleidsvervreemding bestaat in deze scriptie uit de dimensie zinloosheid. Dit houdt bijvoorbeeld in dat sportverenigingen aangeven dat geen sprake is van crimineel weldoenerschap binnen hun vereniging en dat zij ook geen beleid voeren om dit probleem aan te pakken. Beleidsvervreemding in de vorm van zinloosheid zal betrekking hebben op de context van de vereniging en de context van de sportsector. Elke sub dimensie wordt door middel van de semigestructureerde interviews beantwoord:

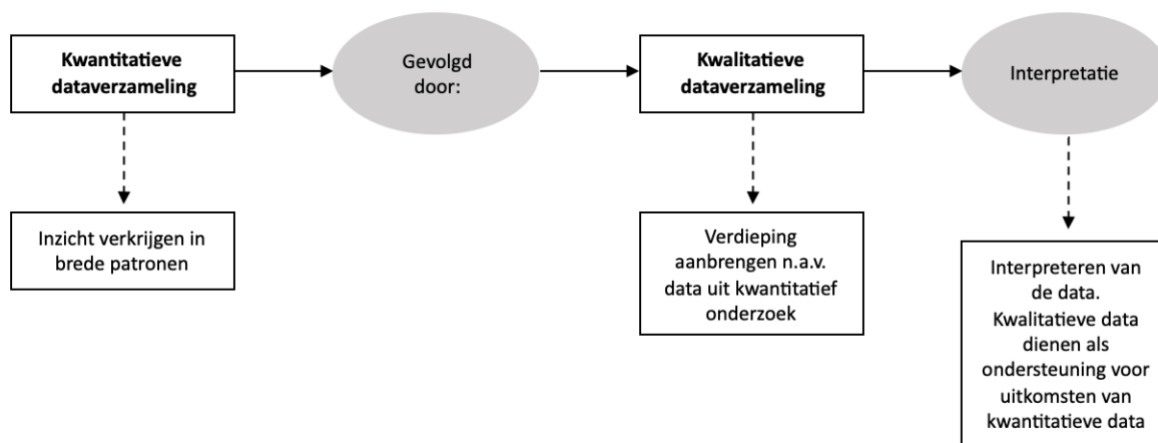
- Zinloosheid van beleid voor de sportsector wordt getoetst door vragen te stellen over de sportsector en in hoeverre crimineel weldoenerschap daar speelt. Ook kan gevraagd worden in hoeverre verenigingen willen bijdragen aan de uitvoer van beleid tegen crimineel weldoenerschap.
- Zinloosheid van beleid voor de verenigingscontext wordt getoetst door te vragen of de desbetreffende vereniging op dit moment beleid voert tegen criminele inmenging. Hierbij kan worden doorgevraagd waarom een vereniging wel of geen beleid voert en de achterliggende redenen hierachter. Ook kan worden gevraagd in hoeverre verenigingen te maken hebben gehad met signalen van crimineel weldoenerschap.

4. Onderzoeksmethoden

In dit hoofdstuk wordt de methodologie van deze scriptie toegelicht. Allereerst wordt stilgestaan bij de keuze voor mixed methods en op welke manier dit is geïntegreerd. Waar in het theoretisch kader voornamelijk is gekeken naar het kwalitatieve gedeelte van dit onderzoek, wordt in de methodologie ook aandacht besteed aan het kwantitatieve gedeelte. Ook wordt in dit hoofdstuk duidelijk gemaakt wat de toegevoegde waarde is van de kwalitatieve verdieping door te kijken naar de kwaliteitscriteria van kwalitatief onderzoek zoals beschreven door Symon en Cassel (2012).

4.1 Mixed methods

Het onderzoek kent een combinatie van enerzijds kwantitatief en anderzijds kwalitatief onderzoek, ook wel *mixed methods* genoemd om de deelvragen en de onderzoeksvraag te kunnen beantwoorden. Er is allereerst een breedte verkenning gedaan door kwantitatief onderzoek, gevolgd door een verdieping aan de hand van kwalitatief onderzoek. Het kwantitatieve onderzoek, in de vorm van secundaire analyse, is uitgevoerd om brede patronen van crimineel weldoenerschap bij sportverenigingen in kaart te brengen. Aan de hand van deze resultaten kon de kwalitatieve verdieping worden uitgevoerd. Dit type van mixed methods wordt ook wel *Explanatory Sequential Design* genoemd (Subedi, 2016). Volgens Subedi (2016) is deze benadering geschikt om te gebruiken om de kwantitatieve data uit te leggen of verder uit te breiden aan de hand van kwalitatieve data. De kwantitatieve data zijn vooral geschikt voor het meer brede, algemene plaatje, terwijl met de kwalitatieve data verdieping kan worden aangebracht. Na de uitvoering van de kwantitatieve data-analyse is een casusselectie gemaakt voor het kwalitatieve onderzoek. Deze selectie is gedaan door te selecteren op type sportverenigingen die het grootste risico lopen op inmenging door criminele weldoeners. Dit risicoprofiel komt voor uit de secundaire analyse. Dit onderzoeksdesign past goed bij deze scriptie doordat de kwalitatieve gegevens worden gebruikt om de kwantitatieve gegevens te verklaren en om de brede patronen te ontdekken in de kwantitatieve data (Bryman, 2015, pp. 567-569).

Figuur 2: Explanatory sequential design (vertaling van Subedi, 2016).

Zoals benoemd bevat het onderzoek verschillende onderzoeksmethoden, waarbij de onderzoeker vanuit verschillende perspectieven naar de data zal kijken. Het kwantitatieve gedeelte, in de vorm van een secundaire analyse van de enquête, is bekeken vanuit het empirische-analytische paradigma. Dit houdt in dat op een rationele manier naar de data is gekeken die in cijfers kan worden uitgedrukt. Daarnaast is het onderzoek ook herhaalbaar en controleerbaar (Tijmstra & Boeije, 2011). Het kwalitatieve gedeelte is bekeken vanuit het interpretatieve paradigma. Dit perspectief heeft betrekking op de ervaringen van de respondenten waarbij het begrijpen van de respondenten centraal staat (Tijmstra & Boeije, 2011). Het doel van het onderzoek sluit aan bij deze perspectieven doordat met dit onderzoek is gepoogd om enerzijds cijfermatig inzicht te krijgen in hoe vaak crimineel weldoenerschap voorkomt en welk type verenigingen het meest vatbaar zijn. Bij het kwalitatieve gedeelte wordt getracht om de percepties van sponsorcommissies te achterhalen ten aanzien van de weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap.

4.2 Kwantitatief onderzoek

4.2.1 Dataverzameling

De kwantitatieve data zijn verzameld door middel van een enquête die al eerder is afgenomen in de nationale verkenning om crimineel weldoenerschap als concept te kunnen onderzoeken. Bij kwantitatieve dataverzameling kunnen uitspraken worden gedaan voor een grotere groep. Het voordeel van deze secundaire data is dat het minder tijdrovend is omdat wordt gewerkt met al bestaande data en daarnaast is de kwaliteit en betrouwbaarheid van de data al geborgen (Clark, 2013). Met deze methode worden nieuwe inzichten en interpretaties naar voren gebracht die aanvullend zijn op de bestaande dataset (Johnston, 2014). Ook is gekozen voor deze onderzoeksmethode om het ‘onderzoeksveld’ minder te belasten en te overvragen wat betreft het onderwerp crimineel weldoenerschap in de sport. De enquête uit de verkenning is ingevuld door 1370 verenigingsbestuurders verdeeld over 11 verschillende takken van sport.

4.2.2 Data-analyse

In de secundaire analyse kunnen ontbrekende analyses worden gedaan via SPSS. Het eerste onderdeel van de analyse was een descriptieve analyse waarbij de kenmerken van de dataset in kaart zijn gebracht. Dit werd gevolgd door de relatie tussen de verschillende variabelen in kaart te brengen. Dit is gedaan door de chi-kwadraattoets uit te voeren, waarbij ook de Odds ratio is berekend. Alle berekeningen zijn handmatig uitgevoerd en worden stap voor stap beschreven in het resultaten hoofdstuk om een zo goed mogelijk beeld te krijgen hoe bepaalde getallen zijn verkregen. Bij alle handmatige berekeningen zijn ook de kritieke waarden en vrijheidsgraden benoemd die mee zijn genomen. Daarnaast is bij iedere berekening een hypothese opgesteld die aangenomen of verworpen is. De data zijn geanalyseerd door te kijken naar mogelijke verbanden om inzicht te krijgen in brede patronen. De volgende verbanden zijn onderzocht:

- Specifieke kenmerken van sportverenigingen en signalen van crimineel weldoenerschap
- Specifieke kenmerken van sportverenigingen en het wel of niet nemen van weerbaarheidsmaatregelen tegen crimineel weldoenerschap
- Signalen van crimineel weldoenerschap en het wel of niet nemen weerbaarheidsmaatregelen tegen crimineel weldoenerschap.

4.3 Kwalitatief onderzoek

4.3.1 Dataverzameling

Uit de kwantitatieve verdieping volgt het kwalitatieve gedeelte. De kwalitatieve verdieping is gerealiseerd door het afnemen van zeven semigestructureerde interviews met sportverenigingen. Het doel van deze interviews is om de belevingen van een specifieke doelgroep in een bepaalde context te achterhalen. Aan de hand van de interviews kan achterhaald worden hoe de doelgroep over een vraagstuk denkt (Wouters & Aarts, 2018). De selectie van de respondenten volgde uit de kwantitatieve verdieping: de sportverenigingen die volgens de secundaire analyse het meest vatbaar zijn voor crimineel weldoenerschap zijn geselecteerd voor de interviews. Er is gebruik gemaakt van doelgerichte steekproeftrekking wat betekent dat er diverse groepen zijn opgenomen, met bijbehorende kenmerken, die de populatie in een verschijnsel vertegenwoordigen (Boeije & Bleijenbergh, 2019). Hoewel uit eerder onderzoek is gebleken dat crimineel weldoenerschap in de vorm van sponsoring het meest voorkomt bij voetbalverenigingen, is geprobeerd ervoor te waken dat zij voornamelijk meegenomen worden in dit onderzoek. In totaal zijn zeven vatbare sportverenigingen gekozen, die voldoen aan het risicoprofiel wat is ontstaan vanuit de secundaire analyse. De respondenten van deze zeven interviews zijn leden van de sponsorcommissie van de sportverenigingen. Ook zijn drie gesprekken gevoerd met experts op dit onderwerp, om nog meer verdieping toe te voegen aan deze scriptie. Voor de interviews met de sportverenigingen is een topiclijst opgesteld aan de hand van de deelvragen, theoretisch kader, en literatuur (zie bijlage 1). De kwalitatieve verdieping draagt bij aan antwoorden op de deelvragen die betrekking hebben op de weerbaarheid van verenigingen tegen crimineel weldoenerschap en welke theoretische concepten van invloed zijn op de weerbaarheid van sportverenigingen tegen crimineel weldoenerschap. Ook is op deze manier inzicht verkregen in de percepties die spelen bij sportverenigingen rondom de weerbaarheid.

4.3.2 Data-analyse

De data-analyse binnen kwalitatief onderzoek bestaat uit het verzamelen van gegevens en ordenen van de thema's in de interviews, het rangschikken van de thema's, en uiteindelijk het vinden van bepaalde patronen (Boeije & Bleijenbergh, 2019). Alle afgenomen interviews zijn opgenomen en vervolgens letterlijk getranscribeerd. Het analyseren van de gegevens is gedaan aan de hand van coderen door middel van het programma NVivo (Boeije & Bleijenbergh, 2019). Doordat vanuit de literatuur is gekeken naar een aantal concepten, is daarom gekozen voor een meer deductieve manier van coderen. Hierdoor is in de transcripten gezocht naar als/dan verwachtingen. Dit betekent dat gedeeltelijk codes zijn aangemaakt die voortkomen uit de literatuur waardoor vervolgens is gekeken of deze voldeden aan de theoretische verwachting. Daarnaast is ook gezocht naar eventueel nieuwe concepten. De codeboom is terug te vinden in bijlage 8.

4.3.3 Selectie respondenten

Binnen de kwantitatieve analyse wordt gesproken over sportverenigingen als onderzoekseenheden. De kwalitatieve verdieping die hieruit volgt, heeft betrekking op actoren binnen deze sportverenigingen, zoals leden van de sponsorcommissie. Deze eenheden binnen de sportvereniging vertonen bepaalde kenmerken als groep. Door de gevoeligheid van dit onderwerp is geprobeerd om het probleem positiever te framen en termen zoals 'criminaliteit' zo veel mogelijk te vermijden. Alle respondenten hebben mondeling of schriftelijk toestemming (informed consent) gegeven voor deelname aan dit onderzoek (zie bijlage 3). Het gehele overzicht van de selectie van de respondenten is te vinden in bijlage 2.

4.4 Kwaliteitscriteria

Deze scriptie kent een combinatie van zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek. Om de kwaliteit van beide methoden te kunnen waarborgen, dienen zij aan een aantal criteria te voldoen. In deze paragraaf worden de criteria voor beide methoden besproken.

4.4.1 Kwantitatief onderzoek

In het kwantitatieve gedeelte van deze scriptie is een secundaire analyse uitgevoerd van een bestaande enquête. De maatregelen die zijn genomen om de validiteit en betrouwbaarheid van dit gedeelte zo goed mogelijk te kunnen waarborgen, worden hieronder besproken.

Validiteit

Validiteit binnen onderzoek heeft betrekking op hetgeen onderzoeken wat wordt beoogd om te meten, wat betekent dat het overeen dient te komen met de werkelijkheid (Boeije & Bleijenbergh, 2019). Van tevoren zijn de begrippen die van belang waren geoperationaliseerd. Echter ging het hierbij om een secundaire analyse waardoor de onderzoeker afhankelijk was van de bestaande data. Er konden geen nieuwe vragen worden toegevoegd aan de enquête en de onderzoeker had hierdoor beperkingen in de verzameling van de data. Desondanks is van tevoren gekeken naar de bestaande dataset om te bekijken welke data van belang kan zijn en of hiermee de deelvragen beantwoord konden worden

Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van het onderzoek focust op het moment dat het onderzoek nogmaals wordt uitgevoerd, dezelfde resultaten naar voren komen. Bij de secundaire analyse is een bestaand onderzoek gerepliceerd waardoor gesteld kan worden dat de betrouwbaarheid toeneemt. Aan de andere kant was het bestaande onderzoek een exploratief onderzoek waardoor gezocht is naar antwoorden op vragen die nog niet eerder zijn gesteld. Hierdoor is er niet of nauwelijks een referentiekader aanwezig waardoor de betrouwbaarheid afneemt.

4.4.2 Kwalitatief onderzoek

In deze scriptie is gebruik gemaakt van zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek. In het kwalitatieve gedeelte is getracht verdieping aan te brengen. Echter dient het kwalitatieve onderzoek te voldoen aan een aantal kwaliteitscriteria. Volgens Symon en Cassell (2012) dient kwalitatief onderzoek te voldoen aan de volgende criteria: Credibility, transferability, confirmability, en dependability, en fairness en impact. Hieronder zal ieder van deze criteria worden besproken voor deze scriptie.

Credibility

Credibility wordt in positivistisch onderzoek ook wel interne validiteit genoemd. Het gaat hierbij om de geloofwaardigheid van de data (Symon & Cassell, 2012). Tijdens de interviews is getracht om alle respondenten de ruimte te geven om hun verhaal te kunnen doen en sociaal-wenselijke antwoorden te voorkomen. Daarnaast is tijdens de interviews veelal doorgevraagd en heeft de onderzoeker in sommige gevallen het antwoord van de respondent herhaald, om op deze manier bevestiging te ontvangen van de respondent. Hierdoor is geprobeerd om de respondent zo goed mogelijk te begrijpen en te voorkomen dat antwoorden verkeerd geïnterpreteerd worden. Daarnaast hebben alle respondenten voldoende tijd gehad om hun verhaal toe te lichten.

Transferability

Tweede kwaliteitscriteria, transferability gaat over de overdraagbaarheid van het onderzoek (Symon & Cassell, 2012). Dit betekent niet dat het onderzoek volledig ggeneraliseerd kan worden naar andere

contexten, maar dat de lezer de context goed genoeg kent om zelf te bepalen in hoeverre dit ook geldt voor andere contexten. Het is hierbij van belang dat de context duidelijk wordt beschreven. Het kwalitatieve onderzoek dient te worden bekeken vanuit een bepaalde context welke gegeneraliseerd kan worden tot bepaalde hoogte. Wanneer gekeken wordt naar de context die wordt gebruikt in de kwalitatieve verdieping, dan is deze voortgekomen uit de kwantitatieve analyse. Hiermee wordt het belang van enerzijds het kwantitatieve gedeelte en anderzijds het kwalitatieve gedeelte duidelijk. De context zoals beschreven vanuit de secundaire analyse is van belang geweest om uiteindelijk te context te kunnen schetsen voor de kwalitatieve verdieping. In het resultatenhoofdstuk is de sociale ruimte waarbinnen interactie plaatsvindt tussen sponsors en sponsorcommissies, als context beschreven. Doordat deze ruimte benoemd wordt, wordt de overdraagbaarheid vergroot omdat de context duidelijk wordt geschetst voor de lezer. Ondanks dat maar zeven sportverenigingen zijn gesproken en de respondenten verschillen qua hoeveelheid leden, en qua sport, hebben ze wel allen te maken met overeenkomende kenmerken zoals een businessclub voor sponsors en uitkomend op het hoogste amateurniveau. Dit heeft weer betrekking op de geschetste context vanuit het kwantitatieve gedeelte.

Confirmability

Confirmability gaat om de objectiviteit van de onderzoeker. Een onderzoeker kan nooit helemaal objectief zijn, maar desondanks is wel getracht om dit zo veel mogelijk te bewerkstelligen. Er is geprobeerd om te voorkomen dat de respondenten sociaal-wenselijke antwoorden gaven. Dit is onder andere gedaan door te benadrukken dat deelname aan het interview volledig anoniem is, en daarnaast niet is terug te leiden naar desbetreffende respondent. Hierdoor is geprobeerd om een zo'n veilig mogelijke setting te creëren. Ook zijn diverse gesprekken met experts (Politie, Openbaar Ministerie, en RIEC) geweest om hun expertise te bevragen.

Dependability

Dependability, de betrouwbaarheid, van een onderzoek gaat erover dat op het moment dat een onderzoek nogmaals wordt uitgevoerd, dezelfde resultaten naar voren komen. Om de betrouwbaarheid van het kwalitatieve gedeelte te waarborgen, hebben diverse mensen het onderzoek gelezen. De interviews die zijn afgenomen zijn allen onder dezelfde omstandigheden opgenomen. Daarnaast zijn de interviews getranscribeerd zodat ook de betrouwbaarheid van de geschreven resultaten en conclusie beter gewaarborgd kunnen worden. In sommige gevallen zijn de transcripten teruggekoppeld aan de respondent zodat wordt voorkomen dat bepaalde uitspraken verkeerd worden geïnterpreteerd. Ook is gelet op verzadiging, wat betekent dat is gestopt op het moment dat de respondenten dezelfde antwoorden begonnen te geven op de vragen, waardoor de betrouwbaarheid toenam.

Fairness en impact

Laatste criteria, fairness en impact, heeft betrekking op onder andere de eerlijkheid van het onderzoek. Het gaat hierbij om dat dat verschillende invalshoeken van respondenten mee zijn genomen en in hoeverre de respondenten hebben geleerd van het onderzoek. Alle respondenten waren vooraf niet bekend bij de onderzoeker waardoor ook geen inzicht was in de mening van de respondenten. Hierdoor zijn ook respondenten meegenomen die wellicht een 'afwijkende' mening hebben. Er is gevraagd wat de respondenten van het onderzoek vonden, in hoeverre zij het interessant vonden en iets geleerd hebben, en of zij het eindresultaat wilden ontvangen. Daarnaast is de impact gewaarborgd doordat de resultaten van betekenis zijn. De gegeven aanbevelingen zijn van belang om doorwerking van de resultaten weer te geven.

4.5 Positie van de onderzoeker

Er dient kritisch te worden gekeken naar de rol van de onderzoeker. Via deze scriptie is geprobeerd om het probleem zo goed mogelijk te begrijpen door kritisch te kijken naar sportverenigingen en manier van handelen. Dit betekent dat de onderzoeker voorzichtig moest zijn in keuze van woordgebruik bij het benaderen van sportverenigingen en termen zoals ‘criminaliteit’ moest vermijden. De onderzoeker heeft geprobeerd om het probleem van crimineel weldoenerschap op een positieve manier te framen om binnen te kunnen komen bij sportverenigingen. Hierdoor is het wel mogelijk dat niet altijd de diepte is gezocht en gevonden tijdens de interviews. Er konden namelijk niet altijd directe vragen worden gesteld over ‘dubieuze sponsors’. Wanneer het een enkele keer deze kant op ging, gingen een aantal respondenten in de verdediging of probeerden zij juist de mooie kant van hun vereniging te belichten. Hiermee is het mogelijk dat dit kon leiden tot sociaal-wenselijke antwoorden. Daarnaast wilden een aantal respondenten vooraf meer informatie over de inhoud van het interview en de reden waarom zij waren uitgekozen voor een gesprek. Hierdoor kon niet altijd voorkomen dat werd benoemd dat deze verenigingen vatbaar zijn voor eventuele problemen rondom criminaliteit.

5. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van zowel het kwantitatieve als het kwalitatieve gedeelte besproken. Er wordt gestart met de resultaten van het kwantitatieve onderzoek in de vorm van de secundaire analyse. In dit eerste deel wordt allereerst gekeken naar de omvang van crimineel weldoenerschap, gevolgd door de mogelijke verbanden tussen kenmerken van sportverenigingen en signalen van crimineel weldoenerschap. Ook wordt gekeken in hoeverre er een relatie is tussen sportverenigingen en het inzetten van weerbaarheidsinstrumenten. Uit dit eerste kwantitatieve deel ontstaat een profiel voor sportverenigingen die het meest kwetsbaar zijn voor signalen van crimineel weldoenerschap. Dit risicoprofiel vormt het startpunt voor het kwalitatieve onderzoek in de vorm van verdiepende interviews. In het tweede, kwalitatieve gedeelte, wordt de verdieping aangebracht om inzicht te geven in hoeverre sportverenigingen, die voldoen aan het risicoprofiel voortkomend uit het kwantitatieve gedeelte, weerbaarheidsmaatregelen nemen tegen crimineel weldoenerschap. Daarnaast wordt gekeken welke percepties er spelen bij sportverenigingen om wel of geen maatregelen te nemen. Hierbij wordt de koppeling gemaakt met de drie theoretische concepten: beleidsvervreemding, resource dependency, en prototype en daarnaast worden inzichten verkregen in nieuwe concepten. Vanuit dit tweede, kwalitatieve, gedeelte ontstaat een typologie van sportverenigingen.

5.1 Secundaire analyse

5.1.1 Omvang crimineel weldoenerschap bij sportverenigingen

Om het begrip crimineel weldoenerschap te kunnen definiëren, wordt allereerst naar criminele inmenging gekeken vanuit de nationale verkenning. In de nationale verkenning is gefocust op 14 signalen van criminele inmenging bij sportvereniging. Verenigingen konden hierbij aangeven of ze te maken hebben gehad met een signaal. Uit de verkenning blijkt dat 172 sportverenigingen, in de afgelopen twee jaar, een of meerdere signalen hebben ontvangen van criminele inmenging (n= 1370).

Vanuit de literatuur bestaan verschillende definities over crimineel weldoenerschap. In de nationale verkenning wordt vastgehouden aan de definitie van Bruinsma et al (2018) waarbij crimineel weldoenerschap wordt gedefinieerd als mensen die maatschappelijke activiteiten uitvoeren binnen een sportvereniging die zijn gefinancierd met zwart geld, om eventueel voordelen te verkrijgen binnen de sportvereniging. Het gaat hierbij dus vooral om signalen die financieel van aard zijn. Dit in tegenstelling tot de rode dradenanalyse (2022) waarbij crimineel weldoenerschap meer abstract wordt gedefinieerd als de operationele vorm van criminele inmenging. In deze scriptie wordt vastgehouden aan de definitie vanuit de nationale verkenning waarbij wordt gefocust op signalen waarbij financiële ondersteuning, in de vorm van sponsoring, centraal staat. Vanuit de nationale verkenning zijn er zes signalen over financiële ondersteuning:

- ... een sponsor of donateur die anoniem wilde blijven (en wellicht afhaakte toen dat niet kon);
- ... een sponsor of donateur die enkel cash wilde betalen (en wellicht afhaakte toen dat niet kon);
- ... roddels dat een sponsor of donateur geld verdient met criminele activiteiten;
- ... een (telefonisch) aanbod van onbekenden om de club financieel te steunen;
- ... een sponsor of donateur die invloed eiste op het beleid van de vereniging;
- ... een sponsor of donateur met een eigen onderneming die een conflict had met de gemeente of de Belastingdienst

Wanneer alleen naar de bovenstaande signalen wordt gekeken, geven 98 sportverenigingen aan dat zij signaal hebben ontvangen van crimineel weldoenerschap. Naast deze signalen, is in de enquête van de nationale verkenning ook gevraagd naar enerzijds specifieke kenmerken van sportverenigingen en

anderzijds of verenigingen weerbaarheidsmaatregelen nemen tegen criminele inmenging. In de volgende paragrafen wordt gekeken of er een samenhang is tussen enerzijds een signaal van crimineel weldoenerschap en anderzijds de aanwezigheid van specifieke kenmerken of weerbaarheidsmaatregelen. Het is van belang om te achterhalen of er een samenhang is tussen twee variabelen zodat de variabelen waarbij een samenhang is geconstateerd, meegenomen kunnen worden in de sampling van de semigestructureerde interviews. Om te achterhalen of er een samenhang is tussen twee variabelen, wordt de chi-kwadraattoets uitgevoerd. De chi-kwadraattoets laat zien of er een relatie is tussen twee categorische variabelen met een nominaal of ordinaal meetniveau. In deze analyse zijn het variabelen met een nominaal meetniveau omdat er geen sprake is van een rangorde met categorieën: het betreft variabelen die beschrijvend van aard zijn zonder rangorde. De chi-kwadraattoets is gebaseerd op het vergelijken van de geobserveerde frequenties in de categorieën met de frequenties die worden verwacht in dezelfde categorieën.

Om de chi-kwadraattoets te gebruiken, dient aan twee voorwaarden te worden voldaan:

- 80% van de verwachte frequenties moet hoger zijn dan 5
- Minimale verwachte frequentie dient 1 te zijn

De formule om de chi-kwadraat te berekenen luidt als volgt:

$$X^2 = \sum \frac{(\text{observed}_{ij} - \text{model}_{ij})^2}{\text{model}_{ij}}$$

Waarbij: X^2 = de te berekenen chi-kwadraat waarde
Observed_{ij} = de geobserveerde waarde
Model_{ij} = de verwachte waarde

De geobserveerde frequenties (Observed_{ij}), zijn de getallen die voortkomen uit de data van SPSS. De verwachte frequenties (Model_{ij}) dienen zelf te worden berekend. Deze berekeningen worden afzonderlijk per cel berekend door middel van de formule:

$$\text{Model}_{ij} = E_{ij} \frac{\text{row total}_i \times \text{column total}_j}{n}$$

Waarbij: Model_{ij} = de verwachte waarde
N = totaal aantal respondenten

In deze analyse van de chi-kwadraattoets zijn er constant vier cellen, waardoor er vier verwachte waarden moesten worden berekend. De n was constant 1370, omdat in totaal 1370 respondenten de enquête hebben ingevuld. Nadat voor iedere cel de verwachte waarde is berekend, kan de chi-kwadraat worden berekend. Dit wordt afzonderlijk voor iedere cel gedaan door de verwachte frequentie van de cel in te vullen in de formule van de chi-kwadraat. Deze vier afzonderlijke uitkomsten kunnen bij elkaar worden opgeteld, om op deze manier de chi-kwadraat te berekenen.

Om de chi-kwadraat waarde te kunnen interpreteren, wordt allereerst gekeken naar de vrijheidsgraden (df) en bijbehorende kritische waarde. De vrijheidsgraden zijn als volgt berekend:

$$df = (r - 1)(c - 1)$$

Waarbij Df = de vrijheidsgraden
R = aantal rijen
C = aantal kolommen

In deze secundaire analyse zijn er constant twee rijen en twee kolommen, waardoor de vrijheidsgraad altijd 1 is:

$$df = (2 - 1)(2 - 1)$$
$$df = 1$$

Daarnaast wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95%. Om de chi-kwadraatwaarde te kunnen interpreteren wordt gekeken naar de kritieke waarde bijbehorend bij vrijheidsgraad van 1 en betrouwbaarheid van 95%. De bijbehorende kritieke waarde is 3,84. Het gehele overzicht van de vrijheidsgraden en kritieke waarden van de chi-kwadraattoets is terug te vinden in bijlage 5. Ook worden de vrijheidsgraden en kritieke waarde van iedere berekening benoemd in dit hoofdstuk.

Ten slotte wordt er gewerkt met hypothesen H_0 en H_1 . De H_0 hypothese houdt in dat de berekende chi-kwadraatwaarde lager is dan de kritieke waarde van 3,84. Wanneer dit het geval is, kan er gesteld worden dat er geen verband is tussen de twee variabelen. De H_1 hypothese betekent dat de berekende chi-kwadraatwaarde hoger is dan 3,84 waardoor H_0 kan worden verworpen. Dit is het geval wanneer er een samenhang is tussen de twee variabelen, waardoor toeval kan worden uitgesloten.

Alle afzonderlijke berekeningen van de verwachte frequenties en de chi-kwadraatwaarden zijn terug te vinden in bijlage 5. Naast de berekeningen van de chi-kwadraat, zijn ook de berekeningen van Odds ratio te vinden in dezelfde bijlage. De Odds ratio berekent hoe groot de waarschijnlijkheid is dat een verschijnsel optreedt (in Odds) bij aanwezigheid van specifiek kenmerk.

5.1.2 Kenmerken sportverenigingen crimineel weldoenerschap

De 1370 sportverenigingen hebben in de verdiepende enquête in de nationale verkenning aangegeven wat voor specifieke kenmerken zij als vereniging hebben. In deze paragraaf wordt de focus gelegd op enkel vijf van de specifieke kenmerken van sportverenigingen. Er wordt gekeken of er een samenhang is tussen: een specifiek kenmerk van sportverenigingen en een ontvangen signaal van crimineel weldoenerschap. De vijf kenmerken vanuit de enquête die centraal staan in deze scriptie zijn:

- Heeft een businessclub voor sponsors;
- Heeft een afnemend ledenaantal;
- Speelt mee in de hoogste amateurcompetitie;
- Maakt gebruik van een eigen kantine en/of sportaccommodatie;
- Heeft financiële reserves waardoor er ruimte is voor financiële tegenvallers;

De kenmerken van sportverenigingen zullen individueel worden besproken waarbij wordt gekeken of er een significant verschil is tussen de categorische variabelen. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van de chi-kwadraattoets met een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1 omdat er constant twee rijen en twee kolommen zijn:

$$df = (aantal\ rijen - 1)(aantal\ kolommen - 1)$$
$$df = (2 - 1)(2 - 1)$$
$$df = 1$$

Bij de uitvoer van de chi-kwadraattoets wordt altijd een H_0 en H_1 hypothese opgesteld. De H_0 hypothese voorspelt dat er geen samenhang is tussen de twee variabelen, terwijl de H_1 ervan uitgaat dat er wel een verband is tussen de variabelen.

Businessclub

In totaal hebben 154 verenigingen aangegeven dat zij een businessclub hebben. 32 van deze sportverenigingen benoemt dat zij een of meerdere signalen hebben ontvangen van crimineel weldoenerschap, in tegenstelling tot 122 sportverenigingen die geen signaal hebben ontvangen. In de tabel wordt ook de verwachte data weergegeven. Om te achterhalen of er een significant verschil is tussen twee variabelen, wordt de chi-kwadraat berekend. De hypothesen die hierbij horen zijn:

H_0 = er is geen verband tussen aanwezigheid van businessclub bij sportvereniging en sportvereniging die een signaal van crimineel weldoenerschap heeft ontvangen

H_1 = er is wel een verband tussen aanwezigheid van businessclub bij sportvereniging en sportvereniging die een signaal van crimineel weldoenerschap heeft ontvangen

In dit geval is de chi-kwadraat 48,5 bij een betrouwbaarheid van 95% en vrijheidsgraad van 1. De kritieke waarde die hierbij hoort is 3,84. De gemeten waarde is aanmerkelijk hoger dan de kritieke waarde wat betekent dat er een samenhang is tussen de twee variabelen. Deze chi-kwadraatwaarde is significant wat impliceert dat de aanwezigheid van een businessclub een significant effect heeft op of een sportvereniging een signaal heeft ontvangen van crimineel weldoenerschap. Hierdoor kan de H_0 hypothese worden verworpen, en de H_1 hypothese worden aangenomen.

Naast deze waarde kan ook worden gekeken naar de effect size (Odds ratio). Aan de hand van Odds ratio kan het effect worden berekend van aanwezigheid businessclub op een ontvangen signaal van crimineel weldoenerschap. In dit geval was de kans in Odds hierop 4,5. Dit houdt in dat wanneer een sportvereniging een businessclub heeft, de kans (in Odds) dat ze een signaal van crimineel weldoenerschap hebben ontvangen 4,5 keer groter is dan wanneer ze geen businessclub zouden hebben. Er kan dus gesteld worden dat er een aanwezig verband is tussen businessclub en crimineel

weldoenerschap. Het is van belang om te vermelden dat hiermee niet de grootte van het verband kan worden uitgelegd en geen voorspellingen kunnen worden gedaan. Om voorspellingen te doen, en hiermee te achterhalen welke onafhankelijke variabelen van invloed zijn op de kans dat een sportvereniging wel of geen signalen gaat ontvangen van crimineel weldoenerschap, is een logistische regressie analyse van belang. Alle berekeningen van zowel de verwachte frequenties, chi-kwadraatwaarde en Odds ratio, zijn terug te vinden in bijlage 5.

Tabel 2: Verband signalen crimineel weldoenerschap en businessclub (in aantal sportverenigingen)

		<i>Crimineel weldoenerschap</i>		
		Signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap	Geen signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap	
<i>Businessclub</i>	Wel een businessclub	Geobserveerd	32	122
		Verwacht	11	143
	Geen businessclub	Geobserveerd	66	1150
		Verwacht	87	1129

Ledenaantal

Het tweede kenmerk van een sportvereniging wat is meegenomen heeft betrekking op het ledenaantal. Door middel van de chi-kwadrat is geprobeerd om te achterhalen of er een significant verschil is tussen het ledenaantal en crimineel weldoenerschap. In onderstaande tabel wordt duidelijk dat 383 sportverenigingen (n= 1370) te maken hebben met een dalend ledenaantal waarvan 24 sportverenigingen een signaal hebben ontvangen van crimineel weldoenerschap. Hierbij zijn de volgende hypothesen opgesteld:

H_0 = er is geen verband tussen dalend ledenaantal bij sportvereniging en sportvereniging die een signaal van crimineel weldoenerschap heeft ontvangen

H_1 = er is wel een verband tussen dalend ledenaantal bij sportvereniging en sportvereniging die een signaal van crimineel weldoenerschap heeft ontvangen.

In deze berekening is rekening gehouden met een kritieke waarde van 3,84. Deze waarde hoort bij een vrijheidsgraad van 1 en een betrouwbaarheid van 95%. Op het moment dat de chi-kwadratwaarde hoger is dan de kritieke waarde, kan gesteld worden dat er een verband is tussen de variabelen. De handmatig berekende chi-kwadratwaarde was 0,6. Deze waarde is lager dan de kritieke waarde van 3,84 waardoor gesteld kan worden dat er geen verband is tussen dalend ledenaantal en crimineel weldoenerschap. Door deze uitkomst kan H_1 hypothese worden verworpen, en kan de H_0 hypothese worden aangenomen. Dit houdt dat toeval van de uitkomsten niet kunnen worden uitgesloten. De handmatige berekeningen zijn terug te vinden in bijlage 5.

Tabel 3: Verband signalen crimineel weldoenerschap en ledenaantal (in aantal sportverenigingen)

		<i>Crimineel weldoenerschap</i>		
		Signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap	Geen signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap	
Ledenaantal	Geen dalend ledenaantal	Geobserveerd	74	913
		Verwacht	70,6	916,4
	Wel dalend ledenaantal	Geobserveerd	24	359
		Verwacht	27,4	355,6

Amateurcompetitie

Het derde kenmerk wat is bestudeerd heeft betrekking op het amateurniveau waarop de sportvereniging uitkomt. Hierbij is gekeken naar een mogelijk verband tussen het niveau van de amateurcompetitie en crimineel weldoenerschap. In totaal waren er 24 sportverenigingen die enerzijds op het hoogste amateurniveau uitkwamen en daarnaast ook een signaal hebben ontvangen van crimineel weldoenerschap. 196 sportverenigingen hebben aangegeven geen signaal te hebben ontvangen ondanks dat zij op het hoogste amateurniveau spelen. De hypothesen die zijn opgesteld luiden als volgt:

H_0 = er is geen verband tussen sportvereniging spelend op hoogste amateurniveau en sportvereniging die een signaal van crimineel weldoenerschap heeft ontvangen

H_1 = er is wel een verband tussen sportvereniging spelend op hoogste amateurniveau en sportvereniging die een signaal van crimineel weldoenerschap heeft ontvangen

Voor deze berekeningen is rekening gehouden met een betrouwbaarheid van 95%, en vrijheidsgraad van 1 doordat er constant gewerkt wordt met twee rijen en twee kolommen. De bijbehorende kritieke waarde is 3,84, wat inhoudt dat wanneer de chi-kwadraat waarde hoger is dan de kritieke waarde, er sprake is van een verband tussen de twee variabelen.

De chi-kwadraat test is uitgevoerd waarbij een waarde uitkwam van 5,6. Hiermee wordt duidelijk dat er een verband is tussen het niveau van de amateurcompetitie en crimineel weldoenerschap omdat 5,6 hoger is dan 3,84 (kritieke waarde). Hiermee kan de H_1 hypothese worden aangenomen, en kan toevalligheid van de uitkomsten worden uitgesloten. Dit impliceert dat de gevonden waarde significant is, wat inhoudt dat sportverenigingen uitkomend op het hoogste amateurniveau een significant effect heeft op of een sportvereniging een signaal heeft ontvangen van crimineel weldoenerschap.

Om te bekijken of er een effect is, en dus te achterhalen of de kans in Odds groter is op crimineel weldoenerschap wanneer zij spelen op het hoogste amateurniveau, wordt de Odds ratio berekend. De Odds ratio is 1,7 wat betekent dat de kans in Odds op crimineel weldoenerschap 1,7 keer groter is wanneer een vereniging uitkomt op het hoogste amateurniveau. De berekeningen zijn terug te vinden in bijlage 5.

Tabel 4: Verband signalen crimineel weldoenerschap en niveau amateurcompetitie (in aantal sportverenigingen)

		<i>Crimineel weldoenerschap</i>	
		Signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap	Geen signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap
<i>Amateurcompetitie</i>	Hoogste niveau amateurcompetitie	Geobserveerd	24
		Verwacht	15,7
	Niet het hoogste niveau amateurcompetitie	Geobserveerd	74
		Verwacht	82,3

Kantinebeheer

Het vierde kenmerk waarbij wordt onderzocht of er een relatie is met crimineel weldoenerschap is kantinebeheer. In totaal hebben 872 sportverenigingen een eigen kantine in tegenstelling tot 498 verenigingen die dit niet hebben. 68 sportverenigingen die een eigen kantine hebben, hebben aangegeven dat zij een of meerdere signalen van crimineel weldoenerschap gericht op sponsoring hebben ontvangen. Om te achterhalen of er daadwerkelijk een verband is tussen de twee categorische variabelen is de chi-kwadraatwaarde berekend. Hiervoor zijn allereerst de volgende hypothesen opgesteld:

H_0 = er is geen verband tussen een sportvereniging met eigen kantine en sportvereniging die een signaal van crimineel weldoenerschap heeft ontvangen

H_1 = er is wel een verband tussen sportvereniging met eigen kantine en sportvereniging die een signaal van crimineel weldoenerschap heeft ontvangen

Voor deze variabele is gerekend met vrijheidsgraad van 1 doordat wederom sprake is van twee rijen en twee kolommen. Daarnaast is gewerkt met een betrouwbaarheid van 95% met bijbehorende kritieke waarde van 3,84. Als de handmatig berekende chi-kwadraatwaarde hoger is dan de kritieke waarde, is er sprake van een relatie tussen de twee variabelen.

De berekende chi-kwadraatwaarde kwam uit op 1,5 waarmee kan worden gesteld dat er geen verband is tussen crimineel weldoenerschap en eigen kantinebeheer, doordat de chi-kwadraatwaarde lager is dan de genoemde kritieke waarde van 3,84. Hierdoor kan de H_1 hypothese verworpen worden en de H_0 hypothese worden aangenomen. Dit impliceert dat de uitkomsten van de berekeningen kunnen wijzen op toeval.

Tabel 5: Verband signalen crimineel weldoenerschap en kantinebeheer (in aantal sportverenigingen)

		<i>Crimineel weldoenerschap</i>		
		Signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap	Geen signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap	
Kantinebeheer	Eigen kantine	Geobserveerd	68	804
		Verwacht	62,4	809,6
	Geen eigen kantine	Geobserveerd	30	468
		Verwacht	35,6	462,4

Financiële reserves

Het laatste kenmerk wat wordt meegenomen in dit deel van de analyse is de beschikking over financiële reserves. 1370 sportverenigingen hebben de enquête ingevuld waarvan 1004 verenigingen aangeven te beschikken over financiële reserves om eventuele financiële tegenvallers op te vangen. 366 sportverenigingen benoemden dat zij niet beschikken over genoeg financiële reserves. Hiervan zijn er 25 sportverenigingen die een signaal hebben ontvangen van crimineel weldoenerschap, en 341 verenigingen die geen signaal hebben ontvangen. Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen, zijn allereerst de volgende hypothesen opgesteld:

H_0 = er is geen verband tussen een sportvereniging met financiële reserves en sportvereniging die een signaal van crimineel weldoenerschap heeft ontvangen

H_1 = er is wel een verband tussen sportvereniging met financiële reserves en sportvereniging die een signaal van crimineel weldoenerschap heeft ontvangen

Bij de berekeningen is rekening gehouden met een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1. De bijbehorende kritieke waarde is 3,84. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de kritieke waarde, is er sprake van een samenhang tussen de twee variabelen.

In bijlage 5 zijn de berekeningen van de verwachte frequenties en chi-kwadraatwaarde terug te vinden. Hieruit blijkt dat de chi-kwadraatwaarde 0,08 is. Dit is lager dan kritieke waarde van 3,84. Hiermee kan gesteld worden dat er geen verband is gevonden tussen deze variabelen, doordat de chi-kwadraatwaarde lager is dan de kritieke waarde bij een betrouwbaarheid van 95%. Dit kan betekenen dat de gevonden resultaten berusten op toeval. Dit betekent dus dat de H_0 hypothese aangenomen dient te worden.

Tabel 6: Verband signalen crimineel weldoenerschap en financiële reserves (in aantal sportverenigingen)

		<i>Crimineel weldoenerschap</i>		
		Signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap	Geen signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap	
<i>Financiële reserves</i>	Beschikt over financiële reserves	Geobserveerd	73	931
		Verwacht	71,8	932,2
	Beschikt niet over financiële reserves	Geobserveerd	25	341
		Verwacht	2,2	339,8

Resumé

In de paragraaf hierboven is onderzocht of er een verband is tussen de vijf specifieke kenmerken van sportverenigingen en de aanwezigheid van een signaal van crimineel weldoenerschap. Door de chi-kwadraattoets uit te voeren, is gebleken dat bij twee kenmerken een verband is aangetoond met de aanwezigheid van een signaal crimineel weldoenerschap. Zowel de aanwezigheid van een businessclub als het uitkomen op het hoogste amateurniveau, houden verband met een signaal van crimineel weldoenerschap. Dit impliceert dat deze waarden significant zijn. De uitkomsten van deze secundaire analyse, dienen als input voor de sampling van de interviews. Dit houdt in dat er voor de sampling gekeken gaat worden naar amateur sportverenigingen die een businessclub hebben en/of uitkomen op het hoogste amateurniveau.

5.1.3 Weerbaarheidsmaatregelen sportverenigingen crimineel weldoenerschap

Verband tussen kenmerken en weerbaarheidsmaatregelen

Naast dat kan worden gekeken naar een mogelijke relatie tussen bepaalde kenmerken van sportverenigingen en de aanwezigheid van signaal van crimineel weldoenerschap, kan ook worden gekeken naar een samenhang tussen de kenmerken van verenigingen en de weerbaarheidsmaatregelen die sportverenigingen nemen tegen crimineel weldoenerschap. In de nationale verkenning konden de sportverenigingen aangeven welke instrumenten zij inzetten tegen crimineel weldoenerschap. In totaal waren er 11 weerbaarheidsmaatregelen die verenigingen konden nemen. Echter wordt in deze paragraaf de focus gelegd op de volgende drie weerbaarheidsinstrumenten die betrekking hebben op sponsoren en financiële gezondheid van een sportvereniging:

- Wij gaan als bestuur altijd met meer dan één persoon het gesprek aan met mogelijke sponsoren of donateurs.
- Wij voeren als bestuur regelmatig gesprekken met de externe accountant en de kascommissie over hoe wij zo transparant mogelijk verslag kunnen doen van de herkomst van onze financiële middelen.
- Onze vereniging vraagt altijd een Verklaring Omtrent Gedrag voor rechtspersonen op bij sponsoren en donateurs.

In totaal zijn er 820 sportverenigingen die één van deze instrumenten inzet tegen signalen van crimineel weldoenerschap (n= 1370). Om te achterhalen of er een verband is tussen deze maatregelen en specifieke kenmerken van sportverenigingen, wordt nogmaals de chi-kwadraattoets uitgevoerd.

Om de chi-kwadraattoets te gebruiken, dient aan twee voorwaarden te worden voldaan:

- 80% van de verwachte frequenties moet hoger zijn dan 5
- Minimale verwachte frequentie dient 1 te zijn

De formule om de chi-kwadraat te berekenen luidt als volgt:

$$X^2 = \sum \frac{(\text{observed}_{ij} - \text{model}_{ij})^2}{\text{model}_{ij}}$$

Waarbij: X^2 = de te berekenen chi-kwadraat waarde
Observed_{ij} = de geobserveerde waarde
Model_{ij} = de verwachte waarde

De geobserveerde frequenties (Observed_{ij}), zijn de getallen die voortkomen uit de data van SPSS. De verwachte frequenties (Model_{ij}) dienen zelf te worden berekend. Deze berekeningen worden afzonderlijk per cel berekend door middel van de formule:

$$\text{Model}_{ij} = E_{ij} \frac{\text{row total}_i \times \text{column total}_j}{n}$$

Waarbij: Model_{ij} = de verwachte waarde
N = totaal aantal respondenten

Net zoals in de vorige berekeningen, wordt gebruik gemaakt van een kritieke waarde van 3,84 die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1. De vrijheidsgraad (df) is 1 doordat constant gewerkt wordt met twee kolommen en twee rijen:

$$df = (\text{aantal rijen} - 1)(\text{aantal kolommen} - 1)$$

$$df = (2 - 1)(2 - 1)$$

$$df = 1$$

Ook wordt nogmaals gebruikt gemaakt van de H_0 en H_1 hypothesen, waarbij H_0 hypothese impliceert dat er geen samenhang is tussen de twee variabelen, terwijl de H_1 hypothese betekent dat er wel een relatie is tussen de twee variabelen. De berekeningen van de chi-kwadraatwaarde en Odds ratio zijn terug te vinden in bijlage 5.

Businessclub

Zoals eerder benoemd zijn er 154 sportverenigingen die een businessclub hebben. Hierbinnen zijn er 125 sportverenigingen die ook weerbaarheidsmaatregelen nemen, in tegenstelling tot 29 verenigingen die dit niet doen. Wanneer naar de verwachte frequenties wordt gekeken, blijkt dat wordt verwacht dat 92,2 sportverenigingen met een businessclub maatregelen zullen nemen terwijl 61,8 verenigingen met een businessclub geen maatregelen zullen nemen. Om te achterhalen of er een verband aanwezig is tussen de variabelen, worden de volgende hypothesen opgesteld:

H_0 = er is geen verband tussen een sportvereniging een businessclub en sportvereniging die weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap.

H_1 = er is wel een verband tussen een sportvereniging een businessclub en sportvereniging die weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap.

Er wordt bij de chi-kwadraattoets rekening gehouden met een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1. De bijbehorende kritieke waarde is 3,84. Dit betekent dat wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de kritieke waarde, waardoor sprake is van een verband tussen de variabelen.

Uit de berekeningen (zie bijlage 5) volgt een chi-kwadraatwaarde van 32,8. De berekende chi-kwadraatwaarde (32,8) is hoger dan de kritieke waarde van 3,84 waardoor de H_0 verworpen kan worden en H_1 aangenomen kan worden. Er kan dus gesteld worden dat de aanwezigheid van een businessclub van een sportvereniging een significant heeft op of een sportvereniging weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap. Daarnaast is ook de Odds ratio berekend. De Odds ratio is 3,2 wat betekent dat de kans in Odds 3,2 groter is dat er weerbaarheidsmaatregelen worden genomen bij sportverenigingen met een businessclub.

Tabel 7: Verband inzet weerbaarheidsmaatregelen en businessclub (in aantal sportverenigingen)

		Weerbaarheidsmaatregelen		
		Wel weerbaarheidsmaatregelen genomen	Geen weerbaarheidsmaatregelen genomen	
Businessclub	Wel een businessclub	Geobserveerd	125	29
		Verwacht	92,2	61,8
	Geen businessclub	Geobserveerd	695	521
		Verwacht	727,8	488,2

Ledenaantal

Wanneer naar de frequenties van ledenaantal wordt gekeken, blijkt dat de geobserveerde data en verwachte data dicht bij elkaar liggen. In totaal zijn er 231 sportverenigingen met een dalend ledenaantal die weerbaarheidsinstrumenten inzetten terwijl 152 verenigingen met een dalend ledenaantal dit niet doen. Echter blijkt dat 589 sportverenigingen zonder dalend ledenaantal wel weerbaarheidsmaatregelen nemen en 398 dit niet doen. Om te achterhalen of er een verband is tussen de twee variabelen, zijn allereerst de volgende hypothesen opgesteld:

H_0 = er is geen verband tussen een sportvereniging met een dalend ledenaantal en sportvereniging die weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap.

H_1 = er is wel een verband tussen een sportvereniging met dalend ledenaantal en sportvereniging die weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap.

In deze berekeningen is rekening gehouden met een betrouwbaarheid van 95% en daarnaast is er een vrijheidsgraad van 1. De bijbehorende kritieke waarde is 3,84. Wanneer de chi-kwadratwaarde hoger is dan de kritieke waarde is er sprake van een verband tussen de twee variabelen.

Uit de berekeningen volgt een chi-kwadratwaarde van 0,05. Deze chi-kwadratwaarde is lager dan de benoemde kritieke waarde. Hierdoor kan H_1 hypothese worden verworpen en H_0 worden aangenomen. Er is dus geen verband tussen het ledenaantal van een sportvereniging en in hoeverre de sportvereniging weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap. Deze lage chi-kwadratwaarde is te verklaren doordat onder andere de geobserveerde en verwachte frequenties nauwelijks van elkaar verschillen. Hierdoor komt de teller in de formule laag uit, terwijl de noemer in verhouding veel groter is.

Tabel 8: Verband inzet weerbaarheidsmaatregelen en ledenaantal (in aantal sportverenigingen)

		<i>Weerbaarheidsmaatregelen</i>		
		Wel weerbaarheidsmaatregelen genomen	Geen weerbaarheidsmaatregelen genomen	
<i>Ledenaantal</i>	Geen dalend ledenaantal	Geobserveerd	589	398
		Verwacht	590,8	396,2
	Wel dalend ledenaantal	Geobserveerd	231	152
		Verwacht	229,2	153,8

Amateurcompetitie

In totaal hebben 1370 sportverenigingen de enquête ingevuld waarvan 220 sportverenigingen hebben aangegeven dat zij op het hoogste amateurniveau uitkomen. 164 verenigingen hiervan nemen wel weerbaarheidsmaatregelen terwijl 56 sportverenigingen dit niet doen. als naar de grotere groep wordt gekeken die niet op het hoogste amateurcompetitie speelt, zijn er 494 verenigingen die geen instrumenten inzetten tegen crimineel weldoenerschap en 656 sportverenigingen die dit wel doen.

H_0 = er is geen verband tussen een sportvereniging uitkomend op hoogste amateurniveau en sportvereniging die weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap.

H_1 = er is wel een verband tussen een sportvereniging uitkomend op hoogste amateurniveau en sportvereniging die weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap.

De berekeningen zijn uitgevoerd waarbij rekening is gehouden met een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1. De bijbehorende kritieke waarde is 3,84. Wanneer de berekende chi-kwadraatwaarde hoger is dan de kritieke waarde, is er sprake van een relatie tussen twee variabelen.

Bij de handmatige berekening van de chi-kwadraattoets blijkt dat er een chi-kwadraatwaarde is van 23,5 bij een kritieke waarde van 3,84. De chi-kwadraatwaarde is veel hoger dan de kritieke waarde waardoor gesteld kan worden dat er een verband aanwezig is tussen sportverenigingen spelend op het hoogste amateurniveau en sportverenigingen die weerbaarheidsinstrumenten inzetten tegen crimineel weldoenerschap. Hiermee kan de H_0 hypothese worden verworpen, en de H_1 hypothese worden aangenomen.

Dit gaat gepaard met een Odds ratio van 2,2 wat betekent dat de kans in Odds ruim twee keer zo groot is dat verenigingen maatregelen nemen als ze in de hoogste amateurcompetitie uitkomen. Deze gegevens zijn onder meer te verklaren doordat de verwachte en geobserveerde data in veel gevallen van elkaar verschillen waardoor de waarde per cel uit de tabel hoog uitvalt.

Tabel 9: Verband inzet weerbaarheidsmaatregelen en niveau amateurcompetitie (in aantal sportverenigingen)

		Weerbaarheidsmaatregelen		
		Wel weerbaarheidsmaatregelen genomen	Geen weerbaarheidsmaatregelen genomen	
Amateurcompetitie	Hoogste niveau amateurcompetitie	Geobserveerd	164	56
		Verwacht	131,7	88,3
	Niet het hoogste niveau amateurcompetitie	Geobserveerd	656	494
		Verwacht	688,3	461,7

Kantinebeheer

Het volgende kenmerk wat nader wordt bekeken, om te achterhalen of er een verband is met weerbaarheidsmaatregelen, is kantinebeheer. In totaal zijn er 872 sportverenigingen die een eigen kantine hebben, waarvan 604 sportverenigingen hebben aangegeven weerbaarheidsinstrumenten in te zetten. 268 sportverenigingen met een eigen kantine geven aan geen weerbaarheidsmaatregelen te treffen tegen crimineel weldoenerschap. Ook zijn er 216 verenigingen die wel maatregelen nemen terwijl ze geen eigen kantine hebben, in tegenstelling tot 282 verenigingen die geen maatregelen nemen. Daarnaast is te zien dat de verwachte data enorm verschilt van de geobserveerde data.

Voor de berekende chi-kwadraatwaarde zijn allereerst twee hypothesen opgesteld:

H_0 = er is geen verband tussen een sportvereniging met eigen kantine en sportvereniging die weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap.

H_1 = er is wel een verband tussen een sportvereniging met eigen kantine en sportvereniging die weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap.

Ook bij deze berekening is rekening gehouden met een betrouwbaarheid van 95% en vrijheidsgraad van 1. De kritieke waarde die daarbij hoort is 3,84. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de kritieke waarde dan is er sprake van een samenhang tussen de twee variabelen.

De handmatig berekende chi-kwadraat heeft een waarde van 88,4, welke hoger is dan de kritieke waarde van 3,84. Hierdoor kan H_0 worden verworpen, en kan gesteld worden dat de waarde significant is. Dit betekent dat er een significant effect is tussen sportverenigingen met een eigen kantine en sportverenigingen die weerbaarheidsmaatregelen nemen tegen crimineel weldoenerschap. Echter kan met de chi-kwadraattoets niet de sterkte van het verband worden aangetoond. Naast de chi-kwadraat is ook de Odds ratio berekend waarbij naar voren kwam dat de kans in Odds bijna drie keer zo groot is (2,9) dat weerbaarheidsmaatregelen worden genomen bij een eigen kantine.

Tabel 10: Verband inzet weerbaarheidsmaatregelen en kantinebeheer (in aantal sportverenigingen)

		Weerbaarheidsmaatregelen		
		Wel weerbaarheidsmaatregelen genomen	Geen weerbaarheidsmaatregelen genomen	
Kantinebeheer	Eigen kantine	Geobserveerd	604	268
		Verwacht	521,9	350,1
	Geen eigen kantine	Geobserveerd	216	282
		Verwacht	298,1	199,9

Financiële reserves

Het laatste kenmerk heeft betrekking op de financiële reserves. In totaal zijn er 1004 verenigingen die aangeven over genoeg financiële reserves te beschikken om financiële tegenvallers op te kunnen vangen. 658 verenigingen, die beschikken over financiële reserves, benoemen dat zij een van de drie weerbaarheidsmaatregelen nemen tegen crimineel weldoenerschap. Ook in onderstaande tabel wordt duidelijk dat de verwachte data enorm verschilt van de geobserveerde data.

Om te achterhalen of er een verband is tussen de twee variabelen zijn onderstaande hypothesen opgesteld:

H_0 = er is geen verband tussen een sportvereniging met financiële reserves en sportvereniging die weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap.

H_1 = er is wel een verband tussen een sportvereniging met financiële reserves en sportvereniging die weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap.

In deze berekening is gewerkt met een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1. De bijbehorende kritieke waarde is 3,84. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan 3,84 is er sprake van een samenhang tussen de twee variabelen.

Uit de berekeningen (zie bijlage 5) volgt een chi-kwadraatwaarde van 50,5. Hiermee wordt duidelijk dat deze waarde hoger is dan de kritieke waarde. Er is dus een samenhang tussen de variabelen en toeval kan worden uitgesloten. De H_0 hypothese kan dus worden verworpen, waardoor gesteld kan worden dat er een significant effect is tussen sportverenigingen met financiële reserves en verenigingen die weerbaarheidsmaatregelen tegen crimineel weldoenerschap nemen. Ook is er een Odds ratio van 2,4 wat inhoudt dat als een sportvereniging financiële reserves heeft, de kans 2,4 groter was dat ze weerbaarheidsmaatregelen hebben genomen dan wanneer ze geen reserves zouden hebben.

Tabel 11: Verband inzet weerbaarheidsmaatregelen en financiële reserves (in aantal sportverenigingen)

		<i>Weerbaarheidsmaatregelen</i>		
		Wel weerbaarheidsmaatregelen genomen	Geen weerbaarheidsmaatregelen genomen	
<i>Financiële reserves</i>	Beschikt over financiële reserves	Geobserveerd	658	346
		Verwacht	600,9	403,1
	Beschikt niet over financiële reserves	Geobserveerd	162	204
		Verwacht	219,1	146,9

Resumé

Ook in deze paragraaf is onderzocht of er een significant verschil is tussen de weerbaarheidsinstrumenten en de vijf kenmerken. In tegenstelling tot de paragraaf over de aanwezigheid van crimineel weldoenerschap, zijn er in de deze paragraaf meer kenmerken van sportverenigingen naar voren gekomen waarbij een verband is aangetoond met de maatregelen tegen crimineel weldoenerschap. De kenmerken waar een verband is ontdekt zijn: aanwezigheid businessclub, verenigingen die uitkomen op het hoogste amateurniveau, eigen kantine, en beschikking over voldoende financiële reserves. Het kenmerk afnemend ledenaantal is het enige kenmerk wat in beide paragrafen geen verband heeft met de aanwezigheid van crimineel weldoenerschap- en weerbaarheidsmaatregelen. Dit laatste kenmerk zal doen ook losgelaten worden in de sampling van de interviews. Zoals eerder genoemd wordt de aanwezigheid van businessclub en verenigingen uitkomend op het hoogste amateurniveau direct meegenomen in de sampling. De andere twee kenmerken, eigen kantine en beschikken over voldoende financiële reserves, worden ook meegenomen in de sampling. Dit wordt bijvoorbeeld gedaan door inzage in jaarverslagen van sportverenigingen.

Verband tussen signaal crimineel weldoenerschap en weerbaarheidsmaatregelen

Uit de eerdere analyse is gebleken dat in totaal 98 sportverenigingen een signaal hebben ontvangen van crimineel weldoenerschap gericht op sponsoring. Ook is gebleken dat 820 sportverenigingen weerbaarheidsmaatregelen nemen tegen crimineel weldoenerschap (n= 1370). In deze paragraaf zal worden gekeken of er een verschil bestaat tussen sportverenigingen die wel of geen weerbaarheidsmaatregelen nemen, en of zij te maken hebben gehad met een signaal van crimineel weldoenerschap.

H_0 = er is geen verband tussen een sportvereniging die een signaal heeft ontvangen van crimineel weldoenerschap en die weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap.

H_1 = er is wel een verband tussen een sportvereniging die een signaal heeft ontvangen van crimineel weldoenerschap en die weerbaarheidsmaatregelen neemt tegen crimineel weldoenerschap.

Uit tabel 12 wordt duidelijk dat 77 sportverenigingen die een signaal hebben ontvangen van crimineel weldoenerschap ook weerbaarheidsmaatregelen nemen. 21 verenigingen die een signaal hebben ontvangen, nemen geen maatregelen. 743 verenigingen nemen maatregelen ondanks dat zij geen signaal hebben ontvangen van crimineel weldoenerschap, tegenover 529 verenigingen die geen maatregelen nemen. Om te achterhalen of er een verband is tussen deze twee categorische variabelen, wordt de chi-kwadraattoets uitgevoerd. Ook in dit geval wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1 met bijbehorende kritieke waarde van 3,84. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de kritieke waarde is er sprake van een samenhang tussen de variabelen.

Uit de berekeningen volgt een chi-kwadraatwaarde van 15,4. Dit is hoger dan de kritieke waarde van 3,84 waardoor gesteld kan worden dat er een verband aanwezig is tussen deze variabelen. Hiermee kan de H_0 hypothese worden verworpen, en de H_1 hypothese worden aangenomen. Ondanks dat met de chi-kwadrat waarde alleen het toeval tussen cellen kan worden uitgesloten, is er wel een verband tussen verenigingen die een signaal hebben ontvangen en daarnaast dus ook weerbaarheidsmaatregelen nemen. Echter uit het rapport van Bruinsma et al. (2020, p. 43) blijkt dat verenigingen die te maken hebben gehad met signalen van inmenging in de meeste gevallen geen weerbaarheidsmaatregelen nemen. Dit kan worden verklaard doordat in deze scriptie slechts drie weerbaarheidsinstrumenten mee zijn genomen in de berekening, terwijl in het rapport van Bruinsma et al. (2020) rekening is gehouden met 11 weerbaarheidsinstrumenten. Uit het rapport van Bruinsma et al. (2020, p. 43) blijkt dat voornamelijk deze drie weerbaarheidsinstrumenten worden ingezet door

sportverenigingen: twee van deze instrumenten worden zelfs door meer dan de helft van de verenigingen ingezet. Daarnaast gaat de chi-kwadraatwaarde over het mogelijke verband dat aanwezig is en heeft geen betrekking op frequenties van verenigingen die te maken hebben gehad met signalen van crimineel weldoenerschap en daarbij de inzet van weerbaarheidsinstrumenten, zoals in het rapport van Bruinsma et al. (2020).

Tabel 12: Verband signalen crimineel weldoenerschap en inzet weerbaarheidsmaatregelen (in aantal sportverenigingen)

		Crimineel weldoenerschap		
		Signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap	Geen signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap	
Weerbaarheidsmaatregelen	Wel weerbaarheidsmaatregelen genomen	Geobserveerd	77	743
		Verwacht	58,7	761,3
	Geen Weerbaarheidsmaatregelen genomen	Geobserveerd	21	529
		Verwacht	39,3	510,7

5.2 Verdiepende interviews

In het eerste gedeelte van het resultatenhoofdstuk is kwantitatief beschreven in hoeverre er een verband bestaat tussen sportverenigingen die een signaal hebben ontvangen van crimineel weldoenerschap en een specifiek kenmerk van de sportvereniging. Ook is beschreven of er een relatie aanwezig is tussen sportverenigingen die weerbaarheidsmaatregelen nemen tegen crimineel weldoenerschap en een specifiek kenmerk van de vereniging. Vanuit deze secundaire analyse bleek dat 98 sportverenigingen wel eens een signaal hebben ontvangen van crimineel weldoenerschap. In deze analyse is gekeken naar verenigingen met de volgende kenmerken:

- Heeft een businessclub voor sponsors;
- Heeft een afnemend ledenaantal;
- Speelt mee in de hoogste amateurcompetitie;
- Maakt gebruik van een eigen kantine en/of sportaccommodatie;
- Heeft financiële reserves waardoor er ruimte is voor financiële tegenvallers;

Vanuit dit kwantitatieve gedeelte is een profiel ontstaan van sportverenigingen die het meeste risico lopen op een signaal van crimineel weldoenerschap. Hieruit bleek dat sportverenigingen die een businessclub hebben voor sponsors en/of uitkomen op het hoogste amateurniveau het grootste risico lopen op inmenging van een criminele weldoener. Daarom is een verdieping aangebracht door in gesprek te gaan met zeven verenigingen die voldoen aan dit risicoprofiel om te achterhalen welke percepties er spelen bij deze sportverenigingen als het gaat om weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap. In onderstaande tabel wordt het risicoprofiel weergegeven van de verenigingen waarmee verdiepende gesprekken zijn gevoerd.

Tabel 13: Risicoprofiel sportverenigingen

Respondenten	Sport	Businessclub voor sponsors	Spelend in de hoogste amateurcompetitie
R1	Tennis	Ja	Nee
R2	Voetbal	Nee	Ja
R3	Volleybal	Ja	Ja
R4	Handbal	Nee	Ja
R5	Voetbal	Ja	Nee
R6	Volleybal	Nee	Ja
R7	Tennis	Ja	Nee

Er is verdieping gezocht om meer duidelijk te geven hoe het proces van sponsoring eruit ziet. Allereerst wordt beschreven hoe de sociale ruimte van sponsoring eruit ziet, en de manieren waarop sponsors binnen komen en hetgeen wat binnen deze ruimte afspeelt. Het gaat hierbij om de zogeheten ‘ruimte’ waarbinnen interactie plaatsvindt tussen de sponsor en de sponsorcommissie van de sportvereniging. Dit heeft betrekking op de manier dat een sponsor wordt benaderd door een vereniging, de relatie tussen een sponsor en sponsorcommissie en op welke manier een gesprek verloopt tussen hen.

Daarnaast wordt inzicht verkregen in de weerbaarheid van sportverenigingen: zetten sportverenigingen weerbaarheidsinstrumenten in, en wat zijn de achterliggende gedachten om wel of geen maatregelen te nemen? Hierbij komen ook de drie concepten vanuit het theoretisch kader terug: beleidsvervreemding, resource dependency, en prototype.

5.2.1 Sociale ruimte van sponsoring

Puwar (2004) beschrijft dat de sociale ruimte niet open en inclusief is voor iedereen. De sociale ruimte betreft een onderhandelingsproces welke betrekking heeft op de aanwezige 'lichamen', en de bijbehorende verwachtingen. In de sociale ruimte van sponsoring bij sportverenigingen is gekeken naar het gedrag van de mensen die zich in deze ruimte bevinden: op welke manier is de sponsorcommissie georganiseerd, hoe gaan zij extern om met sponsoren en in hoeverre is er een terugkoppeling richting het bestuur van de vereniging wat betreft de sponsoren? Hierbij ligt de focus dus niet op uitsluiting, zoals feministische theorieën beschrijven, maar op het open staan en betrekken van mensen in de ruimte.

De sponsoring is bij de sportverenigingen georganiseerd via de sponsorcommissie. Het ontstaan en de noodzaak van een sponsorcommissie verschilt per vereniging. Waarbij de ene vereniging een commissie heeft opgezet vanwege wanbeleid in het verleden met dubieuze sponsoren, heeft de andere vereniging een commissie omdat zij iets wilden doen voor de vereniging waar ze al hun hele leven actief zijn. Afhankelijk van de sportvereniging zitten er twee tot zes mensen in deze commissie. De sponsorcommissies werken zelfstandig en hebben dan ook autonomie op dit gebied. Deze autonomie uit zich in dat de sponsorcommissieleden zelf op zoek mogen gaan naar sponsoren zonder bemoeienis vanuit het bestuur. Dit kan te maken hebben met doordat er een somatische norm heerst binnen de sportvereniging waar mensen in zitten die op elkaar lijken, waardoor eventueel meer vertrouwen onderling aanwezig is en juist minder controle (Puwar, 2004). Daarnaast was er in twee gevallen sprake van een dubbele functie waarbij een commissielid ook een bestuurslid was.

Uiteindelijk gaat sponsoring voor de sponsorcommissies om de inkomsten, maar hoe de sponsorcommissies onderling erin staan verschilt per sportvereniging. Door sommige sportverenigingen wordt sponsoring gezien als het vergaren van extra inkomsten. Dit type sportverenigingen gaat actief op zoek naar sponsoren en wordt als belangrijk agendapunt beschouwd. Zij gaan professioneel te werk en willen laten zien dat voor beide partijen iets te behalen valt. Aan de andere kant zijn er verenigingen die sponsoring niet hoog op de agenda hebben staan en sponsoring zien als 'iets extra's waar alleen tijd aan wordt besteed als er tijd over is'. Sponsorcommissies zijn dan ook niet allemaal even actief in het benaderen van (potentiële) sponsoren. Daarnaast verschilt de behoefte aan sponsorinkomsten ook per vereniging. Het verschil in 'behoefte' aan sponsorinkomsten kan te maken hebben met de noodzaak die sommige verenigingen kennen voor bepaalde hulpmiddelen. Pfeffer en Salancik (2003) beschrijven dat organisaties hulpmiddelen, zoals geld en mensen, nodig hebben, maar dat de afhankelijkheid van deze middelen onderling kan verschillen. Ook benoemen de auteurs dat het van belang is dat organisaties hun inkomstenbronnen spreiden zodat zij minder afhankelijk zijn van bijvoorbeeld sponsoring.

De interactie in deze ruimte tussen de sponsor en sponsorcommissie verschilt per sportvereniging. Sponsoren komen namelijk op verschillende manieren binnen. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden in twee clusters waarbij de meeste sportverenigingen enkel lokale sponsoren aan zich hebben verbonden. Deze sportverenigingen benoemen dat zij zelf op zoek gaan naar sponsoren door bijvoorbeeld in hun eigen netwerk te vragen of iemand interesse heeft, of via familie van leden van de sportvereniging. Henry en Milovanovic (2000) plaatsen misdaad in een bredere context waarbij niet alleen de crimineel verantwoordelijk is, maar ook andere actoren die zich in dezelfde ruimte bevinden zoals sponsoren. In deze ruimte kennen de actoren hun eigen werkelijkheid toe aan wat zij als normaal zien. Gebaseerd op heersende normen en waarden en bijbehorend gedrag in deze sociale ruimte kan het zo zijn dat de het gevaar van crimineel weldoenerschap wordt verminderd. Daarnaast wordt de sportvereniging gezien als een legitieme en veilige omgeving, waardoor de kans voor weldoeners

wordt vergroot om zich in te mengen. De sociale ruimte betreft de geschetste context waarbij insluiting centraal staat. Het gedrag van de weldoener kan hierbij worden genormaliseerd en weldoeners kunnen gezien worden als “één van ons”.

Ook hebben een aantal sportverenigingen grote sponsors aan zich weten te binden. Zij benoemen dat de sponsoring twee kanten opwerkt. Enerzijds benaderen zij actief deze sponsors, maar anderzijds zijn er ook sponsors die de sportvereniging benaderen.

“Ja en ze melden ze zich niet zelf. Wij gaan achter de sponsors aan.” (R1)

“[...] dat betekent dat er een aantal grote bedrijven hier naartoe zijn gekomen die heel erg veel werkgelegenheid creëren, maar ook daardoor op zoek zijn naar personeel en dan ook weer de link leggen naar verenigingen om reclame te maken voor hun bedrijf om zo personeel aan te nemen.” (R5)

Daarnaast is ook verschil te zien in de aanwezigheid van eisen vanuit de sponsor. Sommige sponsors zien de sponsoring als een soort liefdadigheid waarbij lokale sponsors iets terug willen doen voor de vereniging. Deze verenigingen stellen geen eisen aan de sponsoring. Bij dit type sportverenigingen zijn ze al blij als iemand wil sponsoren. Ook zijn er sponsors die wel eisen stellen aan de sponsoring. Deze uitoefening van macht over een organisatie, komt ook terug in de *resource dependency* theorie van Pfeffer en Salancik (2003): zij stellen dat organisaties die beschikken over hulpmiddelen die een andere organisatie nodig heeft, macht kunnen uitoefenen op deze organisatie. Dit blijkt ook uit de interviews waarbij sponsor macht uit kan oefenen op de sportvereniging door eisen te stellen aan de sponsoring omdat de sponsor beschikt over geld als hulpmiddel voor de sportvereniging.

“Ze hadden wel eisen. Ze wilden per se op de hoofd baan. Ze wilden zich niet aanpassen aan de kleuren die wij normaal hanteren. Dus ja ze hadden eisen, maar daar stond tegenover dat zij wel alles betaalden. Dus zij betaalden alle kosten van het reclamemateriaal wat normaal in het sponsorcontract zit. En ze hebben zich verbonden voor drie jaar.” (R1)

Hiermee verschilt onderling ook in hoeverre sportverenigingen te maken hebben gehad met signalen van crimineel weldoenschap en in welke mate zij weerbaarheid hiertegen organiseren. Als we inzoomen op de maatregelen die sportverenigingen nemen om in die sociale ruimte weerbaarheid te organiseren, ontstaan er diverse verhalen. De sportverenigingen vullen ieder op een eigen manier de sociale ruimte van sponsoring in waarbij een typologie ontstaat van vijf prototype verenigingen die wel of geen maatregelen nemen. Deze verschillende verhalen hebben betrekking op de drie theoretische concepten zoals eerder beschreven. In de tabel hieronder wordt een overzicht weergegeven van de sportverenigingen en in hoeverre zij weerbaarheidsmaatregelen nemen en in welke mate de theoretische concepten bij hen terugkomen. Vanuit deze tabel kan de typologie van sportverenigingen worden ontwikkeld:

Tabel 14: Overzicht sportverenigingen met bijbehorende theoretische concepten

Respondent	Neemt weerbaarheidsmaatregelen	Sprake van beleidsvervreemding	Sprake van resource dependency	Sprake van prototype
R1	Nauwelijks	Ja	Ja	Ja (gedeeltelijk)
R2	Ja (gedeeltelijk)	Nee	Ja	Nee
R3	Nauwelijks	Ja	Nee	Nee
R4	Ja	Nee	Nee	Nee
R5	Ja (gedeeltelijk)	Nee	Nee	Nee
R6	Nauwelijks	Ja	Nee	Nee
R7	Nauwelijks	Ja	Ja	Ja (gedeeltelijk)

5.2.2 Typologie

In deze paragraaf wordt de typologie van de vijf prototype verenigingen beschreven waarbij de sociale ruimte anders wordt ingevuld door ieder van deze prototypes. Elk prototype kijkt anders aan tegen crimineel weldoenerschap en de weerbaarheidsinstrumenten. Sommige prototypes nemen maatregelen en herkennen signalen, terwijl andere prototypes geen beleid voeren op dit onderwerp. De percepties hiervan worden nader toegelicht in deze paragraaf, waarbij de verbinding en confrontatie met theorie wordt gezocht.

‘De naïeve vereniging’

Het eerste prototype betreft middelgrote tennisverenigingen die worden gekenmerkt als gezellige en familiale verenigingen. Waar in het verleden professionele wedstrijden werden gespeeld, is het tegenwoordig voor iedereen mogelijk om lid te zijn. Het zijn verenigingen die beiden beschikken over een businessclub. Uit de interviews blijkt al snel dat er sprake is van een prototype die financieel afhankelijk is van sponsors. De sportverenigingen maken, al dan niet direct, kenbaar dat zij niet zonder de inkomsten kunnen die worden genereerd uit de sponsoring. R1 benoemt in eerste instantie dat zij financieel onafhankelijk zijn door de komst van padel. Maar wanneer een grote sponsor komt die bereid is om veel geld te betalen, is dit voor de sportvereniging een potentiële reden om in zee te gaan met de sponsor. De sportverenigingen benadrukken dat zij ondanks hun financiële afhankelijkheid, niet in zee gaan met alle sponsors.

Vanuit de *resource dependency* theorie van Pfeffer en Salancik (2003) komt naar voren dat wanneer organisatie A, in dit geval de sportvereniging, iets nodig heeft waar organisatie B, de sponsor, over beschikt druk uitgeoefend kan worden door organisatie B. Ook dit kwam naar voren in de interviews bij de ‘naïeve vereniging’ doordat de sponsor (B) macht uitoefende op de sportvereniging (A) door middel van het stellen van eisen aan de sponsoring. De grote sponsor die R1 benaderde, paste niet binnen de identiteit van de vereniging en wilde zelfs de identiteit van de vereniging veranderen door de eisen die zij stelden. De sponsor wilde zich namelijk niet aanpassen aan de clubkleuren. Maar vanwege de financiële afhankelijkheid, zijn zij als vereniging alsnog in zee gegaan met deze sponsor.

“[...] Dus daar hebben wij een uitzondering voor gemaakt. Nou, ja, goed, dan willen we dat doen, want ja, voor onze vereniging is elk tientje meegenomen, dus ja [...] De inkomsten daar kan je vaak dan toch geen nee tegen zeggen in dat opzicht.” (R1)

Vanuit de literatuur wordt de identiteit van een organisatie beschreven als het unieke karakter van de organisatie en hoe de organisatie zichzelf ziet (Schultz & Werner, 2005). Wanneer breder wordt gekeken naar de reputatie van de vereniging, wordt ook rekening gehouden met de percepties van externen (Carpenter, 2010). De reputatie van een organisatie is van groot belang, omdat het gepaard gaat met macht, autonomie en legitimiteit (Lee & Van Ryzin, 2019). Een sponsor die niet past binnen de identiteit van de sportvereniging kan schade aanrichten, doordat de geloofwaardigheid van de organisatie in gevaar komt (Coombs & Holladay, 1996). Wanneer ook externe actoren zich niet meer kunnen vinden in de identiteit van de sportvereniging, verliest de sportvereniging onder andere een deel van haar macht en zeggenschap. Leden en sponsors kunnen bijvoorbeeld besluiten om naar een andere sportvereniging te stappen omdat ze zich niet kunnen vinden in de normen en waarden van de vereniging. Hiermee wordt in de praktijk duidelijk op welke manier een sponsor zijn macht kan uitoefenen door bepaalde eisen te stellen aan de sponsoring. Doordat de sportvereniging in dit geval op een bepaalde manier afhankelijk is van sponsoring, zijn zij eerder geneigd om akkoord te gaan met de eisen van de sponsor.

Een andere sportvereniging heeft in vergelijking met andere verenigingen geen hoge omzet waardoor sponsorinkomsten van groot belang zijn. De afhankelijkheid komt ook terug in het aanbieden van lidmaatschappen aan potentiële sponsors om extra inkomsten te vergaren.

*“[...] Ja, Het is een beetje grijs gebied of het echt toegestaan is, want mijn werk is financieel adviseur. Maar ja, ik breng het zo dat ze een lidmaatschap bij ‘de vrienden van’ hebben en daar dan gratis lidmaatschap voor hun gezin bij krijgen. Ja, juridisch gezien kan dat [...]”
(R7)*

De ‘naïeve vereniging’ wordt gekenmerkt door het gebrek aan nemen van weerbaarheidsmaatregelen tegen crimineel weldoenerschap. Zoals eerder beschreven is de ‘naïeve vereniging’ financieel afhankelijk van sponsoring. Hierdoor kan het zijn dat zij eerder geneigd zijn om een sponsor binnen te laten om op deze manier extra inkomsten te genereren. Vanuit de *resource dependency* theorie weten we dat organisaties een bepaalde afhankelijkheid kennen voor hulpmiddelen (Pfeffer & Salancik, 2003). Door deze afhankelijkheid kan het zo zijn dat sportverenigingen eerder geneigd zijn om in zee te gaan met een sponsor, ondanks de eisen van de sponsor, vanwege de financiële gezondheid van de vereniging.

Zowel R1 als R7 benoemt dat zij onderzoek doen naar de sponsors maar benadrukt dat het altijd bekenden zijn die een binding hebben met de vereniging. Hierdoor is er geen twijfel bij sponsors. Vanuit het theoretische concept ‘prototype’ wordt benadrukt dat wanneer iemand zich kan herkennen in een bepaalde groep, zoals een sportvereniging, het ervoor kan zorgen dat diegene onderdeel wordt van de ‘groep’ en gezien wordt als “één van ons” (Hogg & Terry, 2000). Op het moment dat een weldoener zich welkom voelt en past binnen het ‘ideale’ gedrag wat heersend is binnen de sportvereniging, is de kans groter dat de weldoener zich kan mengen in de sportvereniging. Doordat de ‘naïeve vereniging’ werkt met veelal ‘bekenden’ als sponsor, is het mogelijk dat zij zich al bevinden binnen de ‘groep’. Op deze manier loopt de ‘naïeve vereniging’ een risico wanneer deze ‘bekende’ iemand is met een dubieuze achtergrond.

Ook kenmerkt de ‘naïeve vereniging’ zich door geen gebruik te maken van het vier-ogen principe. R1 benoemt dat zij wel een sponsorkaart hebben en proberen maatwerk voor sponsors te vermijden, maar dat het afhankelijk is van het sponsorbedrag hoeveel mensen aanwezig zijn om af te tekenen. R7 benoemt dat het gesprek in veel gevallen informeel van aard is onder het genot van een biertje. Dit

doen zij omdat de meeste sponsors bekend zijn bij iemand vanuit het bestuur waardoor alles eenvoudig geregeld kan worden. Door deze manier van denken worden sponsors als “één van ons” gezien en wordt gehandeld vanuit vertrouwen. Vanuit de theorie van Hogg en Terry (2000) wordt dit als een gevaar beschouwd en is de kans op inmenging van een weldoener groter.

Ook kenmerkt dit prototype sportvereniging zich door te benoemen dat het schrijven van beleid zinloos is. In de factsheet van Stevens (2021) wordt benoemd dat verenigingen het schrijven van beleid voor dit probleem als zinloos kunnen ervaren en dat dit terug kan komen door (1) te benoemen dat het niet in de sportsector voorkomt, en (2) dat het niet aansluit bij de context van de vereniging. Deze vormen van zinloosheid komen ook terug bij dit prototype sportvereniging. Zoals eerder benoemd, hebben de sponsorcommissies geen twijfel over sponsors omdat ze sponsors in veel gevallen kennen. R1 ervaart, zoals gesteld in de factsheet van Stevens (2021), een mismatch met de sport door te benoemen dat het veelal in voetbal voorkomt en niet bij tennisverenigingen. Een andere sportvereniging (R7) heeft in het verleden signalen gehad van crimineel weldoenerschap maar vertelt dat het de sportvereniging nogmaals zou kunnen overkomen.

“Jazeker, ja, ja, dat gaat mij niet meer gebeuren. [...] En het nadeel aan sportclubs is [...] ik zal dit niet nog jaren doen. Je hebt natuurlijk best wel veel verloop aan mensen. En iedereen doet het met de allerbeste bedoelingen, maar je draagt niet heel veel bij want als ik word opgevolgd door iemand anders dan begint diegene weer helemaal van nul af aan. Dan kan het dus gewoon weer keihard gebeuren. [...] Ik voel mijzelf niet geroepen om daar [...] beleid op te schrijven.” (R7)

R7 haalt aan dat het onder zijn leiding niet meer zo snel zal gebeuren, waardoor sprake is van een leereffect. Echter benoemt de respondent wel dat diegene zich niet geroepen voelt om beleid te schrijven. Dit is een andere vorm van zinloosheid dan eerder beschreven. De respondent herkent het probleem wel en ontkent het bestaan van het probleem dan ook niet, maar ervaart het schrijven van beleid als zinloos vanwege het grote verloop van bestuurders bij de vereniging waardoor er volgens de respondent slechts een kleine kans is dat een volgend bestuur dit beleid op gaat pakken. De signalen die toen ontvangen zijn, zijn uiteindelijk wel gemeld bij onder andere de Politie omdat het ging om belastingfraude.

De ‘naïeve vereniging’ is niet in zijn geheel financieel gezond zijn en kent dus een afhankelijkheid van sponsors. Het type sponsors wat is verbonden aan deze vereniging verschilt tussen bekenden die een binding hebben met de vereniging en lokale sponsors. De ‘naïeve vereniging’ benoemt enerzijds dat zij geen noodzaak ervaren om beleid te schrijven voor dit probleem vanwege het grote verloop aan vrijwilligers binnen de vereniging. Anderzijds wordt een mismatch met hun sport ervaren, en wordt kenbaar gemaakt dat zoiets in andere sporten wel voorkomt.

‘De ontkennende vereniging’

Het volgende prototype bevat volleybalverenigingen die uitkomen op het hoogste amateurniveau. Ze beschikken daarentegen niet allen over een businessclub voor sponsors. De ‘ontkennende vereniging’ heeft voldoende financiële reserves. Zij zijn dan ook niet afhankelijk van sponsors voor de financiële gezondheid van hun vereniging. Waar vanuit de secundaire analyse bleek dat er een verband is tussen verenigingen die beschikken over voldoende financiële reserves en verenigingen die weerbaarheidsmaatregelen nemen, is dat bij de ‘ontkennende vereniging’ nauwelijks terug te zien. Een vereniging benoemt dat zij een eigen kantine hebben waar zij veel inkomsten uit genereren. Daarnaast hebben zij de sponsoring opnieuw opgezet en organiseren zij grote toernooien waarbij veel omzet wordt behaald.

“Wij hebben [...] niet nodig want wij hebben een behoorlijke reserve, eigenlijk veel te hoog.” (R6)

“[...] Nee, wij niet. Stel dat we geen sponsor hebben, dan kunnen wij gewoon blijven volleyballen, training aanbieden en de zaal huur, weet ik veel, betalen. Omdat het nog steeds een marginaal percentage is van je totale inkomsten.” (R3)

De ‘ontkennende vereniging’ heeft verschillende sponsors aan zich weten te binden. Het verschilt hierbij van lokale sponsors, mkb’ers, tot de grotere sponsors. Zij benadrukken dat zij niet of nauwelijks familieleden van hun leden als sponsors hebben. Wanneer naar de weerbaarheidsmaatregelen gekeken wordt, kan ook worden gekeken naar de spreiding van sponsors. Een expert bij het RIEC (R9) benoemt dat spreiding van sponsors in plaats van je pijlen te richten op een hoofdsponsor, je weerbaarheid vergroot en afhankelijkheid verkleint. De verenigingen stellen dat ze blij zijn met iedere sponsor, maar één respondent geeft aan juist één hoofdsponsor te willen hebben die veel geld betaalt.

“[...] en nou ja het meest ideale is natuurlijk dat je een soort hoofdsponsor hebt voor je vereniging, hè, die die zegt van joh ik leg dit bedrag neer per jaar en dat is voor vier jaar. En daarbij staat je logo op de shirts en word je overal genoemd.” (R3)

De uitspraken van RIEC-medewerker sluiten aan bij het theoretisch concept *resource dependency* (Pfeffer & Salancik, 2003). Zij beschrijven dat organisaties moeten zorgen voor spreiding van externe actoren die hen hulpmiddelen aan kunnen bieden. Deze theorie stelt dat je ervoor moet waken dat je als organisatie een paar grote ‘leveranciers’ van je hulpmiddelen hebt, en juist moet inzetten op meerdere kleine ‘leveranciers’. Hierdoor is het van belang om niet te focussen op een grote sponsor, maar te spreiden door in te zetten op meerdere kleine sponsors.

Een andere manier, volgens een expert (R9) om meer weerbaar te worden, is om te werken met vaste sponsorpakketten in plaats van maatwerk voor sponsors. Waarbij de ene sponsorcommissie benadrukt dat zij met vaste pakketten en prijzen werken, benoemt een andere sportvereniging dat zij in eerste instantie ‘iets op papier hebben’ maar dat het verder besproken wordt in een persoonlijk gesprek. Dit prototype maakt wel gebruik van het vier-ogen principe. De reden hierachter is niet zozeer om weerbaarder te zijn, maar eerder omdat ze de sponsorcommissie met een vriend hebben opgezet waardoor ze veel samen doen. Daarnaast maken de verenigingen ook geen gebruik van een VOG voor sponsors. Een respondent benadrukt dat een VOG niet veel voorstelt en dat iedereen deze bijna kan krijgen. Het ontbreken van maatregelen heeft voornamelijk te maken met

beleidsvervreemding. Beleidsvervreemding wordt gekenmerkt door onder andere het ervaren van zinloosheid van beleid op dit onderwerp door bijvoorbeeld te ontkennen dat het bij hen gebeurt (Tummers, Bekkers & Steijn, 2009). De ‘ontkennende vereniging’ benadrukt dat signalen van crimineel weldoenerschap bij hen niet voorkomen. Ook wordt hierbij het argument gebruik dat zij de meeste sponsors persoonlijk kennen waardoor het volgens hen niet voorkomt. Het ontkennen van het probleem van crimineel weldoenerschap zoals de ‘ontkennende vereniging’ doet, wordt bevestigd door Stevens (2021). Uit het artikel van Stevens (2021) blijkt ook dat verenigingen die zich vervreemd voelen van het beleid en zinloosheid ervaren, de minste weerbaarheidsmaatregelen nemen. Wanneer wordt gevraagd aan een respondent wanneer er alarmbellen afgaan, werd het volgende gezegd:

“Ja, die zal bij ons niet afgaan. Want net wat ik zei, wij betalen ook spelers niet. [...] Nee, nee, nee, nee, daar hebben wij geen last van, dat soort speelt bij ons niet [...] Ik weet wel dat de in de voetballerij gebeurt.” (R6)

Wat door een expert (R9) ook benoemd wordt als potentieel gevaar voor sportverenigingen is het betalen van spelers. Deze sportverenigingen ontkennen dat ze spelers betalen. Een respondent benoemt wel dat zij veel ex-internationals hebben kunnen aantrekken, maar geeft aan dat dit alleen te maken heeft met het hoge niveau wat de vereniging speelt. Er is dus sprake van ontkenning van mogelijke signalen van crimineel weldoenerschap bij hun vereniging. Hun argument betreft dat zij bijna alle sponsors persoonlijk kennen en dat zoiets in de voetballerij gebeurt. Ook beschouwen ze zichzelf als financieel onafhankelijke vereniging met voldoende reserves.

‘De kleine maar waakzame vereniging’

Dit prototype heeft betrekking op een zaalvoetbalvereniging die uitkomt op het hoogste niveau. Deze vereniging heeft ongeveer 300 spelende leden en beschikt niet over een eigen kantine. De grootste inkomstenbronnen zijn dan ook sponsoring en contributie. Ondanks het hoge niveau van de vereniging, benadrukt de respondent dat er geen spelers worden betaald en dat ze hier bewust voor hebben gekozen en ook beleid op voeren.

“[...] Ik denk toch wel echt het familiale. Iedereen komt bij ons uit het dorp of plekken eromheen. Ondanks dat we uitkomen op het hoogste amateurniveau. De aanwas van buitenaf is heel gering. En dat komt met name omdat wij spelers niet betalen. Dus voor een aantal heren die een aardig balletje kunnen raken is het geen directe reden om te komen omdat ze het antwoord al weten.”(R2)

Het betreft een vereniging die in het verleden wel eens te maken heeft gehad met signalen van crimineel weldoenerschap. Dit ging over en verdachte e-mail met daarin een aanbod voor sponsoring. Lid van de sponsorcommissie benoemt dat er gelijk alarmbellen afgingen, waarbij het ook besproken is in het bestuur om uiteindelijk niet in te gaan op het aanbod. Deze vereniging onderzoekt alle binnenkomende sponsoren door onder andere te kijken naar de website en bijbehorende medewerkers. Zoals in de secundaire analyse is beschreven, was er een verband te zien tussen verenigingen die uitkomen op het hoogste niveau en verenigingen die weerbaarheidsmaatregelen nemen. Bij de ‘kleine maar waakzame vereniging’ wordt dit deels in de praktijk zichtbaar. De respondent benoemt dat zij een kleine vereniging zijn die wel afhankelijk is van sponsoren, maar benadrukt dat zij niet zomaar met alle sponsoren in zee gaan. Zij benoemen dat ze eigenlijk onvoldoende bedrijven hebben als sponsor. Ondanks dat het een kleine vereniging betreft met relatief weinig inkomsten, proberen ze de inkomsten zo veel mogelijk te verdelen om niet afhankelijk te worden van bepaalde inkomstenstromen. Vanuit de literatuur weten we dat deze diversificatie van belang is om je afhankelijkheid te verkleinen (Pfeffer & Salancik, 2003). Deze vereniging benadrukt dat veel verenigingen naïef zijn als het aankomt op dubieuze sponsoren: het kan namelijk iedereen overkomen, maar wat je er mee doet verschilt onderling.

“Het is een onderbuikgevoel, zeg maar. Het is mij nog nooit overkomen. Maar ja ik zal na 15 jaar ook een keer stoppen met dit werk. Maar ja als je twijfelt moet je het niet doen. In het gesprek merk je het wel en meestal wordt het dan gewoon afgekapt. Ik denk vanuit mijn beroep, dat ik al snel door heb welk vlees ik in de kuip heb. Het is een soort tweede natuur.” (R2)

Tijdens de gesprekken met een sponsor zijn er altijd twee of meer mensen vanuit de vereniging aanwezig. De achterliggende gedachte heeft vooral betrekking op dat twee mensen meer horen dan één, en om te voorkomen dat er loze beloftes worden gedaan die later niet meer teruggedraaid kunnen worden. Deze vereniging is zich bewust van de gevaren die sport met zich mee kan brengen en ontkent het probleem dan ook zeker niet. De beschreven theorie van beleidsvervreemding (Stevens, 2021) is dan ook niet van toepassing op dit prototype sportvereniging. Daarentegen is het een kleine vereniging die vanwege hun financiële gezondheid afhankelijk is van onder andere sponsoring.

'De dorpse vereniging'

De 'dorpse vereniging' is een vereniging die gevestigd is in het midden van het land, waarbij de sociale cohesie van groot belang is. De sportvereniging noemt zichzelf een 'ons kent ons' vereniging waarbij er sociale controle is vanuit de omgeving. Vanuit de literatuur (Hogg & Terry, 2000) is bekend dat dit type verenigingen een groter risico lopen op inmenging vanuit weldoeners doordat sponsoren als één van ons gezien kan worden. Hierdoor kan bepaald gedrag genormaliseerd worden doordat grenzen vervagen en actoren zich bevinden in een legitieme omgeving (Henry & Milovanovic, 2000).

De sportvereniging heeft in totaal vijf leden in de sponsorcommissie. De respondent benadrukt dat het een opleidingsvereniging is waarbij veel (jeugd)spelers worden gescout. Het betreft een vereniging met een eigen kantine en velden waarbij alle inkomstenbronnen, zoals kantine, contributie en sponsoring, van groot belang zijn. Een expert vanuit de Politie (R10) benadrukt dat verenigingen die velden en kantine in eigen beheer hebben, interessant zijn vanuit crimineel oogpunt. Dit komt omdat criminelen een eigen locatie willen hebben waar ze toegang tot hebben om uit beeld van hun eigen huis te blijven. Ondanks deze uitspraak, was dit verband tussen eigen kantine en signalen van crimineel weldoenerschap niet terug te zien in de secundaire analyse. Echter blijkt uit de secundaire analyse dat wanneer een vereniging beschikt over bijvoorbeeld eigen kantine, voldoende financiële reserves, en businessclub voor sponsoren, er een verband is met vereniging die weerbaarheidsmaatregelen nemen. De 'dorpse vereniging' beschikt over deze kenmerken en neemt daarnaast ook een aantal weerbaarheidsmaatregelen tegen crimineel weldoenerschap.

De club telt meer dan 100 sponsoren waarbij er jaarlijks nog steeds een groei te zien is. Daarnaast is er ook een businessclub aanwezig met ongeveer 45 leden. Het doel van de businessclub is met name om kennis uit te wisselen en voor grote bedrijven om potentiële werknemers te werven. Het ontstaan van de sponsorcommissie heeft te maken met het wanbeleid van de vereniging in het verleden waarbij de vereniging bijna failliet ging door het aangaan van sponsorovereenkomsten met te grote sponsoren, te veel beloftes en het niet nakomen van het betalen van rekeningen door de sponsoren. Destijds had deze hoofdsponsor veel eisen zoals dat de club ging spelen in de kleur van de sponsor. Deze sponsor betaalde veel geld en wilde dan ook dat de selectiespelers en trainers fors werden betaald. Doordat de sponsor uiteindelijk stopte met het betalen van rekeningen kwam de club in grote financiële problemen. Door de eisen die de sponsor stelde, komt ook de identiteit en reputatie van de club in gevaar doordat de toenmalige clubkleuren zijn aangepast aan de kleuren van de sponsor. Volgens Carpenter (2010) kan de identiteit en reputatie schade oplopen waardoor organisatie macht en geloofwaardigheid kwijtraakt. Dit was terug te zien in het bestuur wat werd geroeyeerd en de imagoschade die de club volgens de respondent heeft opgelopen.

"Dus dat dat is een hele wijze les geweest en dat is zakelijk gezien ook zo. Je moet altijd zorgen dat je een breed netwerk hebt aan klanten, distributeurs en dus ook sponsoren." (R5)

Sponsoren die eisen stellen is iets wat we ook terugzien in de literatuur: Pfeffer en Salancik (2003) benadrukken dat organisaties die beschikken over bepaalde middelen, in dit geval geld, macht kunnen uitoefenen op de organisaties en dus bepaalde eisen kunnen stellen als actor. Uiteindelijk heeft de dorpse vereniging beleid geschreven om te voorkomen dat het nog een keer gebeurt, en betalen ze geen spelers meer. De ontvangen signalen zijn destijds binnen het bestuur gebleven. De respondent benoemt dat het toenmalige bestuur medeverantwoordelijk was waardoor deze is geroeyeerd.

Hoewel het onderzoek van Bruinsma et al. (2020, p. 43) aangaf dat verenigingen die signalen hebben ontvangen, weinig tot geen weerbaarheidsmaatregelen nemen, laat deze scriptie het tegenovergestelde zien. Vanuit de verdiepende interviews komt naar voren dat verenigingen die te maken hebben gehad met signalen van crimineel weldoenerschap, juist weerbaarheidsmaatregelen nemen waardoor er dus sprake is van een leereffect. De ‘dorpse vereniging’ benoemt dat het verleden een wijze les is geweest, waardoor er een soort waarschuwingsmechanisme en mythe heerst binnen de vereniging die ervoor moet waken dat het nog een keer kan gebeuren. De vereniging wordt gezien als een financieel gezonde vereniging die niet afhankelijk is van de sponsoring. Door hun grote netwerk en de spreiding in sponsoren hebben ze geprobeerd om hun afhankelijkheid te minimaliseren. Dit weten we ook vanuit de *resource dependency* theorie van Pfeffer en Salancik (2003) waarbij wordt aanbevolen op je hulpmiddelen te spreiden om je afhankelijkheid van andere organisaties te verkleinen.

Wanneer het gaat om weerbaarheid werken ze met een vaste sponsorkaart met bijbehorende tarieven. Desondanks krijgen ze nog steeds met regelmaat een aanbod van sponsoren die grote bedragen willen betalen voor onder andere spelers. Door hun beleid benoemen ze dat zo iets niet meer kan gebeuren. Echter werken ze niet altijd met het vier-ogen principe, volgens hen is dit afhankelijk van het type sponsor. Enerzijds hebben ze grote lokale bedrijven en anderzijds hebben ze bedrijven weten te binden die al actief zijn binnen hun vereniging.

“Dat is afhankelijk van type sponsor. Als het een kapsalon is die graag een jeugdteam wil sponsoren omdat hun hun zoon of dochter hier speelt, ja, daar hoef je niet heel lang over te praten.” (R5)

Een ander instrument wat verenigingen in kunnen zetten om weerbaarder te worden, is een VOG voor sponsoren. Ook deze vereniging werkt niet met een VOG voor sponsoren. De reden hiervan is volgens de respondent dat het een dorpse vereniging is waar de sociale cohesie een belangrijke rol speelt. Door de gemeenschap wordt volgens R5 aangegeven voor wie je op moet passen. Een expert vanuit RIEC (R9) benadrukt dat de gevaren zowel bij grote steden als bij dorpen kunnen voor komen: “Bij een dorp, en dus kleinere gemeenschappen, schuilt het gevaar in dat verenigingen een kleinere vijver heeft om uit te vissen waardoor je eventueel eerder in zee gaat met een sponsor.”

Er kan dus gesteld worden dat deze ‘dorpse vereniging’ een aantal weerbaarheidsinstrumenten inzet zoals spreiding van sponsoren om de afhankelijkheid te verkleinen en daarnaast het werken met vaste sponsorpakketten. Echter wordt niet altijd gewerkt met het vier-ogenprincipe omdat vanuit de sociale cohesie in het dorp de vereniging snel genoeg weet wie er te vertrouwen is. Vanwege wanbeleid uit het verleden met dubieuze sponsoren, heeft de vereniging beleid gemaakt om herhaling te voorkomen.

‘De weerbare vereniging’

Het laatste prototype betreft een middelgrote vereniging uit het zuiden van het land. De vereniging kent verschillende inkomstenbronnen maar benadrukt dat de contributie nog steeds de grootste inkomstenbron is. De sponsorcommissie bestaat uit twee leden en de sponsoring is volgens de respondent puur algemeen opgericht. Hiermee wordt duidelijk dat de vereniging zo veel als mogelijk hun afhankelijkheid van sponsoren probeert te verkleinen. Daarnaast werkt de vereniging met vaste sponsorpakketten om het gevaar van maatwerk voor sponsoren te minimaliseren. Vanuit de literatuur weten we dat organisaties die hun hulpmiddelen spreiden, daarmee hun afhankelijkheid kunnen verkleinen (Pfeffer & Salancik, 2003). Deze uitkomst van de ‘weerbare vereniging’ is dus een bevestiging van de literatuur in het theoretisch kader.

“[...] dat betekent dat je bij ons niet kan zeggen van ik wil sponsor worden van dat of dat team nee dat doen we niet. Het is algemeen en het bestuur beslist waar het geld aan gespendeerd wordt. En wij gokken absoluut niet op 1 grote hoofdsponsor. Wij proberen de pijn zoveel mogelijk te verdelen, want als er eentje afhaakt een hoofdsponsor, dan heb je gelijk een probleem.” (R4)

Aan de ene kant benadert de sponsorcommissie sponsoren, maar aan de andere kant komen sponsoren ook naar hen toe. De respondent geeft aan dat het bij de oprichting van de sponsorcommissie vooral een kwestie van lobbyen is. De sponsoren die op de vereniging afkomen, doen dat met name omdat de vereniging veel exposure heeft doordat de vereniging aan een drukke en doorgaande weg zit met veel reclameborden van de vereniging. Ook speelt het mee dat alle teams, inclusief jeugd, uitkomen op het hoogste amateurniveau. Het type sponsor wat is verbonden aan de vereniging zijn met name mkb'ers en lokale sponsoren.

“Nee (familie van) onze leden of via via, dat is wel sporadisch. Maar echt het grootste, echt 90%, dat is echt MKB.” (R4)

Zoals eerder is beschreven in het theoretisch kader kan er bij een vereniging sprake zijn van een prototype waardoor de kans op crimineel weldoenerschap wordt vergroot. Dit kan wanneer in de sociale ruimte bepaald gedrag wordt genormaliseerd. Als een vereniging met heersende normen en waarden een dubieuze sponsor aantrekt die binnen deze groep hoort, is de kans groter op inmenging van een weldoener. Wanneer een lid van de vereniging besluit om te sponsoren, zit diegene al binnen de vereniging en past diegene daarnaast mogelijk in het prototype van de vereniging met bijbehorende normen en gedrag. Bij deze vereniging is het niet het geval doordat ze nauwelijks mensen van binnenuit als sponsor hebben. Deze sportvereniging heeft in het verleden wel eens te maken gehad met signalen van crimineel weldoenerschap. Daarom doen ze ook altijd onderzoek naar een sponsor, en leggen ze het voor aan het bestuur als zij het niet vertrouwen. Daarnaast wordt gezegd dat het bestuur al een geruime tijd actief is binnen de vereniging, waardoor zij al veel hebben meegemaakt.

“[...] Ja we hebben wel eens gehad dat iemand contant wilde afrekenen. Of iemand die zei van ik wil geen rekeningen. Maar zoiets doen we echt absoluut niet. Maar het is dus wel eens voorgekomen zo een aanbod.” (R4)

In het artikel van Stevens (2021) wordt genoemd dat sportverenigingen te maken kunnen hebben met beleidsvervreemding, waarbij het bestaan van inmenging door weldoeners kan worden ontkend. Echter is daar bij de ‘weerbare vereniging’ geen sprake van. De vereniging ontkent dan ook niet het bestaan van signalen van crimineel weldoenerschap. Om ervoor te waken dat zij in de toekomst weer

te maken kunnen krijgen met inmenging door weldoeners, is beleid opgesteld. Zij gaan altijd een gesprek in met minimaal twee mensen, om zoals ze zelf zeggen te voorkomen dat het de een tegenover de ander wordt. Ook gaan ze binnenkort starten met het vragen naar een VOG bij sponsors. De vereniging beargumenteert dat dit noodzakelijk is en benoemt daarnaast dat je iets te verbergen hebt als je deze niet wilt tekenen. Bij de ‘weerbare vereniging’ is ook sprake van een leereffect, waarbij de bestuurders in het verleden te maken hebben gehad met signalen van crimineel weldoenerschap. Dit is dan ook de reden dat zij actief inzetten op het nemen van weerbaarheidsmaatregelen tegen crimineel weldoenerschap om herhaling te voorkomen.

Deze complete vereniging neemt als enige vereniging vanuit de interviews alle weerbaarheidsmaatregelen die besproken zijn met daarbij een aantal aanvullende maatregelen die genoemd zijn vanuit de experts. Deze vereniging is dan ook een bevestiging van de uitkomsten van de secundaire analyse waarbij bleek dat een aantal kenmerken verband hielden met het nemen van weerbaarheidsmaatregelen. Bij de ‘weerbare vereniging’ gaat het om kenmerken zoals: eigen kantine, hoogste amateurniveau en voldoende financiële reserves. Ook benadrukt de vereniging dat het meespeelt dat zij in het verleden al eens te maken hebben gehad met dubieuze sponsors, waardoor volgens hen de kans wordt verkleind voor herhaling. Ook werken ze niet met sponsors die al actief zijn binnen de vereniging waardoor geen prototype aanwezig is zoals beschreven in het theoretisch kader.

Resumé

In de resultaten van de verdiepende interviews is allereerst besproken welke sportverenigingen een risico zijn voor signalen van crimineel weldoenerschap. In totaal zijn er zeven gesprekken gevoerd met verenigingen die of een businessclub hebben, of uitkomen op het hoogste amateurniveau. Waarbij in één geval beide kenmerken aanwezig waren. Om beter te kunnen begrijpen hoe sponsors binnenkomen bij deze zeven sportverenigingen is de sociale ruimte van sponsoring beschreven. Alle sportverenigingen werken met een sponsorcommissie die bijvoorbeeld is opgericht uit nood vanwege wanbeleid uit het verleden, of omdat leden van de vereniging iets terug wilden doen voor hun vereniging. Het type sponsors verschilt per sportvereniging, waarbij de ene sportvereniging zich vooral focust op lokale sponsors en sponsors die zich al binnen de vereniging bevinden, focussen andere verenigingen zich met name op grote sponsors of de mkb'ers.

Vanuit deze beschrijving is een typologie ontwikkeld van vijf prototype verenigingen die onderling verschillend aankijken tegen signalen van crimineel weldoenerschap. Waarbij het ene prototype benoemt in het verleden signalen te hebben ontvangen en dit als wijze les zien, zijn er ook prototypes die aangeven dat zij niet te maken hebben gehad, en ook nooit zullen krijgen, met dubieuze sponsors. Dit ontkennende prototype is in sommige gevallen financieel afhankelijk, en benoemt dat het vooral iets is voor een sport zoals voetbal. De prototypes die hebben geleerd van het heden, nemen actief maatregelen zoals het vier-ogen principe en werken met een vaste sponsorkaart en spreiding van sponsors om de afhankelijkheid te verkleinen. Daarnaast hebben een aantal verenigingen te maken gehad met eisende sponsors in de vorm van betalen van spelers. Ook speelde in twee gevallen de identiteit van een vereniging een rol. Bij een vereniging zijn de clubkleuren aangepast na eisen van de sponsor en een andere sponsor wilde per se op de hoofd baan en zich niet aanpassen aan de clubkleuren en zijn eigen kleuren behouden.

6. Conclusie en discussie

Dit hoofdstuk bestaat uit de conclusie en de discussie. In de conclusie worden de deelvragen en de onderzoeksvraag beantwoord. Er wordt hierbij gekeken naar de opvallende resultaten en de onderliggende redenen van deze resultaten. Vervolgens wordt in de discussie gekeken naar wat deze resultaten betekenen voor de weerbaarheid van sportverenigingen. Er worden hierbij maatschappelijke aanbevelingen gedaan voor enerzijds de vijf prototype sportverenigingen en anderzijds voor organisaties zoals NOC*NSF, sportbonden en gemeenten. Ook worden er aanbevelingen gedaan die wetenschappelijk van aard zijn. Als laatste onderdeel in de discussie worden de beperkingen van dit onderzoek besproken.

Conclusie

Deze scriptie kent twee onderdelen waarbij eerst een secundaire analyse is uitgevoerd op de enquête uit de nationale verkenning. Vervolgens is vanuit deze secundaire analyse een risicoprofiel ontstaan voor sportverenigingen die het meest vatbaar zijn voor crimineel weldoenerschap. Dit risicoprofiel is het startpunt geweest voor de kwalitatieve verdieping in de vorm van interviews met zeven sponsorcommissies van sportverenigingen die voldoen aan dit profiel.

In dit onderzoek is geprobeerd om antwoord te geven op de vraag:

“Welke sportverenigingen lopen het meeste risico om te maken te krijgen met crimineel weldoenerschap en hoe kijken deze risicoverenigingen aan tegen het organiseren van weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap?”

De inmenging van criminelen is een breed maatschappelijk probleem. Vanuit de nationale verkenning kwam naar voren dat één op de acht sportverenigingen wel eens een signaal heeft ontvangen van criminele inmenging. In deze scriptie is de focus gelegd op crimineel weldoenerschap. Het gaat hierbij om signalen van inmenging waarbij financiële ondersteuning, in de vorm van sponsoring, centraal staat. Vanuit het onderzoek van Bruinsma et al. (2018, p. 11) wordt crimineel weldoenerschap als volgt gedefinieerd:

“Ideële of maatschappelijk nuttige activiteiten, die geheel of gedeeltelijk worden gefinancierd met zwart geld en/of (mede) worden gebruikt om illegale inkomsten, status of andere voordelen te verwerven.”

In de uitgevoerde secundaire analyse bleek dat 98 sportverenigingen (n= 1370) wel eens een signaal hebben ontvangen van crimineel weldoenerschap. Er is in deze analyse gekeken naar welke sportverenigingen het meest vatbaar zijn voor crimineel weldoenerschap, en of er een verband is tussen verenigingen met bepaalde kenmerken en de inzet van weerbaarheidsinstrumenten tegen crimineel weldoenerschap. Kenmerken zoals het beschikken over voldoende financiële reserves, businessclub voor sponsors, eigen kantine, en uitkomend op hoogste amateurniveau houden enigszins verband met het nemen van weerbaarheidsmaatregelen. Wanneer wordt gekeken naar het verband tussen specifieke kenmerken van verenigingen en sportverenigingen die een signaal hebben ontvangen van crimineel weldoenerschap, dan bleek dat voornamelijk verenigingen die beschikken over een businessclub voor sponsors en/of verenigingen die uitkomen op het hoogste amateurniveau het meest vatbaar zijn voor crimineel weldoenerschap. Dit risicoprofiel vormde dan ook het startpunt voor de kwalitatieve verdieping. Ondanks dat de kwalitatieve verdieping ook betrekking heeft op crimineel weldoenerschap, lag de focus in dit gedeelte meer op de weerbaarheid tegen crimineel weldoenerschap van verenigingen vergeleken met de secundaire analyse. Er hebben gesprekken

plaatsgevonden met zeven sportverenigingen die voldoen aan het risicoprofiel. Wat hierbij opviel is dat er een typologie aanwezig was van vijf prototype sportverenigingen:

- De naïeve vereniging
- De ontkennende vereniging
- De kleine maar waakzame vereniging
- De dorpse vereniging
- De weerbare vereniging

Al deze sportverenigingen hebben een sponsorcommissie die verantwoordelijk is voor de sponsoring van de vereniging. De sponsor en sponsorcommissie bevinden zich in een sociale ruimte waarbinnen interactie tussen hen plaatsvindt. Waar in feministische theorieën vooral focust wordt op de uitsluiting van bepaalde groepen, is in deze scriptie juist gekeken naar de insluiting. Het was van belang om te kijken hoe interactie plaatsvond in de ruimte omdat in deze scriptie is gekeken naar criminaliteit vanuit de constitutive criminology (Henry & Milanovic, 2000). Binnen deze theorie is criminaliteit niet alleen de verantwoordelijk van de ‘crimineel’ maar wordt ook gekeken naar de verantwoordelijk van de aanwezige actoren in de ruimte waarbinnen misdaad zich afspeelt. Binnen deze ruimte kunnen eigen definities worden staan en bepaald gedrag worden genormaliseerd doordat bijvoorbeeld sprake is van een legitieme omgeving. Een sportvereniging wordt gezien als een legitieme omgeving. Er kunnen bij een vereniging mantra’s heersen waarbij iedereen welkom is en je wordt gezien als “één van ons”.

De verenigingen verschillen aan de ene kant of en hoe zij weerbaarheidsinstrumenten inzetten tegen crimineel weldoenerschap en anderzijds in hoeverre zij signalen van crimineel weldoenerschap hebben meegemaakt. Deze typologie wordt enerzijds veroorzaakt door de drie elementen die theoretisch van aard zijn. Het gaat hierbij om beleidsvervreemding, resource dependency, en prototype. Met name beleidsvervreemding en resource dependency kwam terug in de typologie.

Er zijn dynamieken van de theoretische concepten terug te zien in de gesprekken doordat een aantal respondenten benoemden dat zij financieel afhankelijk waren van sponsoren, of niet in alle gevallen beschikten over voldoende financiële reserves. Hierdoor is de kans groter dat zij in zee gaan met een dubieuze sponsor omdat ze het geld nodig hebben. Dit wordt bevestigd vanuit het theoretische concept *resource dependency* waarbij duidelijk wordt dat organisaties afhankelijk zijn van andere organisaties om te kunnen overleven (Pfeffer & Salancik, 2003). Zij benoemen dat deze noodzaak van bepaalde hulpmiddelen verkleint dient te worden door je hulpmiddelen te verspreiden over meerdere kleine organisaties in plaats van te focussen op een paar grote organisaties die beschikken over het hulpmiddel. Een aantal verenigingen hebben in de gesprekken aangegeven dat zij inzetten op meerdere kleine sponsoren, en niet willen focussen op een grote hoofdsponsor. Echter kwam bij de ‘ontkennende vereniging’ naar voren dat zij liever een grote hoofdsponsor willen hebben.

Ook gaven een aantal sportverenigingen aan dat bij hen nooit alarmbellen af zullen gaan als het gaat om dubieuze sponsoren. Zij benoemden ook dat ze in het verleden hier nooit mee te maken hebben gehad. Sommige sportverenigingen antwoordden dat dit soort dingen vooral in het voetbal voorkomt en niet bij hen. Deze ontkenning van het beleid is ook terug te zien in de literatuur in de factsheet van Stevens (2021) waarbij wordt benoemd dat sommige sportverenigingen het bestaan van het probleem ontkennen en een mismatch ervaren met hun sport en bijvoorbeeld benoemen dat het in een andere sport wel voorkomt. Eén respondent gaf aan dat het zinloos was, en zich niet geroepen voelde, om hier beleid op te schrijven omdat het verloop van het bestuur groot is en iemand dan weer vanaf nul gaat beginnen. Deze mantra’s, zoals hierboven beschreven, zijn volgens de experts veelvoorkomend. De

experts benoemen dan ook dat in veel gevallen de sportverenigingen zullen zeggen dat zoiets in een ver verleden heeft afgespeeld en dat er op dit moment geen sprake is van eventuele signalen bij de vereniging. Eén vereniging geeft juist aan dat je naïef bent wanneer je zegt dat zoiets nooit bij de vereniging voor kan komen.

Het derde theoretische concept, prototype, komt nauwelijks terug in de typologie. Alleen de ‘naïeve vereniging’ heeft deels te maken met het concept van Hogg & Terry (2000). De ‘naïeve vereniging’ heeft voor een deel sponsors die al actief zijn binnen de vereniging waardoor zij gezien kunnen worden als onderdeel van de ‘groep’ waardoor mogelijke inmenging door dubieuze sponsors makkelijker kan zijn. Uit de literatuur bleek dat wanneer iemand voldoet aan het ‘ideale’ gedrag wat heersend is binnen de vereniging, gezien kan worden als “één van ons”. Vanuit de literatuur over *constitutive criminology* (Henry & Milanovic, 2000) blijkt dat mensen hun eigen werkelijkheid construeren. Daarnaast bevindt een sportvereniging zich in een legitieme omgeving waardoor bepaald gedrag kan worden genormaliseerd omdat mensen eigen definities toekennen aan problemen en gedrag normaliseren. De kans is aanwezig dat dubieuze sponsors die voldoen aan dit ‘ideale gedrag’ van de vereniging gemakkelijker binnenkomen. De meeste prototype sportverenigingen hebben lokale of grote sponsors en bestaan bijna niet uit sponsors die zich al binnen de vereniging bevinden (zoals een speler of bestuurslid), waardoor het theoretische concept ‘prototype’ minder aanwezig is.

Wat daarnaast opvalt is dat de drie besproken narratieven in het theoretisch kader niet het gehele verhaal vertellen. In de gesprekken met de sportverenigingen komen ook het ‘leereffect’, de ‘identiteit van de sportvereniging’ en de ‘eisen van de sponsor’ terug. Sportverenigingen die in het verleden signalen van crimineel weldoenschap hebben ervaren, bijvoorbeeld in de vorm van btw-fraude of cash betalingen, geven aan dat zij alerter zijn wat betreft het binnenhalen van sponsors en daarbij maatregelen nemen. Dit leereffect staat haaks op de uitkomsten van het onderzoek van Bruinsma et al. (2020, p. 43) waarbij wordt benoemd dat de verenigingen die te maken hebben gehad met signalen van crimineel weldoenschap, in de meeste gevallen geen weerbaarheidsmaatregelen nemen.

Daarnaast is er ook een aantal verenigingen die te maken heeft gehad met eisen van sponsors. Dit kwam bijvoorbeeld tot uiting doordat een sponsor zijn kleuren niet wilde aanpassen aan de vereniging en alleen zichtbaar wilde zijn op de hoofd baan, of een sponsor die eiste dat de club in kleuren van sponsor moest spelen met als gevolg dat de club nog steeds in de kleuren van de firma loopt. De identiteit van de club kwam hiermee in het geding, doordat sponsors eisen stelden en de vereniging hier in mee ging bijvoorbeeld uit financiële overwegingen. De identiteit van een organisatie heeft te maken met het unieke karakter van een organisatie en heeft betrekking op de manier waarop intern naar organisatie wordt gekeken. De manier waarop externen naar een sportvereniging kijken heeft te maken met de reputatie. Carpenter (2010) heeft het hierbij over de verantwoordelijkheden en capaciteiten van een organisatie. Carpenter (2010) gebruikt de term *bureaucratic reputation* wat niet alleen betrekking heeft op de prestaties van een organisatie, maar verder gaat over normen, waarden en ethiek. Een slechte reputatie kan ervoor zorgen dat de sportvereniging haar macht of autonomie verliest waardoor ook de geloofwaardigheid afneemt. Dit kan ervoor zorgen dat sponsors bijvoorbeeld minder snel geneigd zijn om zich aan te sluiten bij de vereniging.

Wanneer wordt gekeken in hoeverre sportverenigingen externe hulp inschakelen, dan blijkt dat dit onderling verschilt. Sommige verenigingen hebben goed contact met de bond of vormen een lokale samenwerking met andere lokale sportverenigingen. Andere verenigingen benadrukken juist dat de

bond niet bereikbaar is voor hen, of dat de bond niet geprofessionaliseerd is en weinig kennis heeft van dit soort onderwerpen.

Discussie

Als wordt gekeken naar het vergroten van de weerbaarheid dan kan er weer onderscheid worden gemaakt in de prototype sportverenigingen. De verschillende prototypes kennen allen andere problemen, waardoor ook aan verschillende knoppen gedraaid dient te worden. De ‘naïeve’ vereniging dient zich vooral bewust te zijn van hun afhankelijkheid van sponsors en daarnaast is het van belang dat zij inzicht krijgen in de toegevoegde waarde van het schrijven van beleid waardoor dit niet als zinloos wordt ervaren. De ‘ontkennende’ vereniging zal zich vooral moeten richten op het herkennen van signalen en het inzien van de mogelijke gevaren van crimineel weldoenerschap. Hierbij geldt ook de bewustwording van de eisen van sponsors, waardoor de identiteit en reputatie van de club verloren kunnen gaan. De ‘kleine maar waakzame vereniging’ zal vooral de focus moeten leggen op het bewustzijn van hun afhankelijkheid. Het betreft een kleine vereniging die afhankelijk is van sponsors waardoor het van belang is dit ten allen tijden in te zien en te voorkomen in zee te gaan met dubieuze sponsors. De ‘dorpse’ vereniging en de ‘weerbare’ vereniging hebben in het verleden al te maken gekregen met dubieuze sponsors waardoor zij vooral moeten inzetten op het leereffect met bijbehorende maatregelen om waakzaam te zijn en te blijven.

Aanbevelingen sportverenigingen

De prototype sportverenigingen die voldoen aan het risicoprofiel, verschillen onderling enorm van elkaar. Deze prototypes moeten dan ook ieder op een andere manier worden benaderd. Het is van belang om te realiseren dat iedere vereniging anders werkt en andere dingen meemaakt. Daarom vereist dit maatwerk en wordt voor ieder prototype een maatgerichte aanpak gerealiseerd.

De ‘naïeve vereniging’ is een financieel afhankelijke vereniging die in het verleden te maken heeft gehad met eisende sponsors die zich niet wilden aanpassen aan de clubkleuren. Zij voeren dan ook geen actief beleid op dit onderwerp. Om dit aan te pakken wordt aanbevolen om enerzijds een prominente oud-speler te laten spreken tijdens een vergadering. Doordat deze oud-speler een verbinding voelt met de club kan de desbetreffende persoon aangeven wat het belang is van het in stand houden van de clubidentiteit. Vanuit de gemeente kunnen daarnaast gesprekken worden gevoerd, om de drempel zo laag mogelijk te houden. Tijdens deze gesprekken kunnen zaken worden uitgewisseld waardoor de gemeente mee kan denken om de afhankelijkheid van de vereniging te verkleinen. Ook kunnen zij hierbij aanbevelingen geven voor de inzet van weerbaarheidsinstrumenten zoals:

- Het spreiden van sponsors, en niet focussen op een grote hoofdsponsor;
- Werken met vaste sponsorpakketten in plaats van maatwerk voor de sponsor;
- Ten allen tijden met minimaal twee mensen vanuit de vereniging aanwezig zijn in een sponsorgesprek;
- Het voorkomen van dubbele functies binnen de vereniging

De ‘ontkennende vereniging’ benadrukt dat signalen van crimineel weldoenerschap niet bij hen voorkomt. Dit type sportvereniging dient zich allereerst bewust te worden van de mogelijke signalen, omdat zij de signalen in eerste instantie niet herkennen. Hierdoor wordt aanbevolen om bestuurders van verenigingen die te maken hebben gehad met signalen van crimineel weldoenerschap, te laten spreken tijdens een bijeenkomst bij de ‘ontkennende vereniging’. Door in gesprek te gaan met ervaringsdeskundigen kan de bewustwording worden vergroot. Hierbij kunnen ook tips meegegeven worden over de inzet van weerbaarheidsinstrumenten. Vanuit de gesprekken met experts werd ook

meerdere malen genoemd dat de positie die je inneemt vanuit je organisatie van belang kan zijn. Dit betekent dat iemand vanuit de Politie een afschrikkend beeld kan veroorzaken waardoor sportverenigingen minder geneigd zijn om mee te werken. Ook is het van belang om het probleem van crimineel weldoenerschap op een meer positieve manier te framen zodat mensen eerder geneigd zijn om hun verhaal te doen. Dit kan bijvoorbeeld worden gedaan door een samenwerking aan te gaan met lokale sportverenigingen waarbij iedere twee maanden een lokaal overleg plaatsvindt waar dit soort onderwerpen met elkaar besproken kunnen worden om de drempel te verlagen.

De ‘kleine maar waakzame vereniging’ is een prototype vereniging die zich bewust is van hun afhankelijkheid. Zij hebben in het verleden te maken gehad met een aanbod van een dubieuze sponsor maar hadden dit op tijd door. Daarentegen wordt wel benoemd dat zij afhankelijk zijn van sponsoren. Doordat zij een kleine vereniging zijn hebben zij geen beschikking over veel financiële reserves. Het is daarmee voor deze vereniging van belang om goed inzicht te krijgen in hun financiële positie en om met externen te bekijken op welke manier zij meer inkomsten kunnen genereren zonder dat zij zich genoodzaakt voelen om in zee te gaan met een grote geldschietter. Dit kan bijvoorbeeld door het gesprek aan te gaan met een accountant die in kan zien waar zij extra inkomsten kunnen genereren zoals met het verhogen van de contributie. Ook kunnen zij de sponsorcommissie, op een verantwoorde manier, aan het werk zetten om meer sponsoren aan te trekken om meer financiële reserves op te bouwen.

De ‘dorpse vereniging’ heeft in het verleden te maken gehad met een dubieuze sponsor in de vorm van een grote geldschietter die spelers en trainers fors betaalden en die daarnaast de clubkleuren heeft aangepast aan het desbetreffende bedrijf. Voor dit prototype is enerzijds het leereffect heel erg van belang. Daarom wordt geadviseerd om bestuurders van de vereniging die het mee hebben gemaakt te laten spreken en op deze manier de gehele vereniging bewust en waakzaam te maken voor zaken die zich in het verleden al eens hebben afgespeeld. Daarnaast werd ook duidelijk dat zij niet altijd alle weerbaarheidsinstrumenten inzetten wanneer bijvoorbeeld de sponsor zich al bevindt binnen de vereniging. Hier kan de gemeente een rol in spelen door tijdens vergaderingen te benadrukken wat het belang is van het vier-ogen principe. Maar daarnaast ook benadrukken welke maatregelen ze al wel inzetten, zoals spreiding van sponsoren en werken met vaste sponsorpakketten, en wat daar de toegevoegde waarde van is.

De ‘weerbare vereniging’ is laatste prototype sportvereniging en wordt gekenmerkt door de vele weerbaarheidsinstrumenten die zij inzetten. Wat bij deze vereniging vooral belangrijk is, zijn de lessen die zij hebben geleerd vanuit het verleden. In het verleden waren er dubieuze sponsoren die alleen cash betaalden en geen contracten wilden. Door het verleden te bespreken tijdens vergaderingen, kan de mythe in stand worden gehouden waardoor de vereniging nog waakzamer is. Dit kan gedaan worden door huidige bestuurders, die toen ook al bestuurder waren, te laten vertellen over hun ervaringen met dubieuze sponsoren. Daarnaast kan er input worden verzameld vanuit verschillende commissies om nog meer weerbaarheidsinstrumenten in te zetten zoals het aanvragen van een VOG bij sponsoren.

Aanbevelingen externe actoren

Zoals duidelijk wordt in de aanbevelingen voor de sportverenigingen, zijn er verschillende actoren die een bijdrage kunnen leveren. In de gesprekken met de experts werd duidelijk dat sportverenigingen bestaan uit goedwillende vrijwilligers die niet altijd de expertise en tijd hebben om aan de slag te gaan met dit vraagstuk. Juni jl. werd duidelijk dat de minister voor Langdurige Zorg, en Sport werkt aan een sportwet waarbij wordt vastgelegd dat sport hoger op de agenda dient te komen bij de overheid en gemeenten en daarmee een publieke verantwoordelijkheid wordt. Via deze sportwet dient onder andere de veiligheid vergroot te worden (Rijksoverheid, 2023). De veiligheid van sport en de sportvereniging is meerdere keren teruggekomen in deze scriptie. De aankomende sportwet benadrukt onder andere de belangrijke rol die is weggelegd voor gemeenten. In de aanbevelingen wordt beschreven op welke manier de gemeenten deze rol kan invullen. Daarnaast wordt ook de rol van NOC*NSF en sportbonden beschreven en daarmee het onafhankelijke integriteitscentrum. Deze aanbevelingen dienen allen voor een veilige sport.

Gemeenten

Wanneer naar lokale actoren wordt gekeken, komen gemeenten in beeld. Zoals eerder gezegd schrikken instanties zoals de Politie de sportverenigingen af. Daarom zijn gemeenten van groot belang in de vorm van verenigingsondersteuners. Gemeenten zullen een actievere rol in moeten nemen waarbij de verenigingsondersteuners niet alleen zichtbaar zijn bij vragen vanuit de sportvereniging. Vanuit het onderzoek van Andersson Elffers Felix (2023) wordt duidelijk dat gemeenten meer contact moeten hebben met lokale sportorganisaties. In de toekomstige sportwet komt naar voren dat sport een belangrijk onderdeel dient te worden in de verschillende lagen van de overheid (Rijksoverheid, 2023). Er is eerder benoemd dat veel sportverenigingen hun autonomie willen behouden en minder snel hulp zullen zoeken. Daarom is het van belang dat gemeenten bijeenkomsten organiseren voor sportverenigingen waar informatie wordt verschaft over integriteitsvraagstukken waarbij gemeenten tools kunnen aanreiken die de verenigingen kunnen inzetten. Daarnaast kunnen via gemeenten ook samenwerkingen ontstaan tussen lokale sportverenigingen. Uit de interviews bleek dat sommige sportverenigingen dit al doen om informatie met elkaar uit te wisselen en te leren van elkaar. Hierbij kan de gemeente als tussenpersoon fungeren. Met de sportwet wordt ook het belang van samenwerking tussen gemeenten op gebied van sport benadrukt, wat op dit moment nog nauwelijks gebeurt. Ook wil de minister in de toekomst sportverenigingen verplichten tot onder andere VOG voor trainers en bestuurders en het aanstellen van een vertrouwenspersoon als voorwaarde voor bevestigen lokale sportakkoorden en financiering, om uiteindelijk de sport veiliger te maken.

Sportkoepel en sportbonden

Zoals uit de gesprekken bleek, misten sommige verenigingen de bond als aanspreekpunt. Voor de bonden is het van belang dat zij verantwoordelijkheid nemen in hun rol als informatiepunt voor de sportverenigingen. Sportbonden dienen zelf actief beleid te hebben voor dit vraagstuk en daarnaast de verenigingen helpen met het maken van beleid. Het zal per bond verschillen hoe dit georganiseerd gaat worden. Voor grotere bonden kan dit per district worden gedaan waarbij de districten contact hebben met bijbehorende sportverenigingen om hen te helpen het met beleid binnen de vereniging. De respondenten maakten duidelijk dat met name de grotere sportbonden moeilijk bereikbaar zijn, terwijl deze sportbonden aangeven dat zij veel informatie verschaffen via de website. Vanuit de experts werd ook duidelijk dat een aantal kleine bonden vooral draaien op vrijwilligers waardoor zij niet de capaciteit en expertise hebben voor dit soort vraagstukken. Hierdoor is het van belang dat NOC*NSF zich ontfemt over deze sportbonden om hen zo goed mogelijk te helpen. Vanuit het recente onderzoek van Andersson Elffers Felix (2023) wordt duidelijk dat huidige governance structuren niet veranderd dienen te worden, maar dat het gaat om de uitvoer ervan. Sportverenigingen dienen zich meer bewust

te worden van crimineel weldoenerschap en het herkennen van signalen en de bijkomende handelingswijzen van het probleem. Sportbonden en de koepel kunnen hierbij een belangrijke rol innemen in de vorm van voorlichting en ontwikkeling beleid. Daarnaast benoemt de minister ook dat het Centrum Veilige Sport los wordt gekoppeld van de sportkoepel om belangenverstrengeling te voorkomen (Rijksoverheid, 2023). In de toekomst komt er een onafhankelijk integriteitscentrum waar eenieder melding kan maken van integriteitsvraagstukken in de sport zoals inmenging van een weldoener. Op deze manier dient te sport veiliger te worden voor iedereen.

Aanbevelingen voor de wetenschap

Naast de maatschappelijke aanbevelingen, kan er ook worden gekeken naar de wetenschappelijke aanbevelingen. Zoals eerder is genoemd is er een typologie ontwikkeld die is ontstaan vanuit het risicoprofiel van sportverenigingen die het meest vatbaar zijn voor crimineel weldoenerschap. Omdat dit voor de eerste keer op deze manier gebeurt, wordt aanbevolen om dit verder uit te breiden en aan te scherpen. Dit kan gedaan worden door de typologie kritisch onder de loep te nemen en bijvoorbeeld niet alleen te kijken naar dit type vatbare verenigingen, maar breder te kijken naar andere kenmerken van sportverenigingen. Hierdoor kan een breder beeld ontstaan en kunnen nieuwe patronen worden ontdekt van crimineel weldoenerschap bij sportverenigingen.

In het theoretisch kader is gebruik gemaakt van het concept ‘prototype’. Er is gebleken dat dit concept nauwelijks terugkwam in de resultaten. Daarom wordt aanbevolen om kritisch te kijken naar dit concept en de operationalisatie hiervan. Het gaat hierbij vooral om het meetbaar maken van het concept. Ook wordt voorgesteld om te kijken naar andere concepten zoals de clubidentiteit van de vereniging en de eisen vanuit de sponsor die meerdere malen terugkwamen als belangrijk thema. In vervolgonderzoek kunnen deze concepten worden meegenomen en kan verdieping worden aangebracht. Daarnaast is in deze scriptie gebruik gemaakt van het theoretische concept *constitutive criminology* waarbij gekeken is naar de sociale ruimte waarbinnen een weldoener en de vereniging zich bevinden. Dit concept is van belang geweest doordat in deze scriptie niet alleen is gekeken naar de verantwoordelijkheid van de weldoener, maar breder naar de actoren die zich bevinden in de sociale ruimte zoals sponsorcommissies. Vanuit de theorie wordt beschreven dat binnen deze ruimte een normatieve werkelijkheid wordt gecreëerd waarbij eigen betekenissen worden toegekend aan misdaad. We kunnen hiervan leren door op een andere manier naar misdaad te kijken. Doordat het in dit geval in een legitieme omgeving gebeurt, wordt minder snel gesproken over ‘misdad’. Iedereen kent andere definities toe waardoor het van belang is om te begrijpen wanneer is wel of niet als misdaad of criminaliteit wordt gezien. Desondanks krijgt de theorie meerdere kritieken en moet ervoor worden gewaakt dat het gedrag van een weldoener genormaliseerd wordt door de samenleving. Zoals duidelijk is in deze scriptie wordt misdaad als een coproductie gezien en moeten we niet uit het oog verliezen dat de weldoener nog steeds aansprakelijk is. Er dient gekeken te worden naar de rol van de sportvereniging, maar daarnaast moet ook niet vergeten worden dat dit goed willende vrijwilligers zijn.

Beperkingen onderzoek

Er zijn diverse beperkingen in dit onderzoek die van belang zijn om mee te nemen. In de secundaire analyse zijn handmatig berekeningen uitgevoerd om onder andere de chi-kwadraatwaarde te achterhalen om verbanden te onderzoeken tussen variabelen. Echter kent de chi-kwadraattoets beperkingen doordat alleen mogelijke verbanden onderzocht kunnen worden. Er kunnen hierbij geen voorspellingen worden gedaan voor een nominale afhankelijke variabele, gegeven een aantal onafhankelijke variabelen. Hierbij kan het mogelijke effect worden geanalyseerd van een sportvereniging met signalen van crimineel weldoenerschap, bij een aantal specifieke kenmerken. Dit kan dan worden gedaan door de uitvoer van een multinomiale logistische regressie. Ook kent de secundaire analyse beperkingen doordat de data al was verzameld waardoor niks veranderd kon worden aan de vraagstelling. Hierdoor konden concepten zoals crimineel weldoenerschap en weerbaarheid moeilijker geheroperationaliseerd worden omdat deze al vaststonden in de enquête vanuit de nationale verkenning.

Voor de kwalitatieve verdieping zijn zeven sportverenigingen gevonden om het gesprek mee aan te gaan. Het vinden van diverse sportverenigingen die voldoen aan het risicoprofiel was geen gemakkelijke opgave. Je hebt immers te maken met vrijwilligers die niet snel reageren op e-mails waardoor meerdere werkdagen konden verstrekken voordat iemand antwoord gaf. Daarnaast dien je flexibel te zijn doordat vrijwilligers meestal alleen in avonden tijd hebben voor een interview. Uiteindelijk waren er tien respondenten ingepland voor een gesprek, maar drie respondenten hebben alsnog afgezien van het interview. Er zijn in totaal meer dan 30 respondenten benaderd. Desondanks is geprobeerd om een gevarieerde groep sportverenigingen samen te stellen en te voorkomen dat de dezelfde sporten werden gesproken. Echter had de onderzoeker graag gezien dat de diversiteit aan sporten groter was.

Daarnaast is in de kwalitatieve verdieping een typologie ontwikkeld met vijf prototype sportverenigingen. Omdat slechts zeven sportverenigingen zijn geïnterviewd, betekent dit niet dat deze typologie compleet is en daarbij toepasbaar voor alle sportverenigingen. Voor verder onderzoek is van belang om deze relatief smalle typologie uit te breiden. In het benaderen van respondenten voor de interviews en tijdens de gesprekken is geprobeerd om het woord 'criminaliteit' zo veel mogelijk te vermijden om respondenten niet af te schrikken. Aan de ene kant werkt dit positief doordat respondenten bereidwilliger zijn om te praten, maar aan de andere kant kon niet ten allen tijden de diepte in worden gegaan. Tijdens de gesprekken gingen respondenten bijvoorbeeld snel in de verdediging of begonnen te praten over een ander onderwerp. Hierdoor is het van belang om ten allen tijden kritisch te kijken naar de 'framing' van het probleem en de termen die je gebruikt tijdens het gesprek.

Ook dient kritisch te worden gekeken naar het concept van prototype. Zoals eerder benoemd is dit theoretische concept nauwelijks teruggekomen in deze scriptie. Dit kan verschillende oorzaken hebben. Enerzijds kan dit komen doordat het concept niet van toegevoegde waarde is voor onderwerpen in de criminaliteit. Anderzijds kan het ook veroorzaakt worden doordat het concept niet op de juiste manier is geoperationaliseerd. Daarom moet kritisch gekeken worden op welke manier dit concept bevraagd kan worden, om dit concept mee te kunnen nemen in de onderbouwing.

Literatuurlijst

- Aalbers, M. (2017). Factsheet wat je moet weten over de sportvereniging: een factsheet voor professionals uit andere sectoren, die willen samenwerken met een sportvereniging. *Ede: Kenniscentrum Sport*.
- Andersson Elffers Felix (AEF). (2023). *Samen de lat hoger leggen – onderzoek governance veilige en integere sport*. (Rapport). AEF.
- Barrett, M., Wilson, H., & Lyons, E. (1999). Self-categorization theory and the development of national identity in English children.
- Boeije, H., & Bleijenbergh, I. (2019). *Analyseren in kwalitatief onderzoek: Denken en doen* (derde druk). Amsterdam: Boom.
- Brants, C. (2013). De sociale constructie van criminaliteit. *Criminologie en strafrecht. The Hague: Boom Lemma uitgevers*.
- Bruinsma, M. Y., Ceulen, R., & Spapens, A. (2018). *Ondermijning door criminele 'weldoeners': Inventariserend onderzoek*. SDU, Den Haag.
- Bruinsma, M., Stevens, V., Cremers, R., & Spapens, A. (2020). *Criminele inmenging bij amateursportverenigingen: aard, omvang en handelingsperspectief*. Criminele inmenging bij amateursportverenigingen. Mulier Instituut.
- Bryman, A. (2015). *Social Research Methods* (5th ed.). Oxford University Press.
- Carpenter, Daniel P. 2010. Reputation and power: Organizational Image and Pharmaceutical Regulation at the FDA. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Clark, G. (2013). Secondary data. *Methods in Human Geography*, 57-73.
- Coombs, W. & Holladay, Sherry. (1996). Communication and Attributions in a Crisis: An Experimental Study in Crisis Communication. *Journal of Public Relations Research*. 8. 279-295. 10.1207/s1532754xjpr0804_04.
- De Graauw, J. (2007). *De leider en zijn/haar invloed op een groep: Wat maakt het verschil?* [Dissertatie]. Universiteit van Tilburg.
- Dru, V. (2007). Authoritarianism, social dominance orientation and prejudice: Effects of various self-categorization conditions. *Journal of Experimental Social Psychology*, 43(6), 877-883.
- El Ayadi, M., & Hoogerwaard, J. (2000). Van de zaalvoetbalclub zit het halve bestuur in het gevang. *Trouw*. <https://www.trouw.nl/nieuws/van-de-zaalvoetbalclub-zit-het-halve-bestuur-in-het-gevang~bd332b3e/>
- Henry, S., & Milovanovic, D. (2000). Constitutive Criminology: Origins, Core Concepts, and Evaluation. *Social Justice*, 27(2 (80)), 268–290. <http://www.jstor.org/stable/29767218>
- Hogg, M. A., & Terry, D. J. (2000). Social Identity and Self-Categorization Processes in Organizational Contexts. *The Academy of Management Review*, 25(1), 121–140.

- Hogg, M. A., & Terry, D. J. (2014). *Social identity processes in organizational contexts*. Psychology Press.
- Johnston, M. P. (2014). Secondary data analysis: A method of which the time has come. *Qualitative and quantitative methods in libraries*, 3(3), 619-626.
- Keijzer, D. (2022, 18 juni). Opnieuw heeft justitie het vizier op Marwan Khairi gericht: komt voetbalclub OFC ooit van verdenkingen rond voormalig hoofdsponsor af? *Noordhollands Dagblad*. https://www.noordhollandsdagblad.nl/cnt/dmf20220618_30602992?utm_source=google&utm_medium=organic
- KNHB. (z.d.). *Communicatie, sponsoring en PR*. KNHB. <https://www.knhb.nl/kenniscentrum/verenigingsondersteuning/communicatie-sponsoring-en-pr>
- KNVB. (z.d.). *Wat heb ik te bieden?* KNVB. <https://www.knvb.nl/assist/assist-bestuurders/financieel/sponsoring/wat-heb-ik-te-bieden>
- Lee, D., & Van Ryzin, G. G. (2019). Measuring bureaucratic reputation: Scale development and validation. *Governance*, 32(1), 177-192.
- NOC*NSF (2021). *Visie Sport & Integriteit 2024*. Notitie ter besluitvorming.
- Pfeffer, J. & Salancik, G.R. (2003). *The External Control of Organisations: A Resource Dependence Perspective*. Stanford, Stanford Business Books, 300p.
- Raaijmakers, M. (2008). *Authentiek verbinden: diversiteitsmanagement vanuit een veranderkundig perspectief*. [Thesis fully internal (DIV), University of Groningen]. [s.n.].
- Rijksoverheid. (2023, 15 juni). *Minister Helder werkt aan sportwet*. Rijksoverheid. Geraadpleegd op 17 juni 2023, van <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2023/06/15/minister-helder-werkt-aan-sportwet>
- Sampson, R.J. (2012), *Great American City: Chicago and the Enduring Neighborhood Effect*. Chicago: University of Chicago Press.
- Schildkamp, V. (2014, 13 november). Voorzitter voetbalclub hulpje van topcrimineel. *Algemeen Dagblad*. <https://www.ad.nl/binnenland/voorzitter-voetbalclub-hulpje-van-topcrimineel~a7d8a257/>
- Schultz, H. B., & Werner, A. (2005). *Reputation management*.
- Stevens, V. (2021). *Beleidsvervreemding bij criminele inmenging in de amateursport: factsheet 2021/19*. Utrecht: Mulier Instituut.
- Stevens, V., Geurink, N., Wester, S. (2022). *Rode dradenanalyse criminele inmenging in de amateursport – Een kennisoverzicht van de aard, omvang, risico's en handelingsperspectieven*. Mulier Instituut.
- Subedi, D. (2016). Explanatory sequential mixed method design as the third research community of knowledge claim. *American Journal of Educational Research*, 4(7), 570-577.
- Symon, G., & Cassell, C. (2012). *Qualitative organizational research*. SAGE Publications, Inc., <https://doi.org/10.4135/9781526435620>

Tijmstra, J. & Boeije, H. (2011) Wetenschapsfilosofie in de context van de sociale wetenschappen. *Boom Lemma: Den Haag*.

Tummers, L.G, Bekkers, V.J.J.M.& Steijn, A.J. (2009). Policy Alienation of Public Professionals, *Public Management Review*, 11(5), 685-706
<https://doi.org/10.1080/14719030902798230>

Van Bottenburg, M. (2007). Om de sport verenigd: instituties in de sportwereld.

Van Kalmthout, J., & Slot-Heijns, J. (2018). *Verenigingsmonitor: jaarbericht 2017*. Utrecht: Mulier Instituut.

Van der Pal, F. & Vervoort, J., Klaassen, A. (2021). Effecten van sporten en bewegen in het Human Capital Model. *Alles over sport*. <https://www.allesoversport.nl/thema/beleid/effecten-van-sporten-en-bewegen-in-het-human-capital-model/>

Van Popering, J. & Stevens, V. (2022). *Governance bouwstenen voor een toekomstbestendig sportstelsel*. Utrecht: GovernEUR/Erasmus Universiteit Rotterdam.

Wennekes, L. (2018). ‘Criminele weldoeners’ actief in minstens een op drie gemeenten. *Gemeente.nu*. <https://www.gemeente.nu/veiligheid/ondermijning/criminele-weldoeners-actief-in-minstens-een-op-drie-gemeenten/>

Wouters, E., & Aarts, S. (2016). Kwantitatief versus kwalitatief onderzoek. *Podosophia*, 24(1), 16-18.

Bijlagen

Overzicht bijlagen:

Bijlage 1: Topiclijst

Bijlage 2: Overzicht respondenten

Bijlage 3: Toestemmingsverklaring

Bijlage 4: E-mail benaderen respondenten sportverenigingen

Bijlage 5: Berekeningen secundaire analyse

Bijlage 6: Typologie sportverenigingen

Bijlage 7: Onderzoeksplanning

Bijlage 8: Codeboom

Bijlage 9: Reflectie

Bijlage 1: Topiclijst

Introductie

- Mijzelf kort voorstellen
 - Opleiding
 - Masterscriptie
- Korte toelichting op onderzoek en doelstelling onderzoek
 - Hoe ziet sponsoring er bij jullie uit/ proces van sponsoring
 - Hoe wordt de weerbaarheid georganiseerd
 - Waarom wel of niet
- Toelichting van interview
 - Opbouw van het interview
 - Kenmerken sportvereniging
 - Sponsoring/ sponsorcommissie
 - Weerbaarheid
 - Externe hulp
- Toelichting anonimiteit en toestemmingsverklaring
- Heeft de respondent nog vragen?
- Start opname

Gegevens respondent

- Kun je iets over jezelf vertellen?
- Hoe lang ben je al actief binnen de vereniging?
 - Waarom deze vereniging?
 - Welke functie?

Kenmerken sportvereniging (prototype en afhankelijkheid)

- Kun je iets vertellen over het type vereniging?
 - Cultuur binnen de vereniging; kun je de cultuur omschrijven binnen jullie vereniging?
 - Heersende normen en waarden
 - DNA van de leden (homogeniteit?); kun je het DNA van jullie leden beschrijven?
- Hoeveel leden telt de sportvereniging?
 - Daling of stijging en waarom?
- Kun je iets vertellen over jullie financiële situatie/gezondheid?
 - Grootste inkomstenbron?
- Hebben jullie een businessclub binnen de sportvereniging?
 - Wat is de voornaamste reden dat sponsoren zich bij jullie aansluiten?
- Op welk niveau komt het eerste elftal uit? Al lang op dit niveau of verandert in de afgelopen jaren?

Sponsoren (afhankelijkheid)

- Kun je iets vertellen over jullie sponsorcommissie?
 - Hoe ziet deze commissie eruit?
 - Hoe is deze tot stand gekomen?
 - Hoe wordt deze commissie gekozen?
- Kun je mij iets vertellen over jullie sponsoren en het type sponsoren?
- Op welke manier kunnen bedrijven jullie vereniging sponsoren?

- In hoeverre zijn jullie afhankelijk van sponsors? Hoeverre is dit veranderd de afgelopen jaren?
 - Op welke manier proberen jullie iets te veranderen aan de (mogelijke) afhankelijkheid?
- Hebben jullie als sportvereniging wel eens een verdacht aanbod gekregen van een sponsor? Zo ja, kun je hier meer over vertellen?
- Wanneer gaan er bij jullie alarmbellen af?
 - Voorbeelden benoemen vanuit nationale verkenning
- Wanneer dit het geval was, wat hebben jullie hier vervolgens mee gedaan?
 - Beschrijving situatie (melding maken)
- Kun je mij meenemen in het proces van sponsoring?
 - Beschrijving situatie
 - Benaderen sponsors
 - Eenrichtingsverkeer of twee kanten
 - Eisen die worden gesteld aan een sponsor
 - VOG opvragen nieuwe sponsor
 - Gesprek met een potentiële sponsor
 - Beschrijving gesprek
 - Aantal personen in gesprek

Weerbaarheidsmaatregelen (beleidsvervreemding: zinloosheid)

- Hebben jullie als vereniging wel eens gedacht aan het nemen van maatregelen?
 - Zo ja welke?
 - Zo niet, waarom niet?
- In hoeverre vindt er overleg plaats met andere sportverenigingen?
- Op welke manier proberen jullie transparant te zijn over jullie financiële situatie?
 - Transparant verslag leggen van herkomst financiële middelen met externe accountant

Externe hulp

- Welke instanties zijn volgens jullie degene die hulp moeten bieden aan sportverenigingen?
 - Op welke manier kan welke organisatie sportverenigingen helpen?
 - In hoeverre ligt de verantwoordelijkheid bij de sportvereniging zelf?
- Vragen naar de band met bond/gemeente etc.

Afsluiting

- Nog vragen/opmerkingen
- Mogelijkheid tot ontvangen scriptie
- Vragen of diegene andere potentiële respondenten kent
- Bedanken

Bijlage 2: Overzicht respondenten

Sportverenigingen

Respondent	Sport	Functie
R1	Voetbal	Lid sponsorcommissie
R2	Tennis	Lid sponsorcommissie
R3	Volleybal	Verenigingsmanager/ lid sponsorcommissie
R4	Handbal	Lid sponsorcommissie
R5	Volleybal	Lid sponsorcommissie
R6	Voetbal	Lid sponsorcommissie
R7	Tennis	Lid sponsorcommissie

Experts

Respondent	Organisatie
R8	Openbaar Ministerie
R9	RIEC
R10	Politie

Bijlage 3: Toestemmingsverklaring

TOESTEMMINGSFORMULIER

- Ik heb uitleg gekregen over het onderzoek.
- Ik geef toestemming dat het interview wordt opgenomen.
- Ik begrijp dat de onderzoeker mij wil vragen naar de sponsoring bij mijn sportvereniging.
- Ik begrijp dat alleen de onderzoeker mijn naam en verhaal hoort.
- Ik heb genoeg tijd gehad om te bedenken of ik mee wil doen met dit onderzoek.
- Ik neem vrijwillig deel aan dit onderzoek.
- Ik weet dat ik vragen mag weigeren of kan stoppen als ik dat wil.
- Ik weet dat zorgvuldig met mijn informatie wordt omgegaan.
- Ik weet dat ik in het rapport niet herkenbaar ben voor de buitenwereld. Dat geldt ook als letterlijke citaten uit het gesprek in een rapport staan.
- Ik doe mee aan dit onderzoek.

Naam:

Handtekening:

Datum:

Verklaring uitvoerend onderzoeker

Ik verklaar dat ik de hierboven genoemde persoon zowel schriftelijk als mondeling juist heb geïnformeerd over dit onderzoek. Ik zal resterende vragen over dit onderzoek naar vermogen beantwoorden en zeer zorgvuldig met de verzamelde gegevens omgaan. De deelnemer zal van een eventuele voortijdige beëindiging van deelname aan deze studie geen nadelige gevolgen ondervinden. Ik houd me aan de richtlijnen zoals verwoord in de Nederlandse gedragscode wetenschappelijke integriteit.

Naam: Kelly Out

Handtekening:

Datum:

Bijlage 4: E-mail benaderen respondenten sportverenigingen

Beste,

Momenteel ben ik aan het afstuderen en doe ik onderzoek om te kijken hoe de sponsoring bij sportverenigingen werkt en de overwegingen om wel of niet in zee te gaan met een sponsor.

Ik ben daarom erg benieuwd naar hoe jullie omgaan met sponsoren en welke elementen voor jullie een belangrijke rol spelen in de keuzes die jullie maken ten aanzien van sponsoring. Dit betreft bijvoorbeeld de manier waarop een potentiële sponsor zich meldt bij jullie en/of welke maatregelen jullie nemen bij een nieuwe sponsor.

Het zal mij enorm helpen als u (of iemand anders van jullie sportvereniging) hierover met mij in gesprek wilt gaan. Met jullie input kunnen andere sportverenigingen leren hoe zij hun sponsorbeleid kunnen organiseren met eventuele weerbaarheidsmaatregelen.

De informatie uit het interview zal vertrouwelijk worden behandeld en zal dan ook niet te herleiden zijn naar u of personen in kwestie. Het interview zal ongeveer 45-60 minuten duren.

Mocht u nog vragen hebben of iemand (anders) weten die met mij in gesprek wil gaan, dan hoor ik dat graag.

Alvast bedankt en ik zie graag uw reactie tegemoet

Met vriendelijke groet,

Kelly Out

Bijlage 5: Berekeningen secundaire analyse

Bij alle berekeningen is uitgegaan van een betrouwbaarheid van 95%. De bijbehorende vrijheidsgraad is handmatig berekend met de volgende formule:

$$df = (r - 1)(c - 1)$$

Waarbij Df = de vrijheidsgraden
 R = aantal rijen
 C = aantal kolommen

In deze secundaire analyse zijn er constant twee rijen en twee kolommen, waardoor de vrijheidsgraad altijd 1 is:

$$df = (2 - 1)(2 - 1)$$
$$df = 1$$

Wanneer er sprake is van een vrijheidsgraad van 1 in combinatie met een betrouwbaarheid van 95%, wordt er gewerkt met een kritieke waarde van 3,84 zoals is te zien in onderstaande tabel. Deze kritieke waarde wordt aangehouden voor alle berekeningen. Als de handmatig berekende chi-kwadraatwaarde hoger is dan de kritieke waarde van 3,84 is er een verband tussen de twee variabelen.

Df	<i>Betrouwbaarheid</i>				
	80%	90%	95%	98%	99%
<i>1</i>	1,64	2,71	3,84	5,41	6,64
<i>2</i>	3,22	4,60	5,99	7,82	9,21

Crimineel weldoenerschap

Businessclub

<i>Geobserveerde frequenties (in aantal sportverenigingen)</i>	<i>Wel een businessclub</i>	<i>Geen businessclub</i>	<i>Totaal</i>
<i>Signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap</i>	32	66	98
<i>Geen signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap</i>	122	1150	1272
<i>Totaal</i>	154	1216	1370

Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95%. Daarnaast is er een vrijheidsgraad van 1 die als volgt is berekend:

$$df = (aantal\ rijen - 1)(aantal\ kolommen - 1)$$

$$df = 1$$

De corresponderende kritieke waarde die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1, is 3,84. De tabel met de kritieke waarde is terug te vinden op pagina 74. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de genoemde kritieke waarde van 3,84, is er sprake van een verband tussen de twee variabelen. Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen, dienen allereerst de verwachte waarden te worden berekend.

Formule verwachte frequenties:

$$Model_{ij} = E_{ij} \frac{row\ total_i \times column\ total_j}{n}$$

Berekeningen verwachte frequentie per cel:

$$Model_{BCJa,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{BC}}{n} = \frac{98 \times 154}{1370} = 11,0$$

$$Model_{BCJa,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{BC}}{n} = \frac{1272 \times 154}{1370} = 143,0$$

$$Model_{BCNee,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{BCNee}}{n} = \frac{98 \times 1216}{1370} = 87,0$$

$$Model_{BCNee,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{BCNee}}{n} = \frac{1272 \times 1216}{1370} = 1129,0$$

Formule chi-kwadraat:

$$X^2 = \sum \frac{(observed_{ij} - model_{ij})^2}{model_{ij}}$$

Berekening chi-kwadraat:

$$X^2 = \frac{(32 - 11,0)^2}{11,0} + \frac{(122 - 143,0)^2}{143,0} + \frac{(66 - 87,0)^2}{87,0} + \frac{(1150 - 1129,0)^2}{1129,0}$$

$$X^2 = 48,5$$

Formule Odds ratio:

$$Odds_{CW,BC} = \frac{\text{Aantal dat BC had + CW}}{\text{Aantal dat BC had + geen CW}} = \frac{32}{122} = 0,27$$

$$Odds_{CW,geenBC} = \frac{\text{Aantal dat geen BC had + CW}}{\text{Aantal dat geen BC had + geen CW}} = \frac{66}{1150} = 0,06$$

$$Odds\ ratio = \frac{Odds_{CW,BC}}{Odds_{CW,geenBC}} = \frac{0,27}{0,06} = 4,5$$

Dalend ledenaantal

Geobserveerde frequenties (in aantal sportverenigingen)	<i>Wel dalend ledenaantal</i>	<i>Geen dalend ledenaantal</i>	Totaal
<i>Signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap</i>	24	74	98
<i>Geen signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap</i>	359	913	1272
Totaal	383	987	1370

Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95%. Daarnaast is er een vrijheidsgraad van 1 die als volgt is berekend:

$$df = (aantal\ rijen - 1)(aantal\ kolommen - 1)$$

$$df = 1$$

De corresponderende kritieke waarde die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1, is 3,84. De tabel met de kritieke waarde is terug te vinden op pagina 74. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de genoemde kritieke waarde van 3,84, is er sprake van een verband tussen de twee variabelen.

Formule verwachte frequenties:

$$Model_{ij} = E_{ij} \frac{row\ total_i \times column\ total_j}{n}$$

Berekeningen verwachte frequenties per cel:

$$Model_{DalendJa,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{dalend}}{n} = \frac{98 \times 383}{1370} = 27,4$$

$$Model_{DalendJa,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{dalend}}{n} = \frac{1272 \times 383}{1370} = 355,6$$

$$Model_{DalendNee,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{dalendNee}}{n} = \frac{98 \times 987}{1370} = 70,6$$

$$Model_{DalendNee,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{dalendNee}}{n} = \frac{1272 \times 987}{1370} = 916,4$$

Formule chi-kwadraat:

$$X^2 = \sum \frac{(observed_{ij} - model_{ij})^2}{model_{ij}}$$

Berekening chi-kwadraat:

$$X^2 = \frac{(24 - 27,397)^2}{27,4} + \frac{(359 - 355,6)^2}{355,6} + \frac{(74 - 70,6)^2}{70,6} + \frac{(913 - 916,4)^2}{916,34}$$
$$X^2 = 0,6$$

Formule Odds ratio:

$$Odds_{CW,dalend} = \frac{\text{Aantal dalend ledenaantal} + CW}{\text{Aantal dalend ledenaantal} + \text{geen CW}} = \frac{24}{359} = 0,07$$
$$Odds_{CW,geendalend} = \frac{\text{Aantal dalend ledenaantal} + CW}{\text{Aantal dat geen dalend ledenaantal} + CW} = \frac{74}{913} = 0,08$$
$$Odds\ ratio = \frac{Odds_{CW,dalend}}{Odds_{CW,geendalend}} = \frac{0,07}{0,08} = 0,9$$

Hoogste amateurcompetitie

<i>Geobserveerde frequenties (in aantal sportverenigingen)</i>	<i>Hoogste niveau amateurcompetitie</i>	<i>Niet hoogste niveau amateurcompetitie</i>	<i>Totaal</i>
<i>Signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap</i>	24	74	98
<i>Geen signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap</i>	196	1076	1272
<i>Totaal</i>	220	1150	1370

Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95%. Daarnaast is er een vrijheidsgraad van 1 die als volgt is berekend:

$$df = (aantal\ rijen - 1)(aantal\ kolommen - 1)$$

$$df = 1$$

De corresponderende kritieke waarde die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1, is 3,84. De tabel met de kritieke waarde is terug te vinden op pagina 74. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de genoemde kritieke waarde van 3,84, is er sprake van een verband tussen de twee variabelen.

Formule verwachte frequenties:

$$Model_{ij} = E_{ij} \frac{row\ total_i \times column\ total_j}{n}$$

Berekeningen verwachte frequenties per cel:

$$Model_{HoogsteJa,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{Hoogste}}{n} = \frac{98 \times 220}{1370} = 15,7$$

$$Model_{HoogsteJa,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{Hoogste}}{n} = \frac{1272 \times 220}{1370} = 204,3$$

$$Model_{HoogsteNee,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{HoogsteNee}}{n} = \frac{98 \times 1150}{1370} = 82,3$$

$$Model_{HoogsteNee,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{HoogsteNee}}{n} = \frac{1272 \times 1150}{1370} = 1067,7$$

Formule chi-kwadraat:

$$X^2 = \sum \frac{(observed_{ij} - model_{ij})^2}{model_{ij}}$$

Berekening chi-kwadraat:

$$X^2 = \frac{(24 - 15,7)^2}{15,7} + \frac{(196 - 204,3)^2}{204,3} + \frac{(74 - 82,3)^2}{82,3} + \frac{(1150 - 1067,7)^2}{1067,7}$$

$$X^2 = 5,6$$

Formule Odds ratio:

$$Odds_{CW,hoogste} = \frac{\text{Aantal dat hoogste a. niveau speelt} + CW}{\text{Aantal dat hoogste a. niveau speelt} + \text{geen CW}} = \frac{24}{196} = 0,12$$

$$Odds_{CW,niethoogste} = \frac{\text{Aantal dat niet hoogste a. niveau speelt} + CW}{\text{Aantal dat niet hoogste a. niveau speelt} + \text{geen CW}} = \frac{74}{1076} = 0,07$$

$$Odds\ ratio = \frac{Odds_{CW,hoogste}}{Odds_{CW,niethoogste}} = \frac{0,12}{0,07} = 1,7$$

Eigen kantine

<i>Geobserveerde frequenties (in aantal sportverenigingen)</i>	<i>Eigen kantine</i>	<i>Geen eigen kantine</i>	<i>Totaal</i>
<i>Signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap</i>	68	30	98
<i>Geen signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap</i>	804	468	1272
<i>Totaal</i>	872	498	1370

Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95%. Daarnaast is er een vrijheidsgraad van 1 die als volgt is berekend:

$$df = (\text{aantal rijen} - 1)(\text{aantal kolommen} - 1)$$

$$df = 1$$

De corresponderende kritieke waarde die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1, is 3,84. De tabel met de kritieke waarde is terug te vinden op pagina 74. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de genoemde kritieke waarde van 3,84, is er sprake van een verband tussen de twee variabelen.

Formule verwachte frequenties:

$$Model_{ij} = E_{ij} \frac{\text{row total}_i \times \text{column total}_j}{n}$$

Berekeningen verwachte frequenties per cel:

$$Model_{KantineJa,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{Kantine}}{n} = \frac{98 \times 872}{1370} = 62,4$$

$$Model_{KantineJa,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{Kantine}}{n} = \frac{1272 \times 872}{1370} = 809,6$$

$$Model_{KantineNee,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{KantineNee}}{n} = \frac{98 \times 498}{1370} = 35,6$$

$$Model_{KantineNee,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{KantineNee}}{n} = \frac{1272 \times 498}{1370} = 462,4$$

Formule chi-kwadraat:

$$X^2 = \sum \frac{(\text{observed}_{ij} - \text{model}_{ij})^2}{\text{model}_{ij}}$$

Berekening chi-kwadraat:

$$X^2 = \frac{(68 - 62,4)^2}{62,4} + \frac{(804 - 809,6)^2}{809,6} + \frac{(30 - 35,6)^2}{35,6} + \frac{(468 - 462,4)^2}{462,4}$$
$$X^2 = 1,5$$

Formule Odds ratio:

$$Odds_{CW,eigenkantine} = \frac{\text{Aantal eigen kantine} + CW}{\text{Aantal eigen kantine} + \text{geen CW}} = \frac{68}{804} = 0,08$$
$$Odds_{CW,geeneigenkantine} = \frac{\text{Aantal geen eigen kantine} + CW}{\text{Aantal geen eigen kantine} + \text{geen CW}} = \frac{30}{468} = 0,06$$
$$Odds\ ratio = \frac{Odds_{CW,eigenkantine}}{Odds_{CW,geeneigenkantine}} = \frac{0,08}{0,06} = 1,3$$

Financiële reserves

<i>Geobserveerde frequenties (in aantal sportverenigingen)</i>	<i>Beschikt over financiële reserves</i>	<i>Beschikt niet over financiële reserves</i>	<i>Totaal</i>
<i>Signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap</i>	73	25	98
<i>Geen signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap</i>	931	341	1272
<i>Totaal</i>	1004	366	1370

Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95%. Daarnaast is er een vrijheidsgraad van 1 die als volgt is berekend:

$$df = (aantal\ rijen - 1)(aantal\ kolommen - 1)$$

$$df = 1$$

De corresponderende kritieke waarde die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1, is 3,84. De tabel met de kritieke waarde is terug te vinden op pagina 74. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de genoemde kritieke waarde van 3,84, is er sprake van een verband tussen de twee variabelen.

Formule verwachte frequenties:

$$Model_{ij} = E_{ij} \frac{row\ total_i \times column\ total_j}{n}$$

Berekeningen verwachte frequenties per cel:

$$Model_{ReservesJa,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{Reserves}}{n} = \frac{98 \times 1004}{1370} = 71,8$$

$$Model_{ReservesJa,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{Reserves}}{n} = \frac{1272 \times 1004}{1370} = 932,2$$

$$Model_{ReservesNee,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{ReservesNee}}{n} = \frac{98 \times 366}{1370} = 26,2$$

$$Model_{ReservesNee,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{ReservesNee}}{n} = \frac{1272 \times 366}{1370} = 339,8$$

Formule chi-kwadraat:

$$X^2 = \sum \frac{(observed_{ij} - model_{ij})^2}{model_{ij}}$$

Berekening chi-kwadraat:

$$X^2 = \frac{(73 - 71,8)^2}{71,8} + \frac{(931 - 932,2)^2}{932,2} + \frac{(25 - 26,2)^2}{26,2} + \frac{(341 - 339,8)^2}{339,8}$$

$$X^2 = 0,08$$

Formule Odds ratio:

$$Odds_{CW,reserves} = \frac{\text{Aantal dat reserves had} + CW}{\text{Aantal dat reserves had} + \text{geen CW}} = \frac{73}{931} = 0,08$$

$$Odds_{CW,geenreserves} = \frac{\text{Aantal dat geen reserves had} + CW}{\text{Aantal dat geen reserves had} + \text{geen CW}} = \frac{25}{341} = 0,07$$

$$Odds\ ratio = \frac{Odds_{CW,reserves}}{Odds_{CW,geenreserves}} = \frac{0,08}{0,07} = 1,1$$

Weerbaarheidsmaatregelen

Businessclub:

<i>Geobserveerde frequenties (in aantal sportverenigingen)</i>	<i>Wel een businessclub</i>	<i>Geen businessclub</i>	<i>Totaal</i>
<i>Wel weerbaarheidsmaatregelen genomen</i>	125	695	820
<i>Geen weerbaarheidsmaatregelen genomen</i>	29	521	550
<i>Totaal</i>	154	1216	1370

Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95%. Daarnaast is er een vrijheidsgraad van 1 die als volgt is berekend:

$$df = (aantal\ rijen - 1)(aantal\ kolommen - 1)$$

$$df = 1$$

De corresponderende kritieke waarde die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1, is 3,84. De tabel met de kritieke waarde is terug te vinden op pagina 74. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de genoemde kritieke waarde van 3,84, is er sprake van een verband tussen de twee variabelen.

Formule verwachte frequenties:

$$Model_{ij} = E_{ij} \frac{row\ total_i \times column\ total_j}{n}$$

Berekeningen verwachte frequenties per cel:

$$Model_{BCJa,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{BC}}{n} = \frac{820 \times 154}{1370} = 92,2$$

$$Model_{BCJa,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{BC}}{n} = \frac{550 \times 154}{1370} = 61,8$$

$$Model_{BCNee,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{BCNee}}{n} = \frac{820 \times 1216}{1370} = 727,8$$

$$Model_{BCNee,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{BCNee}}{n} = \frac{550 \times 1216}{1370} = 488,2$$

Formule chi-kwadraat:

$$X^2 = \sum \frac{(observed_{ij} - model_{ij})^2}{model_{ij}}$$

Berekening chi-kwadraat:

$$X^2 = \frac{(125 - 92,2)^2}{92,2} + \frac{(29 - 61,8)^2}{61,8} + \frac{(695 - 727,8)^2}{727,8} + \frac{(521 - 488,2)^2}{488,2}$$
$$X^2 = 32,8$$

Formule Odds ratio:

$$Odds_{Weerbaarheid,BC} = \frac{\text{Aantal dat BC had + wbh}}{\text{Aantal dat BC had + geen wbh}} = \frac{125}{29} = 4,3$$
$$Odds_{Weerbaarheid,geenBC} = \frac{\text{Aantal dat geen BC had + wbh}}{\text{Aantal dat geen BC had + geen wbh}} = \frac{695}{521} = 1,3$$
$$Odds\ ratio = \frac{Odds_{Weerbaarheid,BC}}{Odds_{Weerbaarheid,geenBC}} = \frac{4,3}{1,3} = 3,2$$

Dalend ledenaantal

Geobserveerde frequenties (in aantal sportverenigingen)	<i>Wel een dalend ledenaantal</i>	<i>Geen dalend ledenaantal</i>	Totaal
<i>Wel weerbaarheidsmaatregelen genomen</i>	231	589	820
<i>Geen weerbaarheidsmaatregelen genomen</i>	152	398	550
Totaal	383	987	1370

Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95%. Daarnaast is er een vrijheidsgraad van 1 die als volgt is berekend:

$$df = (aantal\ rijen - 1)(aantal\ kolommen - 1)$$

$$df = 1$$

De corresponderende kritieke waarde die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1, is 3,84. De tabel met de kritieke waarde is terug te vinden op pagina 74. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de genoemde kritieke waarde van 3.84, is er sprake van een verband tussen de twee variabelen.

Formule verwachte frequenties:

$$Model_{ij} = E_{ij} \frac{row\ total_i \times column\ total_j}{n}$$

Berekeningen verwachte frequenties per cel:

$$Model_{DalendJa,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{Dalend}}{n} = \frac{820 \times 383}{1370} = 229,2$$

$$Model_{DalendJa,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{Dalend}}{n} = \frac{550 \times 383}{1370} = 153,8$$

$$Model_{DalendNee,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{DalendNee}}{n} = \frac{820 \times 987}{1370} = 590,8$$

$$Model_{DalendNee,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{DalendNee}}{n} = \frac{550 \times 987}{1370} = 396,2$$

Formule chi-kwadraat:

$$X^2 = \sum \frac{(observed_{ij} - model_{ij})^2}{model_{ij}}$$

Berekening chi-kwadraat:

$$X^2 = \frac{(231 - 229,2)^2}{229,2} + \frac{(152 - 153,8)^2}{153,8} + \frac{(589 - 590,8)^2}{590,8} + \frac{(398 - 396,2)^2}{396,2}$$

$$X^2 = 0,05$$

Formule Odds ratio:

$$Odds_{Weerbaarheid,dalend} = \frac{\text{Aantal dalend ledenaantal} + wbh}{\text{Aantal dalend ledenaantal} + \text{geen wbh}} = \frac{231}{152} = 1,5$$

$$Odds_{Weerbaarheid,geendalend} = \frac{\text{Aantal geen dalend ledenaantal} + wbh}{\text{Aantal geen dalend ledenaantal} + \text{geen wbh}} = \frac{589}{398} = 1,48$$

$$Odds\ ratio = \frac{Odds_{Weerbaarheid,dalend}}{Odds_{Weerbaarheid,geendalend}} = \frac{1,5}{1,48} = 1,0$$

Hoogste amateurcompetitie

<i>Geobserveerde frequenties (in aantal sportverenigingen)</i>	<i>Wel hoogste niveau amateurcompetitie</i>	<i>Niet hoogste niveau amateurcompetitie</i>	<i>Totaal</i>
<i>Wel weerbaarheidsmaatregelen genomen</i>	164	656	820
<i>Geen weerbaarheidsmaatregelen genomen</i>	56	494	550
<i>Totaal</i>	220	1150	1370

Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95%. Daarnaast is er een vrijheidsgraad van 1 die als volgt is berekend:

$$df = (aantal\ rijen - 1)(aantal\ kolommen - 1)$$

$$df = 1$$

De corresponderende kritieke waarde die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1, is 3,84. De tabel met de kritieke waarde is terug te vinden op pagina 74. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de genoemde kritieke waarde van 3,84, is er sprake van een verband tussen de twee variabelen.

Formule verwachte frequenties:

$$Model_{ij} = E_{ij} \frac{row\ total_i \times column\ total_j}{n}$$

Berekeningen verwachte frequenties per cel:

$$Model_{HoogsteJa,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{Hoogste}}{n} = \frac{820 \times 220}{1370} = 131,7$$

$$Model_{HoogsteJa,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{Hoogste}}{n} = \frac{550 \times 220}{1370} = 88,3$$

$$Model_{HoogsteNee,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{HoogsteNee}}{n} = \frac{820 \times 1150}{1370} = 688,3$$

$$Model_{HoogsteNee,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{HoogsteNee}}{n} = \frac{550 \times 1150}{1370} = 461,7$$

Formule chi-kwadraat:

$$X^2 = \sum \frac{(observed_{ij} - model_{ij})^2}{model_{ij}}$$

Berekening chi-kwadraat:

$$X^2 = \frac{(164 - 131,7)^2}{131,7} + \frac{(56 - 88,3)^2}{88,3} + \frac{(656 - 688,3)^2}{688,3} + \frac{(494 - 461,7)^2}{461,7}$$
$$X^2 = 23,5$$

Formule Odds ratio:

$$Odds_{\text{Weerbaarheid, hoogste}} = \frac{\text{Aantal hoogste a. niveau speelt} + \text{wbh}}{\text{Aantal dat hoogste a. niveau speelt} + \text{geen wbh}} = \frac{164}{56} = 2,9$$

$$Odds_{\text{Weerbaarheid, niethoogste}} = \frac{\text{Aantal niet hoogste a. niveau speelt} + \text{wbh}}{\text{Aantal niet hoogste a. niveau speelt} + \text{geen wbh}} = \frac{656}{494} = 1,3$$

$$Odds \text{ ratio} = \frac{Odds_{\text{Weerbaarheid, hoogste}}}{Odds_{\text{Weerbaarheid, niethoogste}}} = \frac{2,9}{1,3} = 2,2$$

Eigen kantine

<i>Geobserveerde frequenties (in aantal sportverenigingen)</i>	<i>Wel hoogste niveau amateurcompetitie</i>	<i>Niet hoogste niveau amateurcompetitie</i>	<i>Totaal</i>
<i>Wel weerbaarheidsmaatregelen genomen</i>	604	216	820
<i>Geen weerbaarheidsmaatregelen genomen</i>	268	282	550
<i>Totaal</i>	872	498	1370

Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95%. Daarnaast is er een vrijheidsgraad van 1 die als volgt is berekend:

$$df = (aantal\ rijen - 1)(aantal\ kolommen - 1)$$

$$df = 1$$

De corresponderende kritieke waarde die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1, is 3,84. De tabel met de kritieke waarde is terug te vinden op pagina 74. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de genoemde kritieke waarde van 3,84, is er sprake van een verband tussen de twee variabelen.

Formule verwachte frequenties:

$$Model_{ij} = E_{ij} \frac{row\ total_i \times column\ total_j}{n}$$

Berekeningen verwachte frequenties per cel:

$$Model_{KantineJa,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{Kantine}}{n} = \frac{820 \times 872}{1370} = 521,9$$

$$Model_{KantineJa,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{Kantine}}{n} = \frac{550 \times 872}{1370} = 350,1$$

$$Model_{KantineNee,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{KantineNee}}{n} = \frac{820 \times 498}{1370} = 298,1$$

$$Model_{KantineNee,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{KantineNee}}{n} = \frac{550 \times 498}{1370} = 199,1$$

Formule chi-kwadraat:

$$X^2 = \sum \frac{(observed_{ij} - model_{ij})^2}{model_{ij}}$$

Berekening chi-kwadraat:

$$X^2 = \frac{(604 - 521,1)^2}{521,1} + \frac{(268 - 350,1)^2}{350,1} + \frac{(216 - 298,1)^2}{298,1} + \frac{(282 - 199,1)^2}{461,68}$$
$$X^2 = 88,4$$

Formule Odds ratio:

$$Odds_{Weerbaarheid,eigenkantine} = \frac{\text{Aantal eigen kantine} + \text{wbh}}{\text{Aantal eigen kantine} + \text{geen wbh}} = \frac{604}{268} = 2,25$$

$$Odds_{Weerbaarheid,geeneigenkantine} = \frac{\text{Aantal geen eigen kantine} + \text{wbh}}{\text{Aantal geen eigen kantine} + \text{geen wbh}} = \frac{216}{282} = 0,77$$

$$Odds\ ratio = \frac{Odds_{Weerbaarheid,eigenkantine}}{Odds_{Weerbaarheid,geeneigenkantine}} = \frac{2,3}{0,77} = 2,9$$

Financiële reserves

Geobserveerde frequenties (in aantal sportverenigingen)	<i>Wel financiële reserves</i>	<i>Geen financiële reserves</i>	Totaal
<i>Wel weerbaarheidsmaatregelen genomen</i>	658	162	820
<i>Geen weerbaarheidsmaatregelen genomen</i>	346	204	550
Totaal	1004	366	1370

Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95%. Daarnaast is er een vrijheidsgraad van 1 die als volgt is berekend:

$$df = (aantal\ rijen - 1)(aantal\ kolommen - 1)$$

$$df = 1$$

De corresponderende kritieke waarde die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1, is 3,84. De tabel met de kritieke waarde is terug te vinden op pagina 74. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de genoemde kritieke waarde van 3,84, is er sprake van een verband tussen de twee variabelen.

Formule verwachte frequenties:

$$Model_{ij} = E_{ij} \frac{row\ total_i \times column\ total_j}{n}$$

Berekeningen verwachte frequenties per cel:

$$Model_{ReservesJa,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{Reserves}}{n} = \frac{820 \times 1004}{1370} = 600,9$$

$$Model_{ReservesJa,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{Reserves}}{n} = \frac{550 \times 1004}{1370} = 403,1$$

$$Model_{ReservesNee,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{ReservesNee}}{n} = \frac{820 \times 366}{1370} = 219,1$$

$$Model_{ReservesNee,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{ReservesNee}}{n} = \frac{550 \times 366}{1370} = 146,9$$

Formule chi-kwadraat:

$$X^2 = \sum \frac{(observed_{ij} - model_{ij})^2}{model_{ij}}$$

Berekening chi-kwadraat:

$$X^2 = \frac{(658 - 600,9)^2}{600,9} + \frac{(346 - 403,1)^2}{403,1} + \frac{(162 - 219,1)^2}{219,1} + \frac{(204 - 146,9)^2}{146,9}$$
$$X^2 = 50,5$$

Formule Odds ratio:

$$Odds_{Weerbaarheid,reserves} = \frac{\text{Aantal dat reserves had + wbh}}{\text{Aantal dat reserves had + geen wbh}} = \frac{658}{346} = 1,9$$

$$Odds_{Weerbaarheid,geenreserves} = \frac{\text{Aantal dat geen reserves had + wbh}}{\text{Aantal dat geen reserves had + geen wbh}} = \frac{162}{204} = 0,79$$

$$Odds\ ratio = \frac{Odds_{Weerbaarheid,reserves}}{Odds_{Weerbaarheid,geenreserves}} = \frac{1,9}{0,79} = 2,4$$

Verband signaal crimineel weldoenerschap en weerbaarheidsmaatregelen

<i>Geobserveerde frequenties (in aantal sportverenigingen)</i>	<i>Signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap</i>	<i>Geen signaal ontvangen van crimineel weldoenerschap</i>	<i>Totaal</i>
<i>Wel weerbaarheidsmaatregelen genomen</i>	77	743	820
<i>Geen weerbaarheidsmaatregelen genomen</i>	21	529	550
<i>Totaal</i>	98	1272	1370

Om de chi-kwadraatwaarde te berekenen wordt gewerkt met een betrouwbaarheid van 95%. Daarnaast is er een vrijheidsgraad van 1 die als volgt is berekend:

$$df = (aantal\ rijen - 1)(aantal\ kolommen - 1)$$

$$df = 1$$

De corresponderende kritieke waarde die hoort bij een betrouwbaarheid van 95% en een vrijheidsgraad van 1, is 3,84. De tabel met de kritieke waarde is terug te vinden op pagina 74. Wanneer de chi-kwadraatwaarde hoger is dan de genoemde kritieke waarde van 3,84, is er sprake van een verband tussen de twee variabelen.

Formule verwachte frequenties:

$$Model_{ij} = E_{ij} \frac{row\ total_i \times column\ total_j}{n}$$

Berekeningen verwachte frequenties per cel:

$$Model_{CWJa,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{CW}}{n} = \frac{820 \times 98}{1370} = 58,7$$

$$Model_{CWJa,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{CW}}{n} = \frac{550 \times 98}{1370} = 39,3$$

$$Model_{CWNee,Ja} = \frac{RT_{Ja} \times CT_{CWNee}}{n} = \frac{820 \times 1272}{1370} = 761,3$$

$$Model_{CWNee,Nee} = \frac{RT_{Nee} \times CT_{CWNee}}{n} = \frac{550 \times 1272}{1370} = 510,7$$

Formule chi-kwadraat:

$$X^2 = \sum \frac{(observed_{ij} - model_{ij})^2}{model_{ij}}$$

Berekening chi-kwadraat:

$$X^2 = \frac{(77 - 58,7)^2}{58,7} + \frac{(21 - 39,3)^2}{39,3} + \frac{(743 - 761,3)^2}{761,3} + \frac{(529 - 510,7)^2}{510,7}$$

$$X^2 = 15,4$$

Formule Odds ratio:

$$Odds_{Weerbaarheid,CW} = \frac{CW + wbh}{CW + geen wbh} = \frac{77}{21} = 3,6$$

$$Odds_{Weerbaarheid,geenCW} = \frac{geen CW + wbh}{geen CW + geen wbh} = \frac{743}{529} = 1,4$$

$$Odds\ ratio = \frac{Odds_{Weerbaarheid,CW}}{Odds_{Weerbaarheid,geenCW}} = \frac{3,6}{1,4} = 2,6$$

Bijlage 6: Typologie sportverenigingen

Typologie van sportverenigingen	Naam prototype	Kenmerken	Concepten
	De naïeve vereniging	<ul style="list-style-type: none"> • Schrijven van beleid voor dit probleem wordt als zinloos ervaren • Is financieel afhankelijk van sponsoren • Heeft te maken gehad met eisende sponsoren waardoor clubidentiteit in gevaar kwam • Mix tussen familieleden en lokale sponsoren 	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsvervreemding • Resource dependency • Clubidentiteit en eisende sponsoren • Prototype (gedeeltelijk)
	De ontkennende vereniging	<ul style="list-style-type: none"> • Benoemt dat er bij hen geen alarmbellen af zullen gaan • Benoemt dat zoiets veelal in voetbal voorkomt • Nemen nauwelijks weerbaarheidsmaatregelen; • Financieel gezond • Voornamelijk mkb'er en grote bedrijven als sponsor 	<ul style="list-style-type: none"> • Beleidsvervreemding
	De kleine maar waakzame vereniging	<ul style="list-style-type: none"> • Is waakzaam voor signalen van dubieuze sponsoren • Is financieel afhankelijk van sponsoren • Voornamelijk lokale sponsoren 	<ul style="list-style-type: none"> • Resource dependency • Leereffect
	De dorpse vereniging	<ul style="list-style-type: none"> • Wordt gekenmerkt als een ons-kent-ons vereniging; • Heeft te maken gehad met eisende sponsoren waardoor clubidentiteit in gevaar is gekomen • Nemen niet consistent weerbaarheidsmaatregelen, afhankelijk van type sponsor • Mix tussen lokale en grote sponsoren 	<ul style="list-style-type: none"> • Leereffect • Clubidentiteit en eisende sponsoren
	De weerbare vereniging	<ul style="list-style-type: none"> • Sponsoring is algemeen opgezet zonder hoofdsponsors • Heeft te maken gehad met dubieuze sponsoren • Nemen alle mogelijke maatregelen om herhaling te voorkomen • Willen zo snel mogelijk VOG aanvraag bij sponsoren invoeren 	<ul style="list-style-type: none"> • Leereffect

Bijlage 7: Onderzoeksplanning

Onderzoeksfase(n)	Periode	Opmerkingen
Verkenning & oriëntatie op onderwerp en onderzoeksvraag	November t/m december 2022	Dit heeft betrekking op de oriëntatie op het onderwerp en de onderzoeksvraag. De onderzoeksvraag zal logischerwijs tijdens het onderzoek nog veranderen en aangescherpt worden.
Opstellen onderzoeksvoorstel: <ul style="list-style-type: none"> Schrijven aanleiding, probleemstelling en context Schrijven methodiek 	1 december 2022 t/m 8 februari 2023	Het onderzoeksvoorstel zal goedgekeurd moeten worden door enerzijds de begeleider en anderzijds de tweede beoordelaar voordat het onderzoek gestart kan worden.
Schrijven theoretisch kader	Februari	Selecteren artikelen op termen zoals self categorization, prototype, en crimineel weldoenerschap
Secundaire analyse enquête	Februari/maart	Starten met secundaire analyse in SPSS. Handmatig chi-kwadraat berekenen.
Selecteren respondenten semigestructureerde interviews Opstellen topiclijst	Maart/april	Op tijd contact leggen met de respondenten en het opstellen van topiclijst
Afnemen interviews (10 respondenten)	April/ half mei	
Transcriberen interviews en coderen	April/ mei	Coderen van de interviews in NVivo
Schrijven resultatenhoofdstuk	1-10 juni	Het schrijven van het resultatenhoofdstuk voor zowel kwantitatieve als kwalitatieve onderzoek
Schrijven conclusie/discussie	10-12 juni	Antwoord geven op de hoofdvraag en deelvragen. Aanbevelingen doen voor op maatschappelijke en wetenschappelijk gebied, en beperkingen onderzoek benoemen.
Inleveren eerste versie scriptie	15 juni	Inleveren van de conceptversie, waarbij een week na inleveren een feedbackmoment volgt met scriptiebegeleider
Verwerken feedback	15-30 juni	Verwerken van de feedback en voorbereiden proefverdediging
Inleveren scriptie	30 juni	Inleveren van scriptie bij scriptiebegeleider en tweede beoordelaar
Voorbereiden presentatie en verdediging	Juli	

Bijlage 8: Codeboom

Kenmerken sportvereniging

- Aantal leden
- Beheer gebouwen
- Betalen spelers en/of vrijwilligers
- Niveau eerste elftal
- Type mensen
- Cultuur vereniging

Sociale ruimte

- Onderhandelingsproces sponsor en sponsorcommissie
- Sfeer
- Inclusie

Afhankelijkheid hulpmiddelen

- Financiële situatie
 - Inkomstenbronnen
 - Contributie
 - Sponsoring
 - Kantine
- Vrijwilligers

Sponsoring

- Type sponsoren
- Businessclub
 - Netwerken
 - Personeel werven
 - Gezelligheid
- Red flags
- Proces sponsoring
 - Benaderen sponsor
 - Gesprek sponsor
- Ervaringen dubieuze sponsoren
 - Leereffect

Ontkennen bestaan crimineel weldoenerschap (beleidsvervreemding)

- Zinloosheid
 - Mismatch betreffende sport
 - Schrijven beleid als zinloos ervaren

Reputatie sportvereniging

- Eisen vanuit sponsoren
 - Betalen spelers en trainers
 - Veranderen clubkleuren
- Imago vs. geld

Organiseren weerbaarheid

- Onderzoek sponsor
- Spreiding sponsoren en vaste pakketten sponsoring
- Gesprek sponsor

Bijlage 9: Reflectie

Ik heb dit onderzoeksproces als erg uitdagend ervaren. Enerzijds omdat ik gebruik maakte van zowel kwantitatief als kwalitatief onderzoek. Omdat het een gevoelig onderwerp betreft, kwam ik mede door mijn begeleider, er op tijd achter op welke manier je dit probleem kan framen zodat je binnenkomt bij de sportverenigingen. Tijdens de gesprekken is geprobeerd om het onderwerp ‘crimineel weldoenerschap’ zo veel mogelijk te vermijden. Dit is onder andere gedaan door te framen als sportverenigingen met grote belangen vanwege de specifieke kenmerken. Ik merkte tijdens de gesprekken hoe belangrijk het is om goed door te vragen en in hoeverre iemand bereid is om over bepaalde zaken te praten en dat er niet te veel wordt afgeweken. Om goede gerichte vragen te kunnen stellen, ben ik ook de experts dankbaar. Zij hebben mij een aantal tips gegeven op welke manier ik de juiste vraag kan stellen aan de sponsorcommissies van de sportverenigingen. Ik heb dan ook veel geleerd van de experts zoals op welke manier je naar het vraagstuk kan kijken. Ook heb ik meer inzicht gekregen in de rol van de verschillende organisaties van dit probleem. Omdat het een complex probleem is, is netwerksamenwerking vereist. Er blijkt uit deze scriptie dat er nog verdere verdieping nodig is in de vorm van vervolgonderzoek, om uiteindelijk verenigingen zo veel mogelijk te kunnen helpen.